

శ్రీ ర స్త్ర.

ప్రతి || చరితమిదం శ్రీవసతేశ్వర్యా దార్యాదిగుణభీరస్య |
ఉజ్జయిని పురథా మోక్ష విక్రమవిశ్వంభరాజానేః.

శ్రీమద్వీర్వాణవాణీనైపుణీ మఖిలక్షమాణానాం
అవతరణతీర్థమిదం

మహారాజశ్రీ పద్మయప్ప పాతశాలాయాం
ఆంధ్రప్రథానోపాధ్యాయేన
వి. శృష్టమాచార్యేణ సంశోధితం

గట్టా - ఆది నా రాయణ శ్రేష్ఠి నః.
ఆదివిద్యావిలాస సమాఖ్యాయాం
ముద్రాశాలాయాం

ప న ల - పా ర్థ సా ర థి నా య కే న
ముద్రాక్షరాంకితమాసీత్.

౧౮౬౫ సం || మార్చి నెల ౨౪ వ తేది.

శ్రీమద్విక్రమార్కమహారాజచరిత్రప్రారంభః

శ్రీ రస్తు.

శ్రీవిక్రమార్కమహారాజచరిత్రప్రారంభః.

స్తో॥ ఎందేహంవందనీయానాంవంద్యాంవాచామనీశ్వరీమ్ | కా
మితాశేషకల్యాణకలనాకల్పవల్లికామ్ || గజాననాయ మహాచేత్ర
త్యూహంమిరద్భిదే | అపారకరుణా పూరతరంగితదృశే నమః ||
శ్రీపురాణపురుషంపురాంతకంపద్మనంభవముమానుతంషయా|సం
ప్రణమ్యచమరాకాసరస్వతీం విక్రమార్కచరితంవిరచ్యతే.

అస్తికిలమాశవేసమస్త వస్తుసంపూర్ణా స్వగుణవరాభూతపురందర
పురవిభూతీరుజ్జయిని నామనగరీ - తత్ర సమస్తపామంతసీమంతసీమంతసీం
దూరారుణచరిణకమలయుగళో భర్తృహరిరామరాజాసీత్ - సచనకలక
లాప్రవీణస్సమస్తశస్త్రాభిజ్ఞశ్చ - తస్యచరాజ్ఞస్సవిక్రమాపహృతవైరివి
క్రమోవిక్రమోనామానుజోభూత్ - తత్రచనగరేనకలశస్త్రాభిజ్ఞస్సమ
స్తమంత్రశాస్త్రప్రవీణో బ్రాహ్మణఃకశ్చిదజాయత - సకేవలందరిద్రఃస
చైకదామంత్రానుస్థానేనభవనేశ్వరీమతోవయత్ - సాతుసంతుష్టా బ్రా
హ్మణమాహ- భో బ్రాహ్మణఫలమేతన్నతయ - అనేనజరామరణవర్జితోభ
వ్యసి- బ్రాహ్మణస్తథ్యలంగృహీత్వాస్వభవనంప్రత్యాగత్యస్మాత్త్వాచే
వార్చనాంవిధాయయావస్థలం భక్షయితుమయతిష్ఠ తావత్స్వమనస్వేవం
బుద్ధిరభూత్ -అహంతావద్దరిద్రః- జరామరణవర్జితోభూత్వాకస్యోపకారం
కరిష్యామి- బహు కాలజీవినోపినుమభియోటనేనైవజీవనంకార్యం - పరోపకా
రిణస్తుపురుషస్యస్వల్పకాలజీవనపిశ్రేయోభవతి-అన్యచ్చ- జ్ఞానశౌర్యా
దిగుణోపలక్షితఃక్షణమాత్రమపియోజీవతితస్యైవజీవితంసఫలం-తథాచో
క్రమ్ * || యజ్జీవతిక్షణమపిప్రథితైర్మనుష్యోవిజ్ఞానశౌర్యవిభవాదిగునైస్స
మేతః | తత్రస్యజీవితఫలంప్రవదంతిసంతః కాకోపిజీవతిచిరాత్తు బలించభు
జ్జే * || * || యస్మిన్జీవతిక్షణవంశిబహువస్సతుజీవతు | బకోపికింసకరుతేచం
చ్ఛాస్వోదరపూరణమ్ || కించ * || తుద్రాస్సంతిసహస్ర శస్వభర
ణవ్యాపారపూర్ణా దరాస్వార్థే యస్తు పరార్థ ఏవసపుమానేక స్సతాహ
గ్రణీః | దుష్పూరోదరపూరణాయపిబతిస్తోతః పతింబాడబోజీమూతస్తుని
దాఘసంభృతజగత్సన్తాపవిచ్ఛిన్నయే * || అసంపాదయతః చిదర్థం జాతి

శ్రీయాగుణైః | యదృచ్ఛాశబ్దవత్పుంసస్సంజ్ఞాయై జన్మకేవలమ్ || ౫ || ఏవ
 మాదివిచారైశ్చ తస్థలం రాజ్ఞేదద్యాం-సజరామరణవర్జితో భూత్వా చాతుర్వ
 ర్ణ్యందర్శతస్స విశేషం పాలయేదితి శ్చిన్మతస్థలం గృహీత్వా రాజసమీప
 మాగత్య || * || అహీనమాలికాంభిత్రధాపీతాంబరం వపుః | హరోహరి
 శృభూపాలకరోతుతవమంగళం || ఇత్యాశిషంప్రయుజ్య ఫలందత్వా భణతి
 స్త-భో రాజకదేవతావరప్రసాదలబ్ధమిదమపూర్వం ఫలంభక్షయ - అనేన
 త్వంజరామరణవర్జితో భవిష్యసి- రాజాతుతస్థలంగృహీత్వా బ్రాహ్మణం
 సమ్మాన్య ప్రేషయిత్వా పితారయతిస్త- అహూహ మైతస్థలభక్షణాదమ
 రత్వంభవిష్యతి- మమత్వనంగ సేనాయాహ్వాహతీప్రీతిరస్తి- సామయజీవతి
 ద్రియేతచే తస్యావియోగదుఃఖం సోఘన్నశక్తోమి- తస్మాదిదంఫలం మమ
 ప్రాణప్రియాయానంగ సేనాయాదాస్యామీతి తామాహూయతస్యై
 దదౌ-తస్యనుదురికః కశ్చిన్నీయతమః-సాపునర్విచార్యతస్మై తత్ఫలందదౌ-
 తస్య కాదిద్దాసీప్రియతమా-సతస్యై ప్రాదాత్-తస్యాః కశ్చిద్గోపాలః ప్రి
 యః- సాతస్యై ప్రాదాత్-తస్యాపికస్యాంచిద్గోమయధారిణ్యాం మహాత్మే
 మాభూత్ - సోపితస్యై ప్రాయచ్ఛత్ - తతస్సాగోమయధారిణీ గ్రామా
 ద్భూమిద్గోమయంహృత్వా తద్భాజనంశిరసినిధాయ తమపరితస్థలంక్షిప్య రా
 జవీర్యామాజగామ - తావద్రాజాభర్తృహరీరాజకుమారైస్సహబహిర్గ
 చ్చకతస్యాశ్శిరస్థాపితగౌమయా గ్రస్థితంఫలందృష్వా గృహమాగత్య బ్రా
 హ్మణమాహూయావదత్ - భో బ్రాహ్మణ త్వయా యస్థలం దత్తంతా
 దృశమన్యత్రి-మస్తి- బ్రాహ్మణః- భో రాజకతస్థలం దేవతా వరప్రసా
 దలబ్ధంతాదృశంఫలంభూలోకేనాస్తి-సత్యమేతత్-రాజానామసాక్షాదీశ్వ
 రః-తస్యపురతోన్మతంసనాచ్యం- సదేవవన్నిర్మణీయః- తథాచోక్తం||*||స
 ర్వదేవమయో రాజా యుషిభిఃపరికీర్తితః | తస్మాత్సందేవవత్పశ్యే స్సవ్య
 లీకంవదేత్సుధీః || రాజా - తాదృశంఫలమిదాసీమేవ దృష్టంరాజవీర్యాం -
 బ్రాహ్మణః- మయాదత్తంఫలంభక్షితంవానవా-రాజా-నాహమభక్షయం
 కింతుమమ ప్రాణప్రియాయానంగ సేనాయాః ప్రాదాం-బ్రాహ్మణః-
 తర్హితాంపుచ్ఛ-రాజా-తామాహూయ సశపథమవృచ్ఛత్ - అనంగ సేనా-
 మయాతత్ఫలంనుదురికాయద త్తమితిపఘాణ- సత్వాకారితోదాస్యై దత్త
 మిత్యకథయత్-దాసీగోపాలాయేతి- గోపాలోగోమయధారిణ్యా ఇత్యవా

దీత - తతోజాతసంప్రత్యయోరాజావిషాదంపరమంగత్వా ససంప్రమం
గోమయధారిణీమాకారయత్వాతస్థిలంగృహీత్వాకతిచిహ్నకానపారీత్ ||
* || రూపేమనోహరిణీయావనేచవృద్ధైవపుంసామభిమానబుద్ధిః | నతభ్రు
వాంచేతసిచిత్తజన్మాకర్మయదేవేచ్ఛతతత్కరోతి || అశూన్యాస్త్రీణాంచ
త్రంచరిత్రంచకేనాపిజ్ఞాతుంనశక్యతే - తదుక్తం || * || అశ్వపుత్రంవాసవగ
ర్జినంచస్త్రీణాంచచిత్తంపురుషస్యభాగ్యమ్ | అపర్వణంచావ్యతివర్షణంచదేవో
నజానాతికుతోమనుష్యః || తథాచ * || గృహ్లాతేపిసేవ్యాఘ్రంపహంగంగ
నేస్థితమ్ | సరిన్దధ్యగతంమీనంసస్త్రీణాంచపలంమనః || కించ * || హీనభా
గ్యస్యరాజ్యశ్రీఃపుష్పశ్రీర్గగనస్యవా | భవేదేవనతుస్త్రీణామ్నశ్శుద్ధిర్నా
గపి || అపిచ * || సుఖదుఃఖజయవరాజయజీవితమరణాయేపిజానంతి ము
హ్యంతితేహీనూనంతత్త్వవిదశ్చాపిచేష్టితైస్త్రీణాం || అన్యచ్చ * || స్మరో
పమమపిప్రాప్యవాంఛంతిపురుషాంతరమ్ | నార్యస్సర్వాస్సభావేనసో
చ్యంతేహ్యమలాశయాః || తథాచ * || వినాయంత్రేణమంత్రేణతంత్రే
ణపినయేనచ | వంచయంతినరం నార్యః ప్రజ్ఞాధనమపిక్షణాత్ || * కులజాతివ
రిభ్రష్టఃకృష్టండుష్టచేష్టితమ్ | అస్పృశ్యమథమంప్రాయో మన్యేస్త్రీ
ణాంప్రియంవరమ్ || * గౌరవేషుప్రతిస్తాసుగుణేష్వరాద్యకౌటిషు | వృ
ద్ధైవహీనమజ్జంతిదోషవంకేస్వయంస్త్రియః || * ఏతాహసంతిచరువంతిచ
చిత్తహేతోర్విశ్వానయంతిచనరంసతుపిశ్వసంతి తస్మాన్నరేణకులశీలవతా
సదైవనార్యశ్చ శానమధుపాభివవర్జనీయాః || అన్యచ్చ || * నచైరాగ్యాత్ప
రంభాగ్యంనబోధాదపరంసుఖమ్ | నహారేరపరస్త్రితాన సంసారాత్సరోరి
పుః || ఇత్యేవంపరిత్వాపరంవిరక్తోభర్తృహరిర్విక్రమార్కంరాజ్యేభిషిచ్య
తస్థిలంతిత్తైదత్వాస్వయంవనంజగామ - తతఃప్రాప్తరాజ్యోవిక్రమస్స
కిలామపివసుంధరాంన్యాయేనపర్యపాలయత్ - తతపికదాదిగంబరః కశ్చి
ద్రాజసమీపమాగత్య || * || లీలయామండలీకృత్యభుజంగాధారయన్వరః ||
దద్యాద్దేవోవరాహశ్చతుర్భుమభ్యుధికాంశ్రియమ్ || ఇత్యాశిషముక్తార్వరా
జహస్తేఫలందత్వాబ్రవీత్ - భోరాజః అహంకృష్ణచతుర్దశ్యాంమహాశ్శ
శానే అఘోరమంత్రేణహవనంకరిష్యామి తత్త్వయోత్తరసాధకేనభవిత
వ్యం - రాజాచతథేతి ప్రతీజ్ఞాయతేనసహపితృవనంప్రావిశత్ - తత్రదిగం
బరోన్మచంహంతుమారభ్యతేనస్వయమేవమాతః - తేనప్రసంగేన తస్యరా

స్థాభేతాలోవశంవదోబభూవ- అష్టమహాసిద్ధయశ్చప్రాప్తాః - తతస్త్రీభు
 వననేస్యకీర్తిరనర్థశాగంగేవబభూవ - తత్రాంతరేసురనగరేరంభోర్విశ్వో
 ర్నిర్దననైపుణ్యాంవివాదస్సమజాయత- తయోరంతరమవగంతుమమరేషు
 కోపినశశాక- ఏకదాసింహాసనాసీనందేవంవాసవంహారదఃపఘాణ- దేవధరా
 తలేవిక్రమోనామరాజాజాగర్తి- సనకలకలాభిజ్ఞః విశేషతస్సంగీతవిద్యా
 పితక్షణః- సపవైతయోర్వివాదనిర్ణయంకర్తుంప్రభవేత్ - తచ్ఛ్రీత్యామ
 హేంద్రో విక్రమమానేతుంమాతలిం ప్రేషయామాస - విక్రమోపి
 మాతలిసమానీతంరథమారుహ్యసహైవభేతాళేనసభ్యాంప్రవిశ్య వాస
 వేనసమ్మానితస్సముచితమాసనమధ్యాస్త- తదాసింహభోర్వశ్యోర్నిర్మితం
 ప్రావరత- రాజాతూర్వశీంప్రశశంస- నృతశాస్త్రరహస్యాన్యుపన్యస్య
 జయమూర్షవైప్రదాచ్చ- పాకిశాసనస్తుపరంసంతుప్యమణిషయమతి
 మనోహరంసింహాసనమేకమస్మైప్రాదాత్ - తస్మిన్సింహాసనేద్వాత్రింశ

తస్యలభంజికాస్సంతి-తాసాంశిరసిపదంభిధాయతత్రాధ్యాసితవ్యం- రాజా
 తుమహేంద్రమాపుచ్ఛ్యతదాసనింగృహీత్వానిజపురిమగిషత్ - తదనంత
 రమేకదాశుభేషువలార్దేవిక్రమార్కబ్రాహ్మణాశీర్వాదిపూర్వకం త
 త్సింహాసనమారుహ్యరాజ్యమకరోత్ - ఏవంమహాకాలాగతః-తతఏకదా
 ప్రతిసాగరేకేప్యాంచితకస్య కాయాంశాలీవాహనోనామసమజాయత-త
 త్రాంతరేతూజ్జయనీంపరితోభూకంపభూమికేతుదిద్దాహాదీని దుర్నిమిత్రాని
 నృష్టాన-తతోవిక్రమాదిత్యోదైవజ్ఞానావలూయభూకంపాదిపలంపప్రచ్ఛ-
 దైవజ్ఞాః- భోదేవయదయంభూకంపస్సంధ్యాకాలేజాతః- అతోరాజ్ఞోఽప్తం
 సూచయతి-తదాచనారదీయో||*|| అఽష్టదఃక్షితీశానాంభూకంపస్సంధ్యయో
 గ్ద్వయోః | రాజ్ఞాంవినాశపిశునోధూమకేతురుదాహృతః || ఏతద్దైవజ్ఞవచ
 నంశ్రుత్వా రాజాబ్రవీత్ - భోదైవజ్ఞాఃపురాపరమేశ్వరస్సంతోషితస్తపసా
 మాంప్రాహ భోరాజకప్రసన్నోఽస్మి వినామరత్వంయూచయ-తతోహమవో
 చంభోదేవసార్థద్విహాయనాయాంకిన్యాయా ముత్సన్నాత్పుత్రాన్మమమర
 ణమస్తు-తచ్ఛ్రీత్వాదేవస్తథేత్యనుజగ్రాహ- ఇతిరాజ్ఞోవచనంశ్రుత్వాతర్హి
 తాదృశఃపుత్రోభవిష్యతీతిదైవజ్ఞైరభ్యుక్తం-రాజాపిహాదైవస్పృహిరచిత్వా
 తాదృశఃకస్మిన్దేవేశేధముత్సన్నోభవిష్యతీతివ్యాకలీకృతచిత్తోభేతాశమా

చూచుచున్నప్పుడు - భోయక్షువృద్ధిపరిభ్రమ - ప
 వంధిధిఃకన్తికాదేశేకుత్రినగరేనముత్పన్నఇతిశ్చిత్త్యర్థుడితెసమాగచ్ఛ - భే
 తాలోమహాప్రసాదభిర్యత్య నాగరివేలావలయతాంసగిరికాననాంవసుం
 ధరాంపర్యటకప్రతిష్ఠాగరంప్రవిశ్య కుత్రాపికుంభకారగృహేకంచిన్తా
 నివకంకాంచిత్రస్య కాంచక్రీడమానౌదృష్ట్యాపుచ్ఛత్ - యువాంకాః కిన్యా
 అయంమమపుత్రః - భేతాళః - కిన్తేపితా - కన్యా - కంచనద్రాక్షాణమ
 దర్శయత్ - తతోబ్రాహ్మణమపుచ్ఛద్భేతాళః - బ్రాహ్మణః - ఇయంమ
 మకన్యాఅస్యాఃపుత్రోయం - తచ్చుత్వావిస్తయంగతోభేతాళఃపునర్ఘ్రి
 హ్మణమవాదీత్ - భోబ్రాహ్మణకథమేతత్ - సోబ్రవీత్ - దేవానాంచరి
 త్రమగౌచరం - అస్యరూపలావణ్యాతిశయమోహితశ్చేదోనాగేంద్రాన
 యాసంజగామ - తస్మాదస్యాంజాతఃపుత్రోయంశాలీవాహనః - తచ్చు
 త్వాభేతాళస్తత్పరముజ్జయిసమాగత్యవిక్రమాదిత్యాయసర్వమపివృత్రాం
 తమకథయత్ - రాజాపిత స్తేపారితోషికందత్వాఖడ్గమాదాయప్రతిష్ఠాన
 గరంప్రవిశ్యయావజ్ఞ్తంశాలీవాహనేచియేవ - తావలేనఖడ్గేనస్వయమేవ
 క్షుతః ప్రతిష్ఠానగరామజ్జయిన్యాంసపపాత - క్షుతవేదనాదహ్యమానశరీరోనిం
 తరమేవజీవితంవిససర్జ - తతోమంత్రిషురాజాయమపుత్రఃకథంకర్తవ్యమి
 తివిచారయత్సుభట్టిః ప్రాహ - విచార్యతాంఅసాంకాపిగర్భిణీరాజవహిషీ
 ణారన్యాదిత - తతోవిచార్యమాణేకాపిసప్తమాసగర్భిణీసమభూత్ - తదా
 సర్వేమంత్రిణోమిళిత్యాగర్భస్యాభిషేకంకృత్వాస్వయంరాజ్యంపర్యపా
 లయత్ - తదింద్రదత్తంసింహాసనంయదైవశూన్యమాసీత్ - తదామద్యేన
 భంకాప్యశరీరీణీవాగాసీత్ - భోమంత్రిణోన్తికాసింహాసనెనముపవేష్టుం
 పక్రమార్కసదృశోరాజాకొపినాస్తి - తస్మాదిదంమయేత్రేక్షివ్యతాంత
 చ్చుత్వామంత్రిణఃకుత్రాపివదిత్రేయేతేతత్సింహాసనంక్షివ్యతత్త్రేత్రం
 యావనాళచణకసమృద్ధంబ్రాహ్మణాయక స్తేచిద్దమః - బ్రాణోపియత్ర
 సింహాసనంక్షిప్తంచదుచ్చస్థానమితపక్షిణాముత్థావనార్దంతదుపరిమంచంసి
 క్షిప్యోపవిశ్యపక్షిణస్సముత్థావనయన్నవర్తత - అధకదాచిద్దోజరాజస్సనైవో
 మ్మగయామట రాజమహారైస్సమేతస్త్రేత్రసమీపేయావదాజగా
 మతావన్నంచోపరిస్థితోబ్రాహ్మణఃప్రాహ - భోతాజా పతక్షేత్రంఫలి
 మస్తి - సనైవ్యేనసమాగత్యతత్ర భవతాయభేదంభుజ్యతాం అశ్వేభ్యశ్చ

ణకాదయోదీయంతాం - అద్యమమజీవితంసఫలమాసీత్ - యతోభవాన్
 మమాతిధిజ్ఞాతఃకుద్యత స్వతిథిఃకదాపినసంద్యశ్యతే- తచ్చుత్తావరాజాస
 సైన్యంయేత్రమధ్యంప్రవివేశ- తతో బ్రాహ్మణఃపత్న్యంతావసాయమంచా
 దవరుహ్యయేత్రమధ్యేప్రవిష్టంరాజాసంద్యప్త్యాభీతోభణత్-రాజాకిమేవ
 మధర్మఃక్రియతే బ్రాహ్మణయేత్రమిదంవినాశ్యతే- యద్యవ్యైరథర్మఃక్రి
 యేతత ద్రాక్షేనీవేదనీయం - త్వమేవాన్యాయ్యంకర్తుంప్రవృత్తిః- ఇదానీం
 కౌవానివారయిష్యతిఉక్తంచ* || గజేక్షంగరియేతుజారేరాజనివాపునః|
 పావకృత్సుచవిద్వత్సునియంతాజంతురత్రకః || అన్యచ్చ - భవాన్ప్రా
 భిజ్ఞః బ్రాహ్మణద్రవ్యంకథంవినాశయతి - బ్రహ్మస్వమేవహివిషం- తథా
 హి || * || సవిషంవిషమిత్యాహుర్భ్రహ్మస్వంవిషమచ్యతే | విషమేకాకినం
 హతిబ్రహ్మస్వంపుత్రపౌత్రకమ్|| ఇతితేనోక్తంశ్రుత్వాయావద్రా
 జాయేత్రాద్భహిస్సపరివారోనిర్జగామ - తావత్పక్షిణస్సముత్థాప్యపునర్నం
 చాయాథోబ్రాహ్మణః ప్రాహ- భోరాజాకిమిగచ్ఛసి - ఇదంయేత్రంసా
 ధుపరిణతంద్యశ్యతే-యావనాశకాకచణకాంశ్చభక్షయంతుతవపరివారాః-
 పశ్యోర్వారుకఫలానిచసంతి - యథేష్టంభుజ్యంతాం - పునర్బ్రాహ్మణవచన
 మాకన్యస్సపరివారోరాజాయావత్తేత్రమధ్యంప్రవివేశ - తావత్సంచాదవ
 రుహ్యపునస్తథైవాభణత్ - తతోరాజాస్వమనసివిచారయతీన్స- అహలూ
 బ్రాహ్మణోయదామంచమారోహతితదాస్య చేతసిదాతవ్యమితిబుద్ధిరుత్ప
 ద్యతేయదావతరతి తదానీబుద్ధిరుత్పద్యతే - అహంమంచమారుహ్యపశ్యే
 యమితియావత్సంచమారురోహ - తావద్ద్భిజరాజస్యచేతస్సేవమభూత్ -
 ననువిశ్వస్యార్తిఃపరిహర్తవ్యా - సర్వస్యపిలోకస్యదారిద్ర్యంనీవారణీ
 యం- దుష్టాదండనీయాః-శిష్టాఃపరిపాలనీయాః-ప్రజాధర్మేణరక్షణీయాః-
 కింబహునా - అస్మిన్సమయేయదికౌపిమమశరీరమపిప్రార్థయిష్యతితద
 పిదేయమితి - తతోరాజావరమానండపరిపూర్ణఃపునరపిపిచారియతీన్స- ఏ
 తత్తేత్రస్యమాహాత్మ్యంస్వయమేవంవిధాంబుద్ధిముత్పాదయతి-ఉక్తంచ||
 * || జలేతైలంఖలేసుహ్యం పాత్రేదానంమనాగపి | ప్రజ్ఞాదానంస్వయం
 యాతివిస్తారంవస్తురక్షితమ్ || కథమేతత్తేత్రమాహాత్మ్యంజ్ఞాయతామితివి
 చార్యబ్రాహ్మణమాహూయాథణత్ - భోబ్రాహ్మణతవైతత్తేత్రేకియాన్
 లాభోభవతి - బ్రాహ్మణః - భోరాజాభవాన్సకలాభిజ్ఞః - అవిదితంతవ
 కిమపినాస్తి- యద్వర్తమేతత్తదాలోచయతుభవాన్- అన్యచ్చ రాజానామ

సాక్షాద్విష్ణోరవతారభూతః - తస్యకటాక్షాయదుపరినిపతంతితస్యజైస్యదు
 ధ్విక్షాదయోనభవంతి-రాజానామసాక్షాత్కల్పతరుః-సత్సంఘమదృష్టిగో
 చరీభూతః- అద్యమమదారిద్య్రింసుదూరమవససార-క్షేత్రంనామకియత్ -
 తతోరాజాబ్రాహ్మణమనేకధనధాన్యాదిసంభావ్యక్షేత్రం గృహీత్వా
 మంచమధశ్చఖాన- తత్రపురుషమాత్రేగర్తేశీలైకానుషనోహరాద్యశ్యత-
 తద్బిలాధః ప్రదేశేకాపిచంద్రకాంతశీలాదృష్ట - తతోనానావిధరత్నఖచి
 తంద్వాశ్రింశతాస్సలభంజికామిళితమతిరమణీయంసింహాసనమదృశ్యత- త
 తోభోజఃపరమాసంహమృతలహరీపరిపూర్ణహృదయస్సింహాసనంనగరంనే
 తుంయావదుచ్చాలయామాసతావదతిగరిష్ఠమాసనంమోచ్చచాల-తతోరా
 జామంత్రిణమవదత్ -కుతస్సింహాసనంనోచ్చలతి- మంత్రి- భౌరాజకాచివ్య
 మేతదాసనం- బలిపూజాదికంవిదానోచ్చలతి- తవసాధ్యంచనభవతి- తస్యవ
 చనంశ్రుత్వా రాజా బ్రాహ్మణానాకారయిత్వాతత్సర్వమపిఃఘానం కారి
 తవాక్ - తతస్తస్సింహాసనంలఘుభూత్వాస్వయమేవోచ్చచాల-తదాలాక్య
 రాజామంత్రిణమువాచ-యోనర్థంనివారయతిఅగమ్యార్థంచసాధయతిసప
 వమంత్రి-ఉక్తంచ॥ *॥ స్థితస్యకార్యస్యసముద్భవార్థమనర్థకార్యప్రతిభా
 తనార్థమ్|ఆగామినోర్థస్యచసంగ్రహార్థంయోమంశ్రకృతస్యత్సరమస్స
 మంత్రి॥ తతోమంత్రిప్రత్యుబవీత్ - మంత్రిణాస్వామిహిత మేవకా
 ర్యంకర్తవ్యం-తథాచోక్తం॥ *॥ మంత్రఃకార్యానుశూయేషాంకార్యంస్వా
 మిహితానుగమ్|తపతేషాంత్రిణోరాజ్ఞానతుయేగతపల్లవాః॥అన్యచ్చ-మం
 త్రిణావినారాజ్యంధావ్యంవిదాదుర్గం కారుణ్యంవినాసౌభాగ్యంజ్ఞానంవినా
 వైరాగ్యందుర్జనానాంశక్తిః పాపండానాంమతిః వైశ్యానాంవిశ్వాసః దై
 త్యానాంప్రీతిః తస్కరాణాంయక్తిః ఖిలానాంమైత్రీ పరాధీనస్యస్వా
 తంత్య్రిం నిర్దనస్యాటోపః సేవకస్యకోపః స్వామినస్సేహః కృపణస్య
 గృహం జారిణ్యాఃపతిభక్తిః మూఢాణాంసంగతిరీత్యేతత్సర్వంనిష్ఫలం - ఆ
 న్యచరాజ్ఞామహతామర్చనంకార్యం- ఆప్తానాంబుద్ధిశ్శ్రేతవ్యా-దేవబ్రా
 హ్మణాఃపరిపాలనీయాః-న్యాయమార్గేవర్తితవ్యం-అపిచ భోరాజకయేరా
 జగుణాఃతేసర్వేత్స్వవిద్యంతే-అతస్తస్వంసకలరాజరాజోత్తమః- మంత్రి
 ణాప్యేవంగుణగరిష్ఠేనభవితవ్యంస్వామికార్యార్థముద్యమః- పాపాద్భయం
 ప్రజానాంహితం పరివారాణాంసంయోజనం రాజ్యచ్చైత్యత్యనుసరణం
 సమయోచితపరిజ్ఞానం అపాయకార్యద్రాజనివార్తణం ఏవంవిధగుణయు

క్షకులక్రమాగతః - కామందకచాణక్యధౌమ్యశుకవాచస్పత్యాది సీతిశా
 స్త్రాభిజ్ఞోమంత్రిపదయోగ్యోభవతి - పురాకీలనందభూపాలోమంత్రీణాబ
 హుశ్రుతేనబ్రహ్మహత్యాయానివారితః - గాజాకథమేతత్ - సోబ్ర
 వీత్ - భోరాజాశ్రూయతాం - విశాలాయాంనాదోనామరాజామహాశౌ
 గ్యసంపన్నభూత్ - సనిజబలేనప్రత్యర్థిన్యపాలాన్స్వపాదపద్మోపజీవినో
 విధామైకచ్ఛత్రేణరాజ్యమకరోత్ - తస్యచబహుశ్రోణోనామమంత్రీ-
 బానుమతీనామమహిషీ - జయపాలోనామతనయః - తస్యచరాజ్ఞస్తస్యామ
 తిప్రీతిరాసీత్ - సింహాసనేపిసహైవతయాసముపవిశేత్ - నిమేషమపితయా
 వినానతిష్ఠేత్ - పకదామంత్రీస్వమనస్యచింతయత్ - అయంరాజానిర్లజ్జోమ
 ధ్యేసభాసంహాసనేస్త్రియముపవేశయతి - తదాసర్వేపిజనాస్తాంపశ్యంతి-
 అనుచితమయంనజానాతి - తథాహి || * || కిముకువలయనేత్యస్సంతినోదే
 వలోకే త్రివివవతిరహల్యాం తావసీయత్సిషేవే | హృదయవనకుటీరం
 దద్ధుకామస్సరాగ్నాపుచితమనుచితంవావేత్తినోపండితోపిఅపిచయస్త్రి
 ణాంకటాక్షైర్యావస్సిబిద్యతే - సతావదేవప్రతిస్తాండైర్యంచవహతి - తథా
 చోక్తం || * || తావద్ధతేప్రతిస్తాంశమయతిచమనశ్శృపలంతావదార్యస్తావ
 త్సిద్ధాంతమాత్రంస్ఫురతిహృదివరం సర్వలోకైకదీపమ్ | కాళిందీపూరదీప్య
 త్సువలయకలితోద్దామదామాభిరామైర్యావన్నోహగ్యమానంకలయతిహృ
 దయంకామినీనాంకటాక్షైః || అహలూమదనస్యమాహాత్మ్యంయత్కలా
 క్షావిదోపివిముహ్యతి || ఉక్తంచ || * || వికలయతికామశలంహసతిశుచి
 పండితంవిదూషయతి - అర్దయతిధీరపురుషంక్షణేనమాకరధ్వజోభృశందేవః ||
 తథాచ || * || శ్రుతంసత్యంతపశ్శీలంవిజ్ఞానంవిత్తమున్నతమ్ | ఇంధనీకురుతే
 మూఢఃప్రవిశ్యవనితానలమ్ || * || వృత్తింవిత్తింతపస్సాన్వంతంస్వకులస్యాపి
 లాంఛనమోమరణంవాసనివాపస్తంకామీణోకేనపశ్యతి || ఇతిసంచిత్రైశ్చదావ
 సరంప్రాప్యరాజానమబ్రవీత్ - దేవవిజ్ఞానమస్మిన్ - రాజాకింతత్ - మంత్రీ-
 యదేషాదేపీభానుమతీసహాయపవిత్రతత్సహదనుచితం - అనూర్యంపశ్య
 రాజదారాఇతిహిసంప్రదాయః - అత్రనానాజనాస్సమాగత్యతాంపశ్యంతి -
 రాజా - భానుమత్యనాలోకనంక్షణమాత్రమపినసహే - తదుపాయంగిరూప
 య - మంత్రీ - ఆతేభ్యగతాంతాంపశ్యతుదేవః - తద్వచనంసముచితమృత్వా
 రాజాచిత్రకారమాహూయభానుమతీరూపంచిత్రే నివేశయేత్త్యాదిదేశ -
 సశుతస్యారూపంసాక్షాదాలోక్యపద్మినీలక్షణయుక్తాంతాంవిలిలేభ - రాజా

పితాంబలిఖతాంప్రియాం దృష్ట్వాప్రహృష్టస్తస్మైపారితోషికందహా - అ
 నంతరంరాజగురుశ్శారదానంద శ్చిత్రవతేసివేళితాంభానుమతీం దృష్ట్వాచి
 త్రకారమభాణీత్ - భానుమత్యాస్సర్వమపిలావణ్యమత్రలిఖితంపరంతే
 కంవిస్మృతంత్యయా - చిత్రకారః - భోస్వామికాతతిఃకథయ - శారదా
 నందః - తస్యావామజఘనతలేతిలనదృశంబత్సైసి - తన్నలిఖితం - రాజా
 యగురోర్వచనం శ్రుత్వాతత్ప్రతీత్యర్థంసురతసమయే తస్యావామజఘనం
 యావదపశ్యత్ తావత్తిలనదృశోంకోదృష్టః - రాజాస్వమనస్యచింతయత్ -
 కథమస్యాగుహ్యదేశేస్థితంబత్సదృష్టవాకశారదానందః - నూనమనయాస
 హసంయోగోవిద్యతే - అన్యథాకథమనేనజ్ఞాయేత - అపిచ - స్త్రీణాంవిష
 యేహ్యాయంసందేహూనకార్యః-యతః॥*॥ జల్పంతిసార్థమన్యేనపశ్యంత్య
 న్యంసవిబ్రుహః | హృదయేచింతయంత్యన్యంసస్త్రీణామేకతోరతిః॥*॥ నా
 గ్నిస్తృప్యతికాస్తానాంనావగానాంమహేహదధిః|నా న్నకస్సర్వభూతానాం
 సపుంసాంనామలోచనా॥*॥ రహేహానాస్తిక్షణోనాస్తిసాస్తిప్రార్థయి
 తాజనః | ఇదంనారదనారీణాం పాతివ్రత్యంప్రకల్పతే ॥*॥ యోమహా
 న్మన్యతేమూఢోరక్తేయంమమకామినీ సతస్యావశగోభూత్వాస్మత్యేత్కీర్తి
 డాశకుంతవత్ ॥*॥ తాసాంవాక్యానికృత్యానిస్వల్పానిసుగుహ్యాణ్యపి | క
 రోతియఃకృతీలోకేలఘుత్వంతస్యనిశ్చితమ్ ॥*॥ అలక్తకోయధారక్తోనిపీ
 డ్యపురుషస్తథా | అబలాభిర్బలాద్రక్తఃపాదమూలేప్రణీయతే|ఇత్యేవంవి
 చార్యసుంత్రిణమాహూయపూర్వవృత్తాం తమకథయత్ - మంత్రిణాపిత
 స్త్రికసమయేతచ్చిత్తానుకూలంభణితం- దేవకస్యచేతసికీదృశమితికేసవాజ్ఞా
 యతే - సర్వధాసత్యోభవేదయంవృత్తాంతః - రాజా - భోమంత్రికమమ
 మదిప్రియోసి - తర్హ్యముంశారదానందంమారయ - సచివోపేతఢేతిప్రతి
 జ్ఞాయలోకానాం పురశ్శారదానందం దృఢంబబంధ - తస్త్రికసమయే శార
 దానందఃపఘా - అహేహారాజాకస్యాపిప్రియోనభవతీతిలోకౌక్తిరవిత
 నైవ - తథాహి॥*॥ కోఢాన్ప్రవృన్గర్వితోవిషయిణఃకస్యావదోస్తంగతాః
 స్త్రీభిశ్చస్యనఖండితంభువిమనఃకోనామరాజ్ఞాంప్రియః | కఃకాలస్యనగో
 చరత్వమగమతోర్ధ్వజసూగౌరవం కోవాదుర్జనవాగురాసుపతితః యేషేణ
 యాతఃపుమాకాతథాచ॥*॥ కాకేశౌచంకాముకేసత్యవాక్యంక్షీజేశౌర్యం
 మద్యపేతత్వచింతా | సర్వేత్రాంతఃస్త్రీషుకామోపశాంతీరాజ్ఞామ్నిత్రం

కేనదృష్టం శ్రుతం వా || అన్యచ్ఛ-రాజాయస్మై శ్రుద్యతినశుచిరప్యశుభః- త
 ధావోక్తం || * || శుచిరశుచిఃపటురటుశ్శూరోభీరుచ్ఛిరాయురల్పాయుః| ఈ
 లజఃకులేనహీమోభవతినిరోసరపతేరతిక్రోధాత్ || ఇత్యేవంపఠాశారదా
 నందోవధ్యస్థానం మంత్రిణానీయమానశ్లోకమేకమపరత్ || * || వనేరణేశత్రు
 జలాగ్నిమధ్యేనుహార్ణవేవర్షతమస్తకేవా | సప్తంప్రమత్తంవిషమేస్థితం
 వారక్షంతి పుణ్యానిపురాకృతాని || తచ్చున్రిత్వామంత్రిస్సమనస్యచింత
 యత్ - అహలూపితత్వత్యంవామిధ్యావా - కిమర్థం బ్రాహ్మణవధఃక్రియ
 తే- మహదనుచితమిదమితిమత్స్వశారదానందంగూఢంస్వభవసంగీత్వాభూ
 గృహేనిషీప్యరాజసన్నిధిమాగత్య దేవానుష్ఠితోభవదాదేశఇత్యవాచీత్ -
 రాజాపిసాధుకృతమితిప్రశశంస - అనంతరమేకదారాజకుమార ఆఖేటకా
 ర్థంవసంప్రతినర్జగామ- తదాలకాలవృష్ట్యాదీదుర్నిమిత్తానిబభూవుః - తథా
 హీ || * || అకాలవృష్టిస్తవధభూమికంపోనిర్ద్వితడలగ్న-పతనంతదైవ | ఇత్యాద్య
 నిష్టానితతోబభూవుర్నివారణార్థంసుహృదోపచశ్చ || తస్మిన్నవరేమంత్రిపు
 త్రోబుద్ధిసాగరోదుర్నిమిత్తానిరూప్యతథా నివారయామాస - జయపా
 లః - అహమవశ్యంగర్గచ్ఛేయంపశ్యతుభవాః దుర్నిమిత్తఫలం - బుద్ధిసాగ
 రః - సేదంపరీక్షామర్హతి - ఉక్తంచ * || నవివంభక్షయేత్ప్రాజ్ఞోనశ్రీదేవ
 న్నైస్సహ | ననింద్యోయోగిబృందశ్చ బ్రహ్మద్వేషంనకారయేత్ || ఇతి
 తేననివారితోపితద్వచనమనాదృత్యగర్గతంరాజపుత్రం భోజయపాలతపప
 నాశకాలస్సమాగతః - అన్యథాతవైవంవిపరీతాబుద్ధిర్నిత్యద్యేత - తథాచ
 * || నగర్నితోవైవదృష్టపూర్వోనశ్రూయతేహేమమయఃకురంగః | తథా
 పితృష్టారఘనందనస్యవికాశకాలేవిపరీతబుద్ధిః || అతఉపాద్జితానాంకర్తృణా
 ముపభోగంవి నాకథంవి నాశస్సాన్యత్ - ఉక్తంచ * || సద్భావోనాస్తివైశ్య
 నాంస్థిరతానాస్తిసంపదామ్ | వివేకోనాస్తిమూఢాణాంవి నాశో నాస్తికర్మ
 ణామ్ || ఏవమాదిబహుధానివేద్య బుద్ధిసాగరోవిరరామ - జయపాలస్తపు
 రాన్నిర్గత్యఖడ్గవ్యాఘ్రశరభమ్మగకులసంకులం మహదరణ్యం ప్రవిశ్య
 యావత్పశ్చద్దదర్శితావత్సర్వోపినైస్సవర్గః స్వనగరమాగ్రేలగ్నః - స్వయ
 మేకాకీసంవృత్తఃతురగమాత్రసహాయఃపురస్సరోవరమద్రాక్షీత్ - తత్రా
 శ్వాదవతీర్యవృక్షశౌఖాయామశ్వంబధ్య జలమవగాహ్యశాంతపిపాసస్త
 రుచ్ఛాయాయాంవిశ్రామ - తావదతిభయంకరఃకశ్చిద్ద్యౌఘ్రస్సమా
 పతత్ - తంవృష్ట్యాశ్చశ్చిన్నజంభోయధాగతమభావయత్ - రాజకుమ

రోపిభయాద్వేషమానాంగశ్శృణూమాలంబ్యద్రుమమారురోహ- తత్రపూ
ర్వారూఢ-భల్లూకం దృష్ట్వాద్విగుణితభయం రాజకుమారంభల్లూకస్సపాం
త్వమబ్రవీత్ - భోరాజకుమారమాభైషీః - అద్యమాంశరణంగత స్త్వంఽ
తస్తవాహంకిమనిష్ఠంకరిష్యామి - మయివిశ్వస్యవ్యాఘ్రా నపినభేతవ్యం- త
తోరాజకుమారస్సభయమిదమఘానీత్ - భోఽయుక్ష రాజ- అహంత్యాంశ
రణఃగతఃవిశేషతోభీతశ్చమహత్పుణ్యంశరణాగతరక్షణేన- ఉక్తంచ* || ఏ
కతఃత్రతవస్సర్వేసమగ్రవరదక్షిణాః| ఏకతోభయభీతస్యప్రాణినఃప్రా
ణరక్షణమ్|తతోభల్లూకేనవిశ్వాసితోరాజపుత్రః- అత్రాంతరేవ్యాఘ్రా
పిష్పక్షమూలమాజగామ - తతస్సూర్యోస్తమగాత్ - తావన్న్యగయా పరి
శ్రాంతోరాజకుమారోనిద్రాపరవశో భల్లూకేనాంకమారోపితస్సఖం సు
ష్వాప - తదాలోక్యవ్యాఘ్రస్సమవాదీత్ భల్లూకాయంమనుష్యేనగరనివా
సీ - అస్మానేవహంతుమాగతః- అతశ్శత్రుభూతమేనమంకేకధన్యవేశయః
త్వయోపకృతోప్యవకారిమేవకరివ్యతి - ఉక్తంచ* || మానుషేషుకృతంనా
స్తితిర్యగ్యోనిషుభర్తితా| వ్యాఘ్రవానరసర్పాణాంభాషితంనత్వయాశ్రు
తమ్|| తస్మాదముమథఃపాతయ- అహమేనంభక్షయిత్వాసుభేనగమిష్యామి-
త్వమపినిజాశ్రయంగచ్ఛ - తచ్చుిత్యాభల్లూకఃప్రాహ - అయంకీదృశో
వాభవతు - పరంమాంశరణంగతః - అముంసపాతయేయం - శరణాగతమా
రణేనమహత్పాతకంభవేత్ - తథాచ* || విశ్వగుహతుకాశ్చైవ శరణా
గతమాతుకాః| ఎసంతినరకేఘోరే యావచ్చంద్రదివాకరిమ్ || తత్రాం
తరేసుప్రోద్ధితం రాజకుమారం భల్లూకఃప్రాహ - భోరాజకుమార అహంని
ద్రాంగమిష్యామి - త్వమత్రాప్రమత్తస్తిస్థ - రాజకుమారః - తథాభవ
తు- తతోభల్లూకో రాజపుత్రసమీపేనిద్రామగమత్ - తదావ్యాఘ్రా రా
జకుమారత్వమన్వీకరిత్వాసంమాకురు- యతోయంభల్లూకశ్చఽచలదితోద్భ
వ్యతే-తస్మాగస్యప్రసాదోభయంకరః-తథాచ*|| క్షణేతుష్టాఃక్షణేరుష్టావితు
ష్టాశ్చక్షణేక్షణే|అప్యవస్థితచిత్రానాంప్రసాదోపిభయంకరః || కించ త్వాం
నుత్తోరక్షయిత్వాస్వయంహంతుమిచ్ఛతి - అతస్తస్వమేవభల్లూకమథఃపాత
యి - అహమేనంభక్షయిత్వాగమిష్యామి - త్వమపినిజనగరంగంతుమర్హసీతి
వంచయామాస- తచ్చుిత్యారాజపుత్రో యావదేనమథఃపాతయితుమా
రేభే - తావద్భల్లూకోవృత్తోత్పతన్నశిశుభాంతరమాలంబ - రాజపుత్రస్తు
విఫలప్రయత్నోస్తందృష్ట్వాబిభాయ - తదాభల్లూకఃభోపాపిస్తకిమర్ధం బిభే

షి - యత్పురార్జితం కర్తృత త్వయానుభోక్తవ్యం అతస్త్యం ససేమిరేతవ
 దక్షపిశాచోభూత్వాప్రతివసంపరిభ్రమేతశశావ - తతఃప్రభాతమాసీత్ -
 వ్యాఘ్రస్తునిరగాత్ - భల్లుకోపిరాజకుమారంశప్తాయధేచ్ఛంజగామ -
 రాజకుమారోపిససేమిరేతిప్రలపక్షపిశాచోభూత్వావనేమతత ఇతఃపరిబ
 భ్రామ - తతోస్యతురంగమోనగరమగమత్ - తత్రరాజపుత్రరహితమ
 శ్వందృష్టౌజనారాజ్ఞేకేవలమశ్వమాగతమాచఖ్యః - తతోరాజామంత్రిణ
 'స్సమాహూయభణితస్త - భోమంత్రిణః - మృగయార్థంకుమోరేనిర్గచ్ఛ
 తమహద్దుర్నిమిత్తమాసీత్కల - తథాపిమత్తస్తదుల్లంఘ్యవసంగతః - తస్య
 ఫలంసద్యపవసముపనతంతదాహుఢోశ్వశూన్యస్సమాగతః - తతస్తన్వార్గణా
 యివసంప్రతిగమిష్యామీతి - తతస్తేవ్యంగీచక్రః - తతోరాజా మంత్రిభిః
 పరివారేణచ సహకుమారో యేనమార్గేణగతస్తేవైవమార్గేణవసంప్రావి
 శత్ - తతోవసమధ్యేపరిభ్రమంతం ససేమిరేతవదంతం పిశాచభూతసు
 తందృష్టౌరాజామహాశోకసాగరనిమగ్నస్తమాదాయస్వనగరమగమత్ -
 ఆగత్యచతమన్తాదశమనాయబహుస్వాధీనాగరయామాస - కేనాపికుమార
 స్త్వస్థోనబభూవ - తస్మిన్సమయేరాజామంత్రిణఃబహుశ్రుతమఘాణీత్ -
 అస్మిన్సమయేశారదానందస్తిష్ఠేద్యదిక్షణమాత్రేణచికిత్సాంకుర్యాత్ - స
 నయావృధామారితః - పురుషేణయత్కార్యంక్రియతేతద్విచార్యైవకర్త
 వ్యం - అన్యథాపరమాపదాంపదంభవతి - ఉక్తంచ * || సహపాపిదధీతగక్రి
 యామవివేకఃపరమాపదాంపదమ్ | వృణుతేహివిమృశ్యకారిణం గుణబుధ్ధా
 స్త్వయిమేవసంపదః || తథాచ * || ఆపరిక్షంసకర్తవ్యంకర్తవ్యంసుపరీక్షితమ్ |
 ఐశ్చన్ధ్రవతి సంతాపో బ్రాహ్మణేనకులంయథా || ఇతిరాజ్ఞశ్చింతయతః
 కోపిచిక్తకోనాసీత్ - తదామంత్రి - యస్యభవితవ్యతాయాదృశీబుద్ధిరిపి
 తాదృశీభవతి - ఉక్తంచ * || సహాయస్తాదృశోజ్ఞేయోయాదృశీభవితవ్య
 తా | తాదృశీసాధ్యతేబుద్ధిస్సామతిస్సాచభావనా || * || నిహిభవతియన్న
 భావ్యంభవతిచభావ్యంవినాపియత్సేన | కరతలగతమపిసశ్యతియస్యహిభ
 వితవ్యతానాస్తి || రాజా - తత్రార్థాయతమభూత్ - కిమనేగతచింతనే
 న - ఇదానీమహాప్రయత్నఃకర్తవ్యః - మంత్రి - కథంకర్తవ్యం - రాజా
 బ్రవీత్ - యఃకోపికుమారస్యచికిత్సాంకరిష్యతితస్యార్థరాజ్యందాప్యామి -
 సర్వానభీష్టాప్రదాస్యామిఇత్యభితోనగరముద్ధోషయ - ఇత్యుక్తవతిరా
 జ్జిమంత్రితతైవవిధాయస్వభవనమాగత్యశాలదానంగాయ సర్వంవేద

యామాస-తత్సర్వం శ్రుత్వా శారదానందః- బహుశ్రుతభూపాలయైవం
నివేదయ - మమగృహే కాపికన్యకావర్తతే - ఏనంయదిపాపశ్చేత్యేమిమం పు
పాయంకరివ్యతీతి - తచ్చుత్వా మంత్రీ రాజ్ఞేవ్యజ్ఞపత్ - తతోరాజానపు
త్రస్సపరివారోమంత్రీమండలిరమాగత్యోపవివేశ - రాజపుత్రోపిససేమిరే
తివదన్తుపవిష్టః - తదాకర్ణ్యయవనికాంతర్వర్తీశారదానందోభోరాజపుత్రే
త్యామంత్రయత్ - ససేమిరేతిభూయోపివదంతంరాజతనయముద్దిశ్యై
వద్యంపపాత || * || సద్భావంప్రతివన్నానాంవంచనేకిందిగ్ధతా | అంకిమా
రుహ్యసుప్తానాంహననేకిన్నపారువమ్ || తత్పద్యం శ్రుత్వా రాజపుత్రః చ
తుష్టాంపణ్ణానామాదిమంపర్ణంపరిత్యజ్య సేమిరేత్యపారీత్ - పునశ్చశారదా
నందోద్వితియంపద్యవపఠత్ || * || సేతుందృష్టౌ సముద్రస్యగంగాసాగర
సంగమం | బ్రహ్మహత్యాప్రముశ్యేతమిత్రద్రోహూనముచ్యతే || త
త్పద్యం శ్రుత్వా రాజపుత్రోవర్ణద్వయం పరిత్యజ్యమిరేత్యుక్తవాక్ తత
స్తృతియంపద్యవపఠత్ || * || మిత్రద్రోహీకృతఘ్నశ్చ యస్తవిశ్వాస
ఘాతుకః | త్రయప్రేనరకంయాంతియావచ్చంద్రదివారిమ్ || రాజపు
త్రోరేత్యబ్రవీత్ - శారదానందశ్చతుర్థంపద్యవపఠత్ || * || రాజబోత
పపుత్రస్యయదికల్యాణమిచ్ఛసి | దానందేహిద్విజాతిభ్యోవణ్ణానాం బ్రా
హ్మణోగురుః || ఏవముక్తివతీశారదానందే సురాజపుత్రస్వస్థమనాస్సావ
ధానశ్చపితుర్భల్లకవృత్తాంతంసర్వమకిథయత్ - తచ్చుత్వారాజాశార
దానందంప్రతిజగాద || * || గ్రామేవససేకల్యాణివిపినంనైవగచ్ఛసి | యు
క్షవ్యాఘ్రమనుష్యాణాంకథంజానాసిభాషితమ్ || ఇతిరాజ్ఞోక్తం శ్రుత్వా
శారదానందప్రత్యవాదీత్ || * || దేవద్విజప్రసాదేనవాణిజహ్వంపమా
శ్రితా | తేనాహమనుజానామిభానుమత్యా యథాంకితమ్ || తచ్చుత్వా
రాజావహాశ్చర్యభరితమనాయావద్యవనికామాచకర్షతావచ్ఛారదానంద
స్సాక్షాదదృశ్యత - తదారాజానపుత్రస్రంప్రణామ- తదామంత్రీణారా
జ్ఞేపూర్వవృత్తాంతాఃకథితాః - తతోరాజాబహుశ్రుతంమంత్రీణంప్రత్య
వాచ - తివసంసర్గేణాహుకీరేర్నివృత్తి - అతస్సత్పురుషేణ సంశోవి
దేయః - తథాహి || * || వారయతివర్తమానామాపదమాగామిసీంచసత్సం
గః | తృష్టాంచహరతిపీతంగంగాయాదుర్గతించసద్యోంభః || అన్యచ్చరాజ్ఞా
తుసతాంభవాదృశాంసంగ్రహాఃకర్తవ్యః - ఉక్తంచ || * || సంగ్రహంనకు
లీనస్యసేవత్యేవకరోతియః | ససేవపద్యతేరాజ్ఞానవ్యగాదూఢీకౌయథా ||

ఇతిబహుధామంత్రణంస్తుత్వావప్రాది నాసంఖావ్యరాజారాజ్యవకరోత్ -
ఇతిమంత్రీభోజరాజంప్రతికధాంకధయిత్వాపునర బ్రవీత్ - యో రాజా
మంత్రీవాక్యంశృణోతిసదీహ్యాయస్సఖీవభవతి.

౧ భోజేరాజసింహాసనమారోడుం సమీపముపయోతే |

ప్రతిమైకావినివార్యప్రాహగుణావిక్రమార్కదేవస్య ||

తతోభోజరాజోమంత్రణంసంఖావ్యతత్ప్రింహాసనం స్వసగరాభ్యంత
రంసీత్వాతత్రసహస్రమణిస్తంభైర్నృంబపంకారియత్వాతస్త్రికసుముహూ
రేసింహాసనంప్రతిష్ఠాప్యతతఃపుణ్యతీర్థోదకైర్దివ్యాషధియైర్నృంత్ర పూ
ర్వకంఠ్యజైరభిషేచితః - పురంధ్రీభిర్నిరాజితః - కవిభిర్విప్రైరాశీర్భిరభి
నందితోవందిభిఃప్రశంసితశ్చాతుర్వర్ణ్యందానమానాభ్యాంసమ్మాన్యదీనాం
ధబధిరకుబ్జాదిభ్యో బహూనధనానిదత్వాచత్రచామరాంకితోయావత్సిం
హాసనసాలబంజకామస్తకేపదపద్మేనిధాయారోడుమాజగామతావత్సాల
భంజికామనుష్యవాచారాజానమబ్రవీత్ - భోమహీపాలతవవిక్రమార్క
స్యేవశౌర్యాదార్య సాహసాదయోయదివిద్యంతేతదాస్త్రికసింహాసనే స
ముపదేష్టుమర్హసి - రాజాబ్రవీత్ - సాలభంజికేమమాప్యదార్యాదిక మ
న్యూనమస్తి - మమాప్యర్థినస్త్రవ్యంతి - తచ్చురీత్వాసాలభంజికాభణతి -
రాజన్నేతదేవతవానుచితం - యదాత్మనాత్మానంప్రశంససియస్వగుణా
వరదోషావాకీర్తయతినకేవలం దుర్జనః - సజ్జనస్తుతధానవక్త్రీ - ఉక్తం
చ || * || స్వగుణానవరదోషాన్వత్తుంశకోతిదుర్జనోలోకే | వరదోషాన్
స్వగుణాన్వత్తుంశకోతిసజ్జనస్సత్యమ్ || అన్యచ్ఛ || * || ఆయుర్విత్తంగృహ
చ్ఛిద్రంమంత్రమాషధసంగమా | దానమ్నానావమానౌవ నవగోప్యానిస
ర్వదా || ఇతిసాలభంజికయోక్తంశశమ్భవిస్త్రీతోభోజరాజస్తామవదత్ - స
త్యముక్తంత్యయాయస్వగుణావాకీర్తయతినమూర్ఖః - మయా యదాత్మ
నోగుణాకీర్తితాఃతదనుచితమేవ - తస్యత్వేతత్ - యస్యైతత్ప్రింహాసనంత
స్యాదార్యాదికంకథయశ్రోతుంవాంఛతమే శ్రోత్రం - సాలభంజికాభణతి
స్త్రుభోరాజన్నేతత్ప్రింహాసనందేవస్యవిక్రమార్కస్య - సతుసంతుష్టఃకోటి
శోర్ది నేప్రయచ్ఛేత్ - ఉక్తంచ || * || గిరిషీతేనహస్రంతునియతంతుప్ర

జల్పితే | హానితేలక్షమాహ్నతి తుష్టికోటిశోసృషే || కిమేవంపథమాదా
ర్యంత్యయివిద్యతే - శ్రుత్వాభోజరాజస్తూష్టిప్రత్యావర్తత

ఇతిశ్రీవిక్రమార్కచరిత్రే తస్మింహాసనప్రధనసోపానస్థ
సాలభంజికాప్రోక్తోపాఖ్యానంప్రథమమ్.

౨ చిరేణహుత్వాప్యనుపాత్రకామం ద్విజంగిరౌకుత్రచి
గార్తచేతనమ్ | కృతార్థయామానహివిక్రమోయమితీహ
పాంచాలికయాభిధీయతే . . . . . *

భూయోవ్యేకదాభోజరాజశ్శుభమహూర్యే యావద్విక్రమార్క
సింహాసనమారోఢుమాజగామ - తావద్ద్వితీయసోపానస్థాసాలభంజికాభ
ణత్ - భోభోజరాజవిక్రమార్కస్యాదార్యంయదిత్వయి ధ్యేతతదాస్మికా
సింహాసనేసముపవిశ - రాజా - సాలభంజికేతస్యాదార్యాదికంకథయ - సా
లభంజికాతుతద్వృత్తాంతంవక్తుమారేభే-విక్రమాదిత్యైరాజ్యంకుర్వన్నేక
దాచారానాహుయాబ్రవీత్ - సర్వతఃపృథివీంపరిభ్రమత - యత్రయ
త్రకాతుకప్రదంతీర్థం దేవాయతనమన్యానివాతధా విధానివిలోకయథ -
తన్నమనివేదయత - చారాస్తుయథాజ్ఞాపయతిదేవఇతినిహ్నితాః - అదై
కదాదేశకాంతరంపరిభ్రమ్యగతఃశ్చిద్దూతోరాజానం ప్రణవ్యవ్యజ్ఞపత్
దేవచిత్రకూటవర్వతనికటతపోవనమధ్యేమనోహరఃకశ్చిద్దేవాలయోస్తీ -
తత్రవసర్వతేలక్ష్మదగ్రాచ్ఛిఖరాద్విమలాకాపిజలధారావతతితగ్రస్నా
నమాత్రేణమహాపాతకాదీన్యపినశ్యంతి-కించ - యస్తుపాపీయాస్సానమా
చరతితస్యాంగాదతీవకలుషమదకంసస్సరతి- తేనసమాతోభవతి-అన్యచ్ఛ-త
త్రకశ్చిద్బ్రాహ్మణోమహతిహేమామకుండేప్రతిదినంజాహూతి-నజానే
తస్యకతివత్సరాగతాఇతి - ప్రతిదినంకుండాగ్నసిః ప్రేరితం భస్తవర్వతా
కారమస్తి - సకేనాపినభావతే - ఏవమతివిచిత్రంస్థానమద్రాక్షీదయంజ
నఃతమపరిదేవః ప్రమాణమితివిరరామ - తచ్చుత్పారాజా స్వయమేకాకీ
తేననహతంగిరింగత్వాపరమానందంప్రాప్యలహూపవిత్రమిదంస్థానమ
త్రసాక్షాజ్జగదంబికావసతివశ్యతపవమేమనోవిమలంభవతి - కింపునశ్చిరంని
వసతాం - ఇత్యుక్త్వాతత్రనిర్దురేస్సాత్వాదేవతాం ప్రణవ్యయత్రబ్రా
హ్మణోహేమామంకరోతతత్రగత్వాతమపృచ్ఛత్ - బ్రాహ్మణః - యదా

సప్తయుగముండలం రేవతీ ప్రదమచరణమధ్యాస్త - తదాహమయతివం -
 ఇదానీంచదశ్చినీనక్షత్రేతిస్థతి-జుహ్వాతోమేవర్షశతమభూత్-తథాపిదేవతా
 ప్రసన్నానాభూత్ - తచ్చుత్వా రాజాస్వయం దేవతాంస్త్యత్వాజుహు
 వే - తదాపిదేవతాప్రసాదంబిదధే - అనంతరమిష్టసాహసోరాజాస్వశీర్ష
 ముత్కృత్యజుహూమీతియావత్క-రేఖద్గంధియైష- తావద్దేవతాకృపా
 ణంగృహీత్వాబ్రవీత్ - భోసాహసికప్రసన్నాస్తి- వరంవృణోష్వ- రాజా-
 లయం బ్రాహ్మణశ్చిరాదతినియతోజుహూమితతోస్యమమేవ ప్రసాదంన
 చక్రీధ - తదాదేవతాభోరాజన్నయంచిరాదనుతిష్ఠత్యేవపరమస్యచేతస్వ
 స్థంనబభూవచంచలహృదయస్యతపఃఫలాయనకల్పతే- ఉక్తంచ || * అంగు
 శ్యగ్రేణయజ్ఞప్తంయజ్ఞప్తంపర్వలంఘనైః | వ్యగ్రదితేనయజ్ఞప్తంత్రిపిధం
 నిష్ఫలంభవేత్ || తథాచ || * నకాష్ఠేవిద్యతేదేవోనపాషాణేనమృణ్మయే |
 భావేహివిద్యతేదేవస్తస్మాద్భావోహికారణం || కించ || * మంత్రేతీర్థేద్వి
 జేదైవేదైవజ్ఞేభైషజేసురా | యాదృశీభావనాయత్రసిద్ధిభివతితాదృశీ || రా
 జా - యదిప్రసన్నాజాతామసు - తర్హ్యస్యబ్రాహ్మణస్యమనోరథం సం
 పూరయ - దేవీభోవిక్రమమహామ్రుమభివస్వదేహశ్రమమవిగణయ్య పర
 శ్రమంపరిహరసి || ఉక్తంచ || * ఛాయామస్యస్యకుర్వంతి స్వయంతిస్తం
 తిచాతపే | ఫలంతిచవరాధేషునాత్మహేతోర్మహామ్రుమాః || తథాచ || * ప
 రోపకారాయవహంతినిమ్నగాఃపరోపకారాయదుహంతిధేనవః | పరోపకా
 రాయఫలంతిభూరుహః పరోకారాయసతాంవిభూతయః || ఇతి రాజానం
 స్తుత్వా బ్రాహ్మణస్యమనోరథమాపూర్వాంతరథాత్ - తతోరాజాస్వనగ
 రమగమత్ - ఇతిమాంకధాంకధయిత్వాసాసాలభంజికాభోజమబ్రవీత్ -
 త్వమేతదాసనమారోఘుమభిలషసి - విక్రమార్కగుణాస్తత్వయిన దృశ్యం
 తే - తచ్చుత్తరా రాజాతూష్ణీంబభూవ.

ఇతిద్వితీయసోపానస్థసాలభంజికాప్రోక్తోపాఖ్యానంసమాప్తమాసీత్.

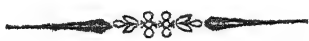
3. దత్తానిచత్వారిమహార్ణవేన రత్నాన్యసావిక్రమ భూ
 మిపాలః | మహీసురాయప్రదదావితీమాంకధాంతృతీయా
 ప్రతిమాభిధత్తే. . . . . *
 పునరపిభోజేకదాచిత్పింహాననమారోఘుమాగలేతృతీయా సాలభంజి

కావదత్ - భో గాజన్మేతస్మింహాసనంతే నాధ్యానితవ్యం - యస్మిన్ విక్రమ
స్వాదార్యంవిద్యతే - భోజః - సాలభంజితస్వాదార్యవృత్తాంతంబ్రూహి-
సాలభంజికారాజకాయది శ్రీతుంవాంఛసి తస్మిన్ కథయామి - విక్రమార్క-
సద్భవో భూమండలేకోపి నాస్తి-తస్య చేతస్య నిమాత్ర మపి వికలాస్స నాస్తి-
ఉత్తంచ * అయం నిజః పరశ్చేతి వికలాస్థులఘుచేతసామ్ | పునస్తూదారచిత్తా
నాం వసుదైవకుటుంబిన్ || సాహసేన దీవరక్షణేన దైర్యేణ చ తత్సమో నాస్తి
యత ఇంద్రాదయోపి సహాయ మకుర్వంత - ఉత్తంచ * ఉద్యోగస్సాహ
సందైర్యంబుద్ధిశ్చ క్షిపరాక్రమః | షడేతేయస్య తిష్ఠంతితస్య చేవోపి శంకతే ||
అన్యచ్చ - యస్త్యతిధి నాం మనోఽధం పూరయతి - తస్యేష్పితం దేవస్సంపాద
యతి - తథాచోత్తం * కృతో విశిష్టయః పుంసాం దేవః పూరయతీషితం | వి
ష్ణుచక్రంగరుత్పాశ్చ నాస్తి తస్య యదాహవే || తథాచ * ఉత్సాహసంపన్న
మదీర్ఘసూత్రంక్రియావిధిజ్ఞం వివరయేత్వ సక్తమ్ | శూరంకృతజ్ఞందృఢశిశ్చ
యంచలక్షీస్వయంవాంఛతి వాసహేతోః || ఏవం సకలగుణాధివాసో విక్ర
మార్క-సర్వసంపత్పరిపూర్ణస్సకలమపి మహీమండలంపాలయన్మేకదాస్వ
మనస్య దంతయత్ - అనిత్యోయం సంసారః - కదాకస్య కింభవివృత్తినిజ్ఞాయ
తే అతస్సముపార్జితం ద్రవ్యం న దానభోగాది నా వి నాసఫలంభవతి - తస్య స
త్పత్రే దానమేవ ప్రధమం ఫలం - యస్య తన్నభవేత్తన్నాశమేవ ప్రాప్ను
యాత్ - ఉత్తంచ * దానం భోగో నాశస్త్రీస్త్రోగ తయోభవంతి విత్తస్య |
యోనదదాతి నభుక్ష్యేతస్య తృతీయాగతిర్భవత్యేవ || తథాచ * దాతవ్యం
భోక్తవ్యం సతిభవవేసంగ్రహానర్తకః | పశ్యేహ వధుకరాణాం సంవి
తమర్థం హరంతి లోకే న్యే || అన్యచ్చ * అనుభవతదత్తవిత్తం మాన్యం మానయ
తసజ్జనంభజత | అతివరుషవనసలులితా దీపశిఖేనాతిచంచలాలక్ష్యః || అపిచ
* ఉపార్జితా నాం చిత్తా నాంత్యాగి ఏవ హిరక్షణమ్ | తటాకౌదరసంస్థా నాం
షరీవాహితవాంభసామ్ || ఇత్యేవం విచార్య సర్వస్వదక్షిణంకమపియజ్ఞం క
ర్తుముపాక్రమత - తతశ్చిల్లిభిరతిమ నోహరంయజ్ఞాయతనంకారయామా
న - సర్వాపియజ్ఞసామగ్రిస్సంపాదయామాస - దేవయిష్టి యక్షగండ
ర్వసిద్ధాదీనాహ్వానయత్ - బ్రాహ్మణాశ్చ సమాజస్సుస్సర్వే రాజానోబాంధ
వాశ్చ - తత్రాంతరే రాజాసముద్రాహ్వే నాయ కంచన బ్రాహ్మణంత్రై
షయత్ - సోపేన ముద్రతీరంగత్వా గంధపుష్పాక్షతాదిభి స్సముద్రమభ్య

రాష్ట్రబ్రహ్మ - భగవన్ తాక్షరవిక్రమార్కయజ్ఞంకరివ్యతి. తేనప్రే
 షితోహంత్యదాహ్యోనార్థంసమాగతోస్తి. ఇతిజలమభ్యేషష్టాంజలింవిక్షిప్య
 తుణంతస్థా - తత్రనకోపిప్రత్యువాచ - తతోబ్రాహ్మణస్తాన్నివృత్యయ
 ధాగతంయావదాజగామ - తావద్దేదీవ్యమానశరీరః కృష్ణహీనురస్సమాగ
 త్యతమనదత్ - త్వంకిలవిక్రమేణాస్మానాహ్వయితుం ప్రేషితః - తేనయా
 సంభావనాకృతానాస్మాకప్రాప్తేవపతదేవ సుహృల్లతుణంయత్సమయేదా
 నమానాది - ఉక్తంచ * దదాతిప్రతిగృహ్యతి గుహ్యమాఖ్యాతివృచ్ఛతి | భు
 క్త్యైభోజయతేచైవవడ్విధంబంధులతుణమ్ || తథాచ * గిరౌమయూరాగ
 గనేచమేఘాలతూంతరేర్గస్సలిలేచనర్తమ్ | లక్షద్వయేద్దాఃమమదానిభూ
 మాయయోస్తుమైత్రీసతయోర్నిదూరమ్ || మమనాయమవసరస్సమాగం
 తుంయధార్హముపకరిష్యామి - అమూల్యానిరత్నానిచత్వారి దాహ్యమిప్ర
 యచ్ఛతస్తై - తేహంమాహాశ్చ్యంశ్రుణు - ఏషామేకంరత్నంయద్ధనాదివస్తు
 స్సర్వతేతద్దదాతి - ద్వితీయంయత్తుభ్యుభోజ్యాదికమమృతకల్పం తదత్వా
 దయతి - తృతీయంహస్త్యశ్వరథపదాతియక్తం బలంప్రజనయతి - చతుర్థం
 దివ్యంవస్త్రాభరణాదికం ప్రసూతే-ఇత్యభిధాయరత్నానిచత్వారి దుష్టయిన
 గరమగమత్ - అత్రాంతరేయజ్ఞంసమాప్యరాజావభృథస్నానంవిధాయస
 ర్వాకాలోకాకావరిపూర్ణమనోరధానకరోత్ - బ్రాహ్మణోపిరాజానమవ
 లోక్యనణీనాంగుణానకథయత్ - రాజా - బ్రాహ్మణయజ్ఞసక్షిణకాలనతి
 లంఘ్యసమాగచ్ఛః - సర్వస్వమగ్నిసాత్కృత్యకేవలోస్తి అతస్త్వమేవైతే
 హంరత్నానాంయదేకంతుభ్యురోవతేతద్దృహణ - బ్రాహ్మణః - మహారా
 జలహంగృహిణీంపుత్రంస్నుహంశ పృష్టౌసర్వేభ్యోయద్రోచతేతద్దృ
 హ్ణామి - రాజా - తథామరు - బ్రాహ్మణోపిస్వభవసమాగత్యతద్వృత్తాంతం
 తేహమకథయత్ - తన్నిశవ్యపుత్రోభ్యభావత - యద్రత్నంచతురంగంబ
 లందదాతితద్దృహిష్యామః - సుఖేనరాజ్యమాయాతి - పితా - ప్రాజ్ఞోరా
 జ్యన్నాపేయేత * రామప్రప్రజనంబలేర్నియమనంపాండోస్సతానాంవ
 నమ్ | వృష్టిసాంకథనంసలస్యవివదంభీష్టస్యశస్త్రస్థిఃమ్ | విష్టోర్వామనతాం
 తథాజ్ఞనదశాంసంవింత్యలంకేశ్వరం | దృష్టౌరాజ్యవిజంబనాదుపగతందుః
 ఖంసతద్వాంశయేత్ || యస్మాద్ధనాదికంలభ్యతేతద్దృహిషః తేనతుసర్వమ

పిలభ్యతే - ఉక్తంచ * నతదన్తజగత్యన్తానయదర్థేనసిద్ధ్యతే | నిశ్చిత్తమతి
మాకాలోకేధనమేకంప్రసాదయేత్ || భార్యా- యద్రత్నంవద్రసోపేతం
చతుర్విధాన్నంప్రసూతేతద్ధృహీతవ్యం - సర్వేషాంప్రాణినామన్నమేవ
జీవధారణమ్ - ఉక్తంచ * అన్నంవిభాత్రా విహితంమర్త్యానాం జీవధా
రణమ్ | తదనాదృత్యమతిమాకప్రార్థయేన్నతు కేంచన || ఆశస్సుషాన్త్య
ద్రత్నంవస్త్రాభరణాదికంప్రసూతేతద్ధృహీతవ్యం - తథాచ * భూషణైర్భూ
షయేదంగంయథావిభవసారతిః | శుచిసాభాగ్యసిద్ధ్యర్థమాయుష్యస్యాభివృ
ద్ధయే * మహృదానందనంముఖ్యముత్సవేషువిభూషణమ్ | రత్నాదిదేవతా
తుష్టిర్భూషణస్యవిధారణాత్ || పవంపరస్పరంచతుర్థాంవివాదోలగ్నః - త
తోబ్రహ్మణోరాజ్ఞస్సమీపమాగత్యవివాదంస్యవేదయేత్ - రాజాపితచ్చు
త్వాతస్త్రైబ్రహ్మణాయచత్వార్యపిరత్నాదదౌ - ఇతికథాంకధయిత్వా
సాలభంజికాభోజమబ్రవీత్ - ఔదార్యమేవసమాజోగుణశ్శరీరణాం - త
థాహి * చంపకేషునువర్ణత్వంకాంతిర్ముక్తాఫలేషుచ | యథేతుదండేమా
ధుర్యమాదార్యం సహజంతథా || త్వయ్యేవమాదార్యంవిద్యతేచేదన్తికానింహః
సనడపవిత్రచ్చుత్వారాజాత్మస్థిం బభూవ. ... .. *
ఇతితృతీయాఖ్యానంసమాప్తమ్.

౪ భూసురేణకృతిశాకృతజ్ఞతాశోధనాయతనయోమహీపతేః |
ఏకదాక్షహనయావహారితో గూఢమిత్యభినివేదయిత్యసా ||

భూయోష్యేకదాసింహాసనమారోఢుమాగచ్ఛతేభోజేసాలభంజికా
బ్రవీత్ యదిత్వమాదార్యేణవిక్రమార్కమనుసరేత్సర్వదంసింహాసనమా
రోహ - రాజా - బ్రూహిమేతస్యాదార్యవృత్తాంతం - తతస్సాలభంజికాక
థాంకథయితుమారేభే- విక్రమాదిత్యేరాజ్యంకుర్వతిసత్పుజ్యయిన్యాం బ్రా
హ్మణఃకోపిసకలవిద్యావిచక్షణస్సకలగుణాలంకృతశ్చవరమపుత్రస్సమభ
వత్ - తంచైకదాతత్ప్రేయసీజగాద - భోప్రాణనాధపుత్రంవినాగృహస్థ
స్యగతిర్నాస్తీతిశ్రుతిస్తృతిపురాణవిదస్సమామనంతి - తథాచ * అపుత్ర
స్యగతిర్నాస్తీస్వర్గోనైవచనైవచ | తస్మాత్పుత్రముఖందృష్ట్వాభవేత్పశ్చా
ద్ధితావసః * శర్వగోదీపకశ్చంద్రఃప్రభాతేదీవకూరవిః | త్రైలోక్యదీపకో

ధర్మస్సుఖత్రయకులదీపకః* నాగోభాతిమదేనఖంజలధరైఃపూర్ణేయనాశర్వ
 రీ | శీలేనప్రమదాజవేనతురగూత్తోత్సవైర్నందిరమ్ | వాణీవ్యాకరణేన
 హంసమిఖునైర్నద్యస్సభావండితై | స్సత్వత్రేణకులంస్మపేణవసుధాలోక
 ప్రాయంభానునా || తచ్చుశ్వాభాసురఃప్రాహ-ప్రియేసత్యమవాదీ-పర
 ముద్యమేనపినాద్రవ్యంగురుశ్రుహంవినావిద్యాసంతతశ్చపరమేశ్వరప్ర
 సాదంవినానలభ్యతే || ఉక్తంచ * నిరంతరంసుఖాపేక్షాహృదయేదివర్త
 తేక్ష్మత్వాభావంగృధంనిత్యంభవానీవల్లభంభజేత్ || దదాకిర్ణ్యబ్రాహ్మ
 ణీజగద - భోస్వామికజానాసికిలసర్వంకుతఃపరమేశ్వరప్రసాదసంకీర్షపి
 నానుత్తిస్థి - బ్రాహ్మణః - భౌప్రియేయుక్తమాహభవతి * యుక్తియు
 క్తయవాదేయంవచనంబాలకాదపి | విదుషాత్సుసదాగ్రాహ్యంవృద్ధాదపి
 దుర్వచః || ఇత్యుక్త్వాపరమేశ్వరప్రసాదసాయరుద్రానువాక్తేరయ
 జత్ - అధైకదారాత్రాబ్రాహ్మణంస్వప్నేజటామకుటధారీవృషభవా
 మానతైస్థలతెనయాసమాశ్లిష్టవామతనుశ్చంద్రకలావతంసఃపరమేశ్వరశ్చ
 త్సుహోపదమవతీరైవమవదత్ - వత్సప్రదోవవ్రతమాచర - తేనతవపు
 త్రోభవిష్యతితి - బ్రాహ్మణస్తుప్రబుధ్యససంభ్రమముఢ్ఠాయస్వప్నవృ
 త్తాంతంవృద్ధేభ్యోనివేదయామాస - తేబ్రువత్ - తాతయధార్థోయంస్వ
 ప్నః - ఉక్తంచ - స్వప్నాధ్యాయే * జేవోద్వజోగురుర్వాపిపితరోలింగిని
 స్తథా | యద్వదంతివచస్స్వప్నేతత్తదైవవిగర్దిశేత్ || అస్మిన్ప్రతేనుష్ఠి
 తేసర్వధాతవపుత్రోభవిష్యతి- ఇతితేహంవచనంమనసిక్యత్వాబ్రాహ్మణో
 మార్గశీర్షశుద్ధత్రయోదశశ్యాంమందవాసరేకల్పక్రమకారేణప్రదోవవ్ర
 తమన్వతీప్యత్ - అధానుష్ఠితేవవ్రతేపరమేశ్వరఃప్రసన్నోభూత్వాపు
 త్రమన్వైప్రాయచ్ఛత్ - తదనంతరంబ్రాహ్మణస్తవ్యజాతకర్మవిధాయ
 గ్దావరేడివసేజేవదత్తఇతినావచక్యత్వాశిష్టాన్వన్నప్రాశనచౌలోపన
 యవాదీనిర్వాణియధాకాలమకర్షిత్ - వేదాన్సాంగానధ్యాపయామాస-
 తతఃపాదశేనర్దైగూదానాదికంవిధాయసుకూపాంబుద్ధిశీలలక్షణసంపన్నం
 కామపికస్యకామస్త్రివ్యతస్యవివాహంకృత్వాజీవనంపరికల్ప్యస్వయంతీర్థ
 యాత్రాంకర్తుకామఃపుత్రాయబుద్ధిమేవముపదిదేశ - వత్సశ్రూయతా
 ముపదేశోయం - ఇహపరత్రచసుఖకారీమయాకథ్యతే - జేవదత్తః- ఆర్యధ
 మ్యోష్ఠి - యదేచ్ఛముపదిశతుభవాత్ - పితా - వత్సఅతిక్ష్ణాందశాంప్రా
 ప్రోపిస్వధర్మాచారిపరిత్యజ్యపరైస్సహవివాదమాకర్షిః - సర్వభూతేషుద

యాంకురు - పరమేశ్వరేభక్తివిధేహి - పరస్మైయోమాపిలోకయ - బల
 వద్విరోధంమాకురు - మర్త్యజ్ఞేష్వసువృత్తివిధేహి - ప్రస్తావనదృశంవద-స్వ
 విత్తానుసారేణవ్యయంకురు - సజ్జనానాశ్రయ - చుర్జనాకపరిహర - స్త్రీ
 భ్యోగుహ్యంమావద॥ ఏవమన్యాశ్చక్రీతిపరిశ్యస్వయంవారాణసీంజగామ-
 గతోదేవదత్తఃపితరుపదేశంపాలయంచత్రైవంగరేసుఖమువాస - అదైక
 దాహూమాయసమిథస్సమాహర్తుంహదరణ్యంసప్రపిశ్యయావత్సమి
 థశ్చిచ్ఛేదతావద్విక్రమోరాజాన్యగయార్థంపినమవగాహ్యమహంత
 మేకంసూకరమనుధావకతత్రాగత్యదేవదత్తందృష్టౌపురమార్గంజానన్
 పివప్రచ్ఛ - తేనవృష్టోదేవదత్తస్వయమగ్రేగచ్ఛకరాజానంసగరమనీన
 యత్ - తదనంతరంరాజాదేవదత్తంబహుధాసమ్మాన్యకుత్రాపిరాజకా
 ర్యేన్యయుజ్జ - ఏవంమహాకాలస్సమతచక్రామ - అదైకదారాజామ
 ధ్యేసభమవాదీత్ - కథమహందేవదత్తకృతామపకారాదుత్తీర్ణోభవిష్యామి-
 యదయంమాంఘహతోరణ్యాన్మగరమనైషీత్ - తదాకోపిజగాద - హం
 తాయంమహపురుషః - యత్కృతముపకారంచిరాదపినవిస్తరతి - తథాచో
 త్తం * ప్రథమవియసిపీతంతోయమల్పంస్తరంతశ్శిరిసిగహితభారాసారికే
 ల్లానరాణామ్ | సలిలమమృతకల్పందద్యురాజీవితాంతంసహి కృతముపకా
 రంసాధవోవిస్తరంతి॥ బ్రాహ్మణస్తురాజ్ఞోపచనంశ్రుత్వాస్వమసంవిచచా
 ర - అహూరాజాకిమేవంవదతికిన్నామాహముపాకిరవం - కిమేతత్సత్యం
 మిథ్యావా - అస్యప్రత్యయంపశ్యేయం - ఇతివిచార్యరాజపుత్రమపహృత్య
 స్వమందిరే సంగోష్ఠతస్య కంతభూషణమేకంస్వభృత్య హస్తేదత్వాపివ
 ణ్యాంవిక్రేతుంప్రేషయత్ - ఆస్తిన్నపసరేరాజమందిరేరాజకుమారః కే
 నాపిచోరేణాపహృతోమరితఇతిమహానోలూహలస్సమభూత్ - రాజాపిపు
 త్రమార్గణాయసర్వత్రాధికారిణః ప్రాహిణోత్ - తదాతేసర్వతః పరి
 భ్రమంతోవిజణిమధ్యేదైవాదాభరణహస్తం దేవదత్తభృత్యమవశ్యక - త
 తస్తదాభరణంరాజకుమారస్యేతిజ్ఞాత్వాతంబద్ధ్వా రాజసమీపంగన్యః - రా
 జాపితందృష్టోవాచ - రేరేభృత్యపాపిన్దకధమేతదాభరణంతవహస్తేసమా
 గతం - భృత్యః - అహందేవదత్తస్యభృత్యః - ఏతదాభరణంవిజణిమధ్యేవిక్రీ
 యధనమానయేతిప్రేషితోస్త్రితతోరాజాదేవదత్తమాహూయేవంజగాద-
 ఏతదాభరణంకస్తేదదౌ - దేవదత్తః - సకోపి - అహమేవధనలోలుపస్తవకు
 మారంహత్వాతద్భూషణానిగృహీత్వాతేషామిదమేకమాభరణం విక్రేతు

మదాం - ఇదానింతవయస్లో చలేతగురు - మమకర్షవశాదేవంబుద్ధిరుత్ప
 న్నా - ఇతిభణిత్యావనతవదనస్తథా - తచ్చుత్తారాజాకిమపిత్రతికిరుంన
 శశాక - తదానభ్యుకశ్చిదాహ - అశూలాలయంసర్వ ధర్మశాస్త్రవేత్తాక
 ధూమ్యశేషాపేకర్షణిబుద్ధిమకరోత్ - అపరఃకశ్చిదువాచ - కించిత్రంస్వ
 కర్మణాప్రేరితస్యైవంబుద్ధిరజాయత - ఉక్తంచ * కింకింతోతి సప్రాజ్ఞః
 ప్రేర్యమాణస్త్వకర్మభిః - ప్రాగేవహిమనుష్యాణాంబుద్ధిఃకర్మానుసారిణీ॥
 తత్రపరేకేచనరాజానమబ్రువత్ - దేవయదయంబాలఘాతీ - పునస్త్వర్ణ
 స్తేయాచ - తతఃఖాదిరేణశూలేనహంతవ్యః - తదామంత్రిణః ప్రాహుః -
 ఇదుంతిలాంశఖండాకృత్యైవతన్మాంసేనగృధ్రేభ్యో బలిద్దాతవ్యా - ఇతితే
 మాంవచసంశ్రుత్వారాజాజగాద - భోసభ్యాఃఅయంమమాశ్రితఃపురమా
 ర్గప్రదర్శనాదుపకారిచ - అతోస్త్విన్దుణదోష చింతానకర్తవ్యా - ఉక్తంచ
 * చంద్రఃక్షుయీప్రకృతివక్రతనుఃకళంకీ దోషాకరస్స్ఫురతిమిత్ర వివత్తి
 కాలే | మూర్ధ్నాతథాపిసతతంద్రియతేహరేణవైవాశ్రితేషు మహతాం
 గుణదోషచింతా॥ అన్యచ్చ * ఉపకారిషుయస్సాధుస్సాధుత్వేతస్యకోగుణః |
 అపకారిషుయస్సాధుస్ససాధుస్సద్భిరుచ్యతే॥ ఇతిభణిత్యారాజా దేవదత్త
 మవలోక్యసఖేకించదపిభయంచేతసమాకాక్షిః - మనుపుత్రోబలీయసాపురా
 కృతేనకర్మణాహతఃకిన్నామత్వయాకృతం - ప్రాకృతం కోపిలంఘుయితం
 త్నమేత - తథాహి * మాతాలక్ష్మీపితావిష్ణుస్త్వయంచ వివమాయుధః |
 తథాపిశంభునాదగ్ధఃప్రాకృతంకేసలంఘ్యతే॥ అన్యచ్చ - మహత్యరణ్యేవతి
 తంమాంనగరమసినయఃకిల - అతఃప్రత్యుపకారసహస్రైరిపినతావకంఽఽఽఽ
 మవనేతుంప్రభవామీతిసమాశ్వాస్యతంవస్త్రాభరణాదినాసంభావ్యవినస
 ర్జ - దేవదత్తస్తుపరమానందభరితస్తంకుమారంస్వగృహాదానియరాజ్ఞేదదౌ -
 తత్సవిన్దుయేనరాజ్ఞాఫాణి - దేవదత్తకిమేవంకృతం - దేవదత్తః - భోరాజా
 శ్రూయతాం - త్వయాసభామధ్యే బహువారం దేవదత్తకృతాదుపకారా
 తగ్రథముత్తీర్ణోభవిష్యామితిఫణితంతతస్తవచిత్రపరీక్షణార్థంమయైవంకృతం -
 త్వయిప్రత్యయోదృప్తః - తుంతవ్యోయమపరాధః - రాజా - యఃకృతముప
 కారంచిత్రరతినపవపురుషాధమః - దేవదత్తః - దేవకారణంచినాపినకలజగ
 తాముపకరోషి - అతస్త్వమేవమజనోలోకే - తథాచోక్తం * తేనుజనాస్తే
 ధన్యాస్తేకృతిసస్తేహినుకృతినోలోకే | యేకారణంచినాపిచ వరహితకరణా
 యహంతజీవంతి॥ ఇతిరాజానంస్తుత్వాదేవదత్తోరాజ్ఞానుజ్ఞాతస్వగృహమ

యాసీత్. ఇతికథాంకథ యిత్వాసాలభంజికా భోజనుబ్రవీత్ - రాజా త్వయ్యేవమాదాగ్యంసవిద్యతేతదిద మాస్థాతుంసా స్వసితచ్చుత్వా రాజా తూష్ణినిర్జగామ. .... *

ఇతిచఃఘోషాఖ్యానంసమాప్తమ్.

౫. మణీననర్హా వణిజః కుతోపిక్రీత్వాద తైతేష్వపి పంచ నావే | భృత్యాయదత్వాపత తేవశిష్టాదహసరాజేతి ని ద్యతేద్య. .... *

పునరపిభోజేసమాగత్య సింహాసనసోపానేపాదవిస్యస్యతి తావద న్యాసాలభంజికానివార్యగిరమేవంవ్యాజహార- విక్రమాదన్యఃకోపి నేదమా రోధుర్నతి - తత్తుల్యశ్చేదర్హతి - శ్రూయతాంబ్రవీమితస్యోదార్యం - వి క్రమార్కేమహింపాలయతసత్వేకదాక శ్చిద్రత్నవణిక్సమాగత్యరత్నమ నర్హమేకంరాజహస్తేసమర్పితవా - రాజాదేదీప్యమానంతదాదాయపరి క్షకానాకార్యాభణత్ - కీర్త్యమేతద్రత్నంకీయన్తూల్యమర్హతిస్పిత్యకథ యత - పరిక్షకాః - తద్రత్నంసాధునిరూప్యరాజన్నమూల్యమేతద్రత్నం - అస్యమూల్యంసర్వేకుంసకేవ్యతప్రభవంతి- తచ్చుత్వారాజాతస్నేఖూరి ద్రవ్యందత్వాబ్రవీత్ - భోసార్థవాహకిమిద్యశమన్యదస్తి- వణిక్ - దేవనా త్రసంతి - గ్రామేతుదశవిద్యంతేయదిజిఘ్కృతాదేవస్యతస్మిప్రేషయిష్యా మి - రాజా - తేషామేకైకస్యవతుస్సహస్రంసవర్ణానిమూల్యంసర్వీయతా వధనందత్వా సహౌవతేనచతురమేకం భృత్యంప్రేషయిత్వాప్రభివనైర త్రాగచ్ఛేత్యాదిదేశ-సోపియదాజ్ఞాపయతిదేవత్యాజ్ఞాంశిరసికృత్వాయు డికినిర్జగామ- రత్నానిగృహీత్వాపునరాగచ్ఛతిచతస్త్రికామధ్యేపథంహతీ పృష్ఠిరాసీత్ - తయాచోభయకూలపరిపూర్ణానద్యేకాప్రవహతిన్న - తదు త్తరంతీరంగంతుమశక్నువన్నావికమాహుయావదత్ - నావికరత్నహారం మామిమాంసదీముత్తారయ - నావికఃఅయేవధిక అద్యైషానదీవేలామతిక్ర మ్యప్రవహతి - కథముత్తార్యతాం - అన్యచ్చ - మహాసద్యుత్తరణం బుద్ధిమ తాంపర్జనీయం - ఉక్తంచ* మహానదీప్రతరణంమహాపురుషనిగ్రహం | మ హాజనవిరోధంచదూరతఃపరివర్షయేత్ ||తథాచ * చరిత్రేయోషితాంపూ

ర్ణసరితారేనృపాదరే | సర్వమైత్రేవణిగ్వాక్యవిశ్వాసంనైవకార్యేత్ ||
 భృత్యః-అయేకర్ణధారయయమక్రంత్యయాతత్సత్యమేవ- మమతుమహతా
 ర్యమస్త్రీ - కర్ణదారః - కథయకింశీత్ - భృత్యః - యద్యహమద్యైవరత్నాని
 గృహీత్వాదేవపాదమూలంనగచ్ఛేయం తదాజ్ఞాభంగాద్రాజానుమగ్న
 హంకరిష్యతి- నావికః - తర్హితేహంమమపంచరత్నానియదిదాస్యసిత్వాంన
 దీమిమాముత్తారయిష్యామి - తతోభృత్యస్తస్యపంచరత్నానిదత్వానదీముత్రీ
 ర్యరాజసమీపమాగత్యసవినయంప్రణమ్యపంచరత్నానిరదౌ - తదారాజా
 బ్రవీత్ కిమరేపంచైవసమానీతాని - కుత్రావశిష్టానిపంచ - భృత్యః - దేవ
 శ్రూయతాంవిజ్ఞాప్యతే - అహంయథాదేశమితోనిర్గత్యపణిజాసహరత్నాని
 గరంప్రవిశ్యతేనడతూనిదశరత్నానిగృహీత్వాతతోనిర్గత్యయావదాగచ్ఛం-
 తావన్నాగే కాపివృష్టిరతిమహతీసమభూత్ - తదాకాపిగిరినీకులముల్లం
 ఘ్యుప్రప్తిభయంప్రవహతిన్మ - అహంతుయథాదిష్టకాలంస్వామిచరణౌపశ్యే
 యమితిసదీమత్తరికుంనావికాయపంచరత్నానిదత్తవానస్మి - పంచరత్నానీ
 మానిసమానీతాని - యద్యాదిష్టస్సమయోతిలంఘ్యేత - తదాజ్ఞాభంగౌభ
 వేత్ *ఆజ్ఞాభంగోనరేం ద్రాణాంవిప్రాణాంమానఖండనమ్'పృథక్పయ్యా
 చనారీణామశస్త్రనథ ఉచ్యతే || ఇక్యుక్త్వాదేవః ప్రమాణమితివిరరామ -
 రాజాతు తద్వచనంశ్రుత్వావరం సంతుష్టస్సమన్వావశిష్టాన్యపి రత్నాని
 తస్మైప్రదాత్ - ఇతికథాంకథయిత్వాసాలభంజికాభోజరాజంప్రతిభో
 దేవకిమేనమాదార్యంత్యయివిద్యతే - యదివిద్యేతతర్హ్యవవిశ - తదాకర్ణ్య
 భోజస్తూష్ణీయంతః పురమవిశత్ || ... .. *

ఇతిపంచమాఖ్యానంసమాప్తమాసీత్.

౬. ఇతఃపరంవిక్రమ భూమిపాలస్తపశ్చరంతంకిలనద్దినంముదా|

పురేభిషిచ్యద్రదౌధనానిభూరీలీసైవా ప్రతిమాద్యశంసతి ||

భోజరాజఃపునశ్చ భేముహూరైసింహాసనమారోఢు మాజగామతావ
 దపరాసాలభంజికానివార్యపథాణ - భో రాజాయఃపునరౌదార్యేణవిక్రమ
 మనుకరోతి- సపవసింహాసనమిదమధిరోఢుమర్హతి - భోజః- తస్యోదార్యవృ
 త్తాంతంకథయ- సాలభంజికా- నేవశ్రూయతాం - విక్రమాదిత్యోమాజ్యం

పుర్వస్మైకదావసంతోత్సవేనకలాంతఃపురవధూసమేతఃక్రీడాధ్యంశ్యంగార
 వనమగమత్ - తత్రచ* మాకందేషునవోదయేషుముదితామాధ్వరసాస్వా
 దినోర్ఘంకారైకపరాయణావిరహితామ్నానచ్ఛిదోబంబరాః | హృద్యశ్చ
 వతల్లజాంకురలవాస్వాదోన్మిషత్పంచమా భూపాలరతివిభ్రమాకులతరం
 భూయోవితేనుఃపికాః || * మందేనచందనమహీధరమారుతేనవ్యానర్జితా
 నవలతాఃకుసుమావతంసాః | జహ్నుర్దృశౌచహృదయంచనరేశ్వరస్యఘ్రాణం
 చభృంగనినదైర్మధునైశ్శ్రవశ్చ || నానావిధతరువనోపశోభితేతస్మిన్సమవసే-
 సముద్దీపితరతికాతుకస్తురాజాకదాచిద్వాపీషు కదాచితుసుమాస్త్రీర్ణేషుల
 తాభవనేషుకదాచి త్తరుతలేషుకదాచిచ్ఛన్ద్రీకాంత మణిమయేషుసౌధేషున
 హోవాంతఃపురవసితాభిర్విహరణమహంతంకాలమనైషీత్ - తత్రకశ్చిద్భృ
 హ్మచారీకులాపితరుమూలేతపశ్చరకారాజానంతత్రాగతందృష్ట్యస్తమనస్య
 చింతయత్ - అహుతపఃపుర్వలామయాబత్సృచ్ఛయైవసితం - స్వప్నేపికించి
 త్సుఖంనానుభూతం - యావజ్జీవంకష్టేనకాలంసితావృతస్తపఃఫలంభోక్తేతి
 కోయంచిచారః - విషయసుఖంసర్వమేవమఃఖానుపిధం - తదవ్యయమభౌదర్శ-
 మేవతపస్సమాచరేతితమూఘాణాంప్రలపితం - ఉక్తంచ * త్యాజ్యంసుఖం
 విషయసంగమజన్తవుంసాం దుఃఖోపసృప్తమితమూఘవిచారణైషా | ప్రిహీ
 నపాస్యచ సితోత్తమతండులాధ్యాకాః కాంక్షతే గుమకణాన్నతిమాకధరి
 త్యామి || తన్నహతాప్తంకృత్వాపిసంసారసారభూతం స్త్రీసుఖమేభో
 క్తవ్యం - ఉక్తంచ * అసారభూతేసంసారేసారస్సారంగలాచనా | తదర్థం
 ధనమచ్ఛంతాత్త్వాగేతుధనేనకిమ్ || తథా* అసారభూతేసంసారేసారభూ
 తానితంబినీ | ఇతిసంచిత్యవైశంభురద్ధాంగేకామినీందధౌ || ఇత్యాదిచింతయి
 త్వావిక్రమశ్చాయందైవాదత్రసమాగతః - తమేనంయాచయిత్వాసంసా
 రసుఖమనుభవిష్యామీతి నిశ్చిత్వరాజ సమాపమాగత్య మహారాజ విరంజీవే
 త్యాశిషంప్రాయుజ్జ - రాజాతుతమాసనేసముపవేశ్యాప్యభ్యుత్ - భోబ్ర
 హ్మకతుతస్సమాగతోసి - బ్రహ్మచారి - అహమత్రైవజగదంబికావశిచర్యాం
 పుర్వకాతిష్ఠామి - నిత్యమేవంవరిచరతోమేవంచాశద్వగ్నాణివృతీయః - అహం
 తుబ్రహ్మచారి - అద్యనిశాయాయామమాత్రావశిష్టాయాందేవతామాంస్వ
 ప్నేప్రపాహ - వత్సతవాహంప్రసన్నాస్మి - త్వమిదానింగ్రహస్థాశ్రమంస్వీకృ
 త్యపుత్రముత్పాద్యపశ్యాన్తేత్వేమనోనిధేహి - అన్యథాతపగతిర్నాస్తి - ఉ

క్రంత * యుక్తానిత్రీణ్యపాకృత్యవనోమోక్షేనివేషింశి | అనపాకృత్య
మోక్షంతు సేవమానఃపతత్యధః || దానశౌండ్రోవిక్రమార్కమహారాజస్తూ
ర్ణమత్రాగమివ్యతిసతుతవమమోరధంపూరయివ్యతిశ్యే వమాదిశ్యాంతర
ధాత్ - తదహం ప్రబుధ్యభవంతమాగతంచదృష్ట్వాసమాగతోస్త్రిత్యేవమన్య
తమవాదీత్ - తచ్చుత్తారాజాస్వమనస్యచిన్తయత్ - కిమేతిత్యత్యంస్యాత్ -
ఏవమేతత్ - దేవతాస్వప్నేనాకధయత్ - అసావేవలోభాదన్యతంవదతి - ఆ
స్తామేతత్ - తథాప్యయమూర్త్యవదృశ్యతే - సర్వధాస్యవనోరధంపూరయి
ష్యామి - ఉక్తంచ * దత్త్వార్థినేన్యపాదానంశూన్యలింగప్రపూజ్యచ | పరి
పాల్యాశ్రితానిత్యమశ్వమేధఫలలభేత్ || ఇతివిచార్యతత్రనగరమేకం
నిర్ణాయిత్రతంసంస్థాప్యశతంవిలాసినిఃపంచశతంతురంగావత్పారిశ
ద్రధావాచతుస్సహస్రంభటాంశ్చతస్త్వబ్రహ్మణాయదదౌ - కించరాజా
చండికానగరమితత్స్యనగరస్యనామచకార - తతఃపరిపూర్ణమనోరథోబ్రా
హ్మణఃకృతోద్వాహమంగళస్తంరాజానమాశీర్భిరభివర్ష - రాజాపినిజనగ
రంజగామ - ఇతికథాంసాలభంజికాభోజాయకధయామాన - భోజస్తుతాదృ
శమాదార్యమాశ్చన్యవశ్యక తూష్టింజగామ .. ... *

ఇతిపస్తాఖ్యానంసమాప్తమాశీతి .

2 మధ్యేసముద్రంక్వచిదద్రి శృంగేమగ్ధాలయే ప్రేతక బంధ
యగ్నమ్ | చక్రే సజీవం ప్రథుసాహసేనరాజేతి సేయం ప్ర
తిమా బ్రవీతి .... *
..... *

పునరపిభోజఃకదాచిచ్చుభమూరైసముచితసన్నాహ సింహాసనమా
రోఢుముపచక్రమేతదాస్యాసాల భంజికావదత్ - భోరాజ్ - తథావిధం
సాహసమాదార్యంచైర్యంచయస్యాస్తిసపవేదంసంహాసనమధిరోఢుమర్హతి -
రాజా - సాలభంజికేకీదృశంతత్ - సాలభంజికా - భోరాజ్ శృణు - విక్ర
మాదిత్యేరాజ్యంకుర్వతిలోకేదుర్జనకంటకౌనాస్తి - సర్వేజనాస్సుదాచార
సంపన్నాః - బ్రహ్మణావేనశాస్త్రాఖ్యాసన్వధర్మచర్యాపరాః షట్రుర్హ
రతాశ్చబహువుః - సర్వస్యాపివర్ణస్యపాపాద్భయం - ప్రాణిషుదయా - ప
రమేశ్వరేభక్షిః - దేహేనిర్మమతా - నిర్వాణిత్యవస్తువిచారః - పరత్రవిష

యేబుద్ధిః - వాచిసదుః - పరిపాలనేదాన్యం - హృదయేచా దార్భ్యమ
 భూత్ - ఏవంసర్వోపిలోకఃపవిత్ర భూతాంతఃకరణోరాజ్ఞః ప్రసాదాత్సు
 ఖేనావర్తత - తస్యాంచోజ్జయిన్యాం- ధనదోనామకశ్చిదూరుజస్సమభూత్
 తస్యసంపదాంమర్యాదానాస్తి- యానివస్త్రాభవనేమదుర్లభానితానితత్ర
 సులభాని - ఏవంసకలసంపత్సమాశ్రితస్య తస్యైకదాచేతసేసర్వవస్తువస్సని
 త్యబుద్ధిరుదభూత్ - హంతనిస్సారోయంసంసారః - సర్వమపివస్తుజాత మ
 నిత్యం - ఉక్తంచ * గగనగరకల్పస్సంగమోవల్లభానాంజలదపటల తుల్యం
 యావనంవాధనంచా| స్వజనసుతశరీరాదీనివిద్యుచ్చలూనిక్షణికమితసమస్తం
 విద్దిసంసారవృత్తమ్||తథాచ*శరణమశరణంవాబంధమూలంనరాణాంక్షణ
 పరిచితదారాద్వారమాపద్యతానామ్| ఓపరిమృతశపుత్రాశ్శృంగ్రీవంసర్వమే
 తత్త్యజతభజతధర్మంనిర్మలంధర్మకామాః|| అతస్సంసారిణాంధర్మపవశరణం-
 ఉక్తంచ * ధర్మోరక్షతిరక్షితోనతుహతోహంతేహసప్రాణినో హంతవ్యో
 నతుయస్సపవశరణంసంసారిణాంసర్వదా| ధర్మః ప్రాప్తయతీహతత్పదమపి
 ధ్యాయంతియంయోగినో మోధర్మాత్సుహృదస్తివైవచసుఖి నౌపండితోధా
 ర్మికాత్ || తథాచ * ధర్మశ్శర్మభుజంగపుంగవపురీసారంవిధాతుం క్షమో
 ధర్మఃప్రాపితమర్మలోకవిపుల ప్రీతిస్తదాశంసినామ్| ధర్మస్వర్నగరిని
 రంతరసుధాస్వాదోదయస్యాస్పదం దర్మఃకింనకరోతిముక్తివనితా సంభోగ
 భాగ్యాంతరమ్ || అపిచ - ధర్మసంగ్రహార్థ ముపార్జితంద్రవ్యంసత్పత్రే
 దాతవ్యం - తస్మిన్సమర్పితంతద్భూమగుణంభవేత్ - తథాహి * పాత్రవి
 శేషేవ్యస్తంసాగుణ్యంభజతివిత్తమతిదాతుః| జలమివనముద్రశుక్తముక్తాఫల
 తాంపయోదబృండున్యః||*న్యగ్రోధన్యయధాబీజంస్తోకంసుతేత్ర భూమిగమో|
 బహువిస్తీర్ణతాంయాతి తద్వద్దానంసుపాత్రగమ్ || ఇతిబహుధా పిచార్య
 శ్రీత్రియానాహూయతత్సకాశాద్దానకాండోక్తాని వివిధానిదానానిశ్రు
 త్వాసర్వమేవనిజదనం సత్పత్రేభ్యోదత్వాపవిత్రాంతఃకరణః పునరిపి
 విచారయతిన్నలూపూమయై తదనుష్ఠితందానవ్రతాదికంతదాస ఫలంభ
 వేత్ - యదాద్వారపతీంగత్వాశ్రీకృష్ణంద్రత్యౌమి-ఇతివిచార్యద్వారపతీం
 ప్రతినిర్గత్య సముద్రతీరంగత్వాకంచననావిక మాహూయసముచితమాతరం
 నిర్ణయిభిక్షుకయోగినౌవైదేశికాన్నావమారోప్య స్వయంచారువ్యాతైస్స
 హధర్మమేదురాస్తాస్తాఃకథాఃకథయన్సయావదచ్ఛతే - తావత్సముద్రమ
 ధ్యేకశ్చిత్సహాక్షిగ్ధఃపర్వతస్తేనదృష్టఃతత్రసహదేకందేవాలయసదృశ్యత

ధనదస్తు దేవాలయంగత్వా భువనేశ్వరీంగంధపుష్పాక్షతాదిభిరుపచారైరభ్యర్చ్య నమస్కృత్య తస్య వామభాగేభిన్నమస్తకం (స్త్రీ)పురుషయుగళం దృష్ట్వా పురస్థితభిక్షుభాగేభిః తాన్యక్షరాణిపపార - యఃకోపిపరోపకారిపరమైశ్వర్యసంపన్నోద్వాప్తీంశల్లక్షణోపేత స్వకంతరుధిరేణ భువనేశ్వరీమర్పయివ్యతితదేదం (స్త్రీ)పురుషయుగళంసజీవంభావ్యతీతి - ఏవంఽరిత్వా స విన్నయోధనదఃపునరిపనావమారుహ్యద్వారవతీంగత్వా శ్రీకృష్ణం దృష్ట్వా ప్రణమ్యాస్తాపీత్ * ఏకోపకృష్ణస్య సకృత్ప్రణామోద శాశ్వమేధావబృధేన తుల్యః | దశాశ్వమేధేపునరేకజన్త కృష్ణప్రణామోనపునర్భవాయ || ఇత్యేవంస్తుత్వా శ్రీకృష్ణం మోక్షశోపచారైస్సంపూజ్యయశ్యపూర్వం వస్తు సమాసితంతత్సర్వం సమర్ప్య సగ్రదినత్రయముపి త్వా తతోన్మర్త్యకతివయోర్దినైర్నిజనగరమాజగామ ఆర్యచనర్వాసవిబంధవాక్పిష్టప్రసాదేనసంభాష్య * రిక్తపాణిర్నవశ్యేస్తు రాజానంజైవతంగురుమ్ | నైమిత్తికం విశేషేణ సుహృదంఘలకాముఖః || తథాచ * ఇష్టాంభార్యాంప్రియమ్మిత్రంపుత్రం చాపికినీయంసమ | రిక్తపాణిర్నవశ్యేస్తుతథానైమిత్తికంప్రభుమ్ || ఇతివిచింత్య ప్రభాతేకిమవ్యపూర్వంగృహీత్వా విక్రమార్కంద్రష్టుంజగామ - గత్వా చనవినయంకృష్ణప్రసాదందత్వా తదాదిష్టేచానసేనమాససాద - తతోరాజాయాత్రాక్షేమంపుష్పాకింకిమపూర్వందృష్టమితివణిజవపుష్పత్ - సోపినముద్రమద్యదృష్టంభువనేశ్వరీదేవాలయవృత్తాంతమవాదీత్ - తచ్చురీత్వా సముపజాతకుతూహలాః రాజాతేన సార్థం ప్రావతగపూర్వంస్థానం - తస్యచదేవతావామభాగేవతితంకబంధయుగళమవశ్యత్ - అపారీచ్ఛతాన్యక్షరాణి - తదనంతరం రాజాభువనేశ్వరీంస్తుత్వా ఖడ్గంకోశాదాకృత్య యావత్కంఠేచకార - తావత్కబంధయుగళంసశిరస్సజీవంచ సమభూత్ - దేవతాపితృభ్యోహస్తస్థితంఖడ్గమాక్షిప్యబ్రవీత్ - భోరాజాప్రసన్నాస్మి - వరంవృణోష్వ - రాజాబ్రవీత్ భోదేవిప్రసన్నాసియదిత్వాస్యమిధునస్య రాజ్యందేహి - తతోదేవితథేతితస్యమిధునస్య రాజ్యమదత్ - రాజాపిధనదేససహనిజపురమాజగామ - ఇతికథాంకథయిత్వా సాలభంజికారాజానవబ్రవీత్ - ఏవంవిధంసాహసాదికంత్యయినదృశ్యతే - తచ్చురీత్వా రాజాతతోవిరరామ, ...

ఇతిసప్తమాఖ్యానంసమాప్తమాసీత్.

౮. కాశ్మీరదేశేవిపులంతటాకంపణిక్రమేతంపూరయితుంజలేన |

బలింప్రదాతుం నిజకంఠరక్తే రియేష రాజేతి నిగద్యతేద్య.

భూయోపిభోజరాజేయధాపూర్వ మాగచ్ఛతిపాంచాలికాన్యాః పి
 ద్యజగాద- భోజరాజృంపునరనన్యసాధారణమాసనంభవావిక్రమ
 పశ్రుతేనసాహసాదినాభూష్యతే-తదాత్వానుజానామి- రాజా-కించ
 పసతముఖః- పాలబంజికేకేధయతస్యదార్యాదివృత్తాంతంయదిజానాసి సా
 బ్రవీత్ - భోరాజశృణు - విక్రమోరాజాభూమండలేప్రవృత్తాబహువి
 ధాఃకథాశ్చరముఖేననిరవశేషంజానావనుమతీపర్యపాలయత్ - ఉక్తంచ
 * గావోగంధేనవశ్యంతివేదేనైవ ద్విజాతయః | చాగ్రైఃపశ్యంతి రాజాశ్చ
 తుర్భూమితరేజనాః || కించ - యోరాజాభవతీనసర్వాపిలాకిన్ధితా
 తవ్యా- అపిచ-అగ్నిసఃపూజనీయాఃప్రజాస్సహ్యకృల్లనీయాఃమహాశ్చదండనీ
 యాఃన్యాయేనదమోపార్జనకర్తవ్యం- అగ్నిమపక్షపాతోవిధేయః-ఏతాన్యే
 పరాజ్ఞాఃపంచయజ్ఞకిన్దాని- తథాహి * దుష్టస్యదండస్యసంస్యపూజాన్యా
 యేనకోశస్యచసంప్రవృద్ధిః | సుపక్షపాతోగ్నిపరాజ్యంయదపయజ్ఞాం
 కిధితాన్పశాణామ్ || అన్యచ్చ * కించేవకార్యేణ నిరాధిపస్యకృత్వాఃరో
 దంపిషయస్థితానామ్ | తదేవకార్యంజపయజ్ఞాహుమామాయేనద్విజానాంన
 పతంగితాప్తే || ఏవంవిక్రమేరాజ్యంకుర్వతీనత్యేకదాచారాభూమండలం
 సరిభ్రమ్యరాజ్యసృకశమాగత్యరాజ్ఞావృష్టావృజ్జిషక-దేవకాశ్మీరదేశేమ
 హాద్రవ్యసంపన్నాకిశ్చిద్వనిగస్తి - సచధర్మరతేనచేతసాపంచక్రోశపస్తా
 రంతటాకమేకమఖనత్ - తన్నధ్యేకింఽద్భిలమశృత్యత - తత్రచదేవోనారా
 యణశ్శయానస్సమదృశ్యత-తస్యచాయతినంకారియామాస-పరముదకంసలే
 భే- భూయోపిబలాగ్ధమగింతంపయణముద్దిశ్యత్రాహ్మజైర్లపమకారయత్ -
 తదపిముధాబహువ - తతపికదాఖన్నమాససేవణిజితటాకితీరే సముపవిశ్య
 అహూకేనాప్యపాయేనోదకంసలభ్యతేవృధాశ్రమోజాతగ్నిచింతయత్
 అధిగగనమమానుషీకాపిసరస్వతీసమజాయత - భోవణిక్ష్మత్రకిమర్థంనిశ్య
 ససి- మహారాజలక్షణయుక్తస్యపురుషస్యకంఠరక్తేనయదాతటాకంసచ్యతే
 తదావిమలోదకమావిచ్ఛివిప్యతినాన్యధేతి - తదాకర్ణ్యతటాకతీరేమహదన్న
 సత్రమకల్పయత్ - తత్రచభోక్తుంస్వదేశవాసిनోవిదేశవాసిసశ్చ జనాస్స
 మయః- తదానీంతత్రస్థితాఃపణిగాదేశకారిణోభృత్యాఃవిదేశవాసిసాంపు

రతపవనువదళాయః కోపిస్సృకంతరుధిరేణతటాకంసించతితస్యశతభార సువ
 న్నలదీయతఇతి- తద్వచస్సర్వేష్యశృణ్వ- కౌపితత్సహసంనాంగీచకార -
 ఏవంవిధంమహద్భిత్తందృష్టమిత- ఏవంచారాణాంవచనం శ్రుత్వావిక్రమా
 ర్కస్త్వయంతత్రగత్వాబిలశయనందేవంప్రణమ్యాతిమనోహరమతివిశ
 లంతటాకందృష్ట్వావిస్మితోమనస్యేవమకరోత్ - యదిమమకంరర క్రేనతటా
 కంసించామి - తదిదంజలైస్సంపూర్ణంభవేత్ - అనేనచసకలలోకానాముప
 కారోభవేత్ - ఇదంమమశరీరంవర్షశతవ-సిన్ధిత్యాసర్వధావిసాశమేవయా
 స్యతి - అతశ్శరీరమమత్వంనకార్యం- ఐరోపకారాయశరీరమపిదాతవ్యం-ఉ
 త్తించ* శతమపిశరదాంవైజీవితంధారయిత్వాశయనమధిశయానస్సర్వధా
 నాశమేతి | సులభవిపదిదేహేనూరిలోకైకసంద్యేనవిదధతిమమత్వంముక్తి
 కాంతోత్సుకాస్తే || కించ * సర్వదైవరుజాక్రాంతంసర్వదైవాశుచేర్ల
 హమ్|సర్వదావిపదంప్రాప్తంమర్త్యానాందేహపంజరమ్||*తైరేవఫలమా
 నంత్యంగృహీతంపుణ్యకర్మణామ్ | తేహంతుజన్మనస్సద్ధేయైశ్శరీరంపరారి
 తమ్ || ఎవంచార్యపురస్థితప్రాసాదగర్భగతజలశయనస్యవిష్ణోఃపూజాంవి
 థాయనమస్కృత్యబభాణ - భోదేవజలశాయి- ద్వాత్రింశల్లక్షణసంప
 న్నస్యపురుషస్యకంతరక్తంవాంఛసి - తర్హిమమాస్యకంరరక్తస్యశ్చ ప్రోభూ
 త్యాతటాకమెనంజలైఃపరిపూరయఇతిసంప్రార్థ్యయావత్కంరేఖిద్దమక
 రోత్ - తావదేవభగవాఃఖిద్దందృత్వాజగాద- వీరతవాహంప్రసన్నోస్మి-
 అలమనేనసాహసేన - విరమ - వరంవృణీష్వ - రాజావదత్ - దేవయదిమ
 మద్రసన్నోజాతోసితర్హిమంతటాకంజలైఃపరిపూరయ-దేవఃరాజాత్వమ
 స్వాత్మనాన్నిర్వృత్యయావత్ప్రశ్చత్ప్రస్యసితావజ్జలైః పరిపూర్ణస్తటాకోభవి
 వ్యతి-రాజాతచ్చుత్వాససంభ్రమంతటాకతీరమారురోహ-తావత్సరోపిజ
 లైఃపరిపూర్ణమదృశ్యత- రాజావిక్రమార్కోపితేనవణి జాస్తూయమానస్తే
 నసమర్పితంశతభారసువర్ణం కస్త్యేచిద్వివాహాంధి నేదరిద్రాయబ్రాహ్మణా
 యదత్వాస్సనగరమగమత్ - ఇతికథాంకథయిత్వాసాలభంజికారాజానమ
 బ్రవీత్ - భోరాజ- త్వయ్యేవమాదార్యపరోపకారసాహసప్రభృతయో
 గుణావిద్యంతేచేత్తర్హ్యస్మిన్సంహాసనేనముపవిత - తదాకర్ణ్యరాజా తూ
 స్థ్వింబభూవ, ...

ఇత్యుప్తమాఖ్యానంసమాప్తమాసీత్.

౯ నివార్యకాంచీనగరేలతాంగీనిశాచరోషద్రవతఃకదాచిత్ |

చరిత్రమాఖ్యాతవతేతదియం దహౌసతామిత్యధునాభిధత్తే.

భూయోపిభోజమహీపాలేనకౌతుకసంభ్రమమాగచ్ఛత్ - అన్యనా
లభంజికాసహసమిదమభావత - దేవ - సింహాసనమారోధుంసంభ్రమసి -
దుర్లభంతేవిక్రమార్కగతంసాహసాదార్యాదికం-తద్విరమముభాసముద్య
మాత్ - రాజా- అయికథయగుణాననన్యదురీవాపాకవిక్రమార్కస్య-సా
లభంజికా - విక్రమార్కే-రాజ్యంకుర్వతీసతి - భట్టిర్నంత్రి- ఉపమంత్రిగో
విందః-చంద్రస్సేనావతిః-తస్యపుత్రఃకమలాకిరోనామ-సపితుఃప్రసాదాద
నుదినమాకంతంభుంజానోవస్త్రభూషణతాంజూలాదినాశరీరంసంస్కృత్య
విషయసుఖమనుభవకసుచిరమతస్థత్ - ఏకదాదుర్వృత్తంసుతమాచూయ
రేకమలాకరబ్రాహ్మణజన్మప్రాప్యాపిత్వంకథమేవంతస్థసిస్వేచ్ఛావృత్త్యా
యమాత్మానానాయోగముజన్మప్రాప్నోతికదాచిత్కుతవశాన్మనుష్య
యోనింప్రవిశతి- తతాపిబ్రాహ్మణకులేజన్మసహతాపుణ్యేనలభ్యతే-త
ల్లిభ్యాపిత్వందుర్వృత్తోజాతోసి- సర్వదాబహిరేవసంచరసి భోజనకాలేష
రంభవనమాగచ్ఛసి- అనుచితమేవంకరోషి- అన్యచ్చ - తవాయంవిద్యాభ్యా
సకాలః- అస్మిన్ కాలేవిద్యాంయది నాభ్యససితమత్తరత్రతవమహాగ్రం
తాపోభవిష్యతి- ఉక్తంచ* యేబాలభావేనపతంతివిద్యాంకామాతురాయా
వననప్తచిత్రాః | తేవృద్ధభావేపరిభూయమానాదహంతిగాత్రంశిశిరేయధా
బ్జమ్ || తథాచ * యేహంసవిద్యానతపోనదానించాపిశీలంసగుణానధర్మః |
తేమర్త్యలోకేభువిభారభూతామనుష్యరూపాఃపశవశ్చరంతి | అత్రహిపు
రుషస్యసవిద్యాయాఃపరంభూషణంధనంవాప్తి- తథాచ * విద్యానామసర
స్వరూపమధికంప్రచ్ఛన్నగుప్రంధనం విద్యాభోగకరీయశస్సుఖరీవిద్యాగు
రూణాంగురుః | విద్యాబంధుజనోవిదేశగమనేవిద్యాపరాదేవతావిద్యారా
జసుపూజితానహిదనంవిద్యావిహీనఃపశుః || తథాచ * కింకులేనవిశాలేనవి
ద్యాహీనస్యదేహిణః | అకులీమోపివిద్యావాదేవైరపిహిపూజ్యతే || అ
న్యచ్చ - వత్సయావదహంజీవామితావత్త్వయావిద్యాభ్యసనీయాఅన్యదా
తుమప్ప్రప్రైవసా- అభ్యస్తాతుసాతవసకలమపిబంధుకృత్యంకరిష్యతి-ఉక్తం
చ * మాతేవరక్షతిపితేహితేనియుక్తేకాంతేవచాభిరమయత్యసనీయ
భేదమ్ | కీర్తించదిక్షువితమోశితనోతివిత్తంవిద్యాకరోతినిఖలం ఖలుబంధు
కృత్యమ్ || ఏవంపితృవచనంశ్రుత్వాపశ్చత్తాపపరిభూతః కమలాకిరోయ

దాహంసర్వజ్ఞోభవిష్యామితదాపిత్య ముఖంద్రత్యూమితప్రతిజ్ఞాయ స్వ
యంకాశ్చీరదేశంగత్వాతత్రచంద్రమాళిభట్టనామానయపాధ్యాయముప
సృత్యసవినయంప్రణయ్య భోస్వామిక మూర్ఖోహం భవశృకాశాద్విద్యా
భ్యాసంకర్తుమాగతోస్తి- పరంప్రసిద- యధాహమమితజ్ఞోభవేయం తథా
విధాతుమర్హతిస్వామితపునఃపునఃప్రాణంసీత్ - ఉపాధ్యాయస్వేనమంగీ
చకార కనులాకరశ్చగురుం శుశ్రూషమాణఃపపాత - ఉక్తంచ * గురుశు
శ్రూషయావిద్యాపుష్కలేనధనేనవా| అధనావిద్యయావిద్యాచతుర్థంనోప
లభ్యతే|| ఏవమప్రమాదంశుశ్రూషమాణస్యకాలోమహానతీవక్రమ- అ
నంతరమేకదాతూపాధ్యాయస్తస్యోపరికృపాశరంగితాంతరంగస్థిగ్ధసాత
స్వతమంత్రముపదిదేశ- తేనచోపదేశేనసర్వజ్ఞోభూర్వకమలాకరకృతా
ర్థమాత్మానంమత్వాసప్రదక్షిణప్రణామమువాధ్యాయస్యనుజ్ఞాం గృహీ
త్వాపితృదర్శన లాలసస్వనగరంప్రత్యాగచ్ఛక్వామార్గవశాలగ్రాంచీనగ
రమగమత్ - తత్రచానన్యనాధారణగూఢసంపన్నానిమోహినీనామకాచి
ద్వనితాస్త్ర - యస్తాంపశ్యేత్సకామజ్వరపీడితఃపరమన్నాదావస్థాంప్రాప్ను
య్యాత్ - యఃపునరనయావిహృతస్త్వన్నైవతత్సైనిద్రామనుభవేత్ త
స్యరుధిరంవింధ్యాచలనివాసీశ్చిద్రాక్షసోనిరవశేషపీత్వాతంమారయేత్
కనులాకరోప్యేతత్కాశుకంతశ్రద్ధస్త్వానిజనగరమాజగామ - అగతంచకు
మారంజనకఃపరంననంద- పరేద్యరేషకనులాకరఃపిత్రాసహరాజానంద్ర
స్తుంగత్వా * పాండుపంకజసంలీనామధుపాళిర్ననోహరాః | యోచిభర్త
విధేరాత్మాసతనోతుసుకుంగళమ్|| ఇతివిక్రమాయాశిషమవదత్ ఆస్థాయ
చ సముచితమాసనమాస్తానికలావైదగ్ధ్యమదర్శయత్ - రాజాతుతంవస్త్రా
బరణాదినాసంభావ్యపప్రచ్ఛభోకమలాకరమత్రమత్రవ్యచరికిమిద్దు
తమగ్రాక్షీకనులాకరః - అహంతుబహుశాదేశాశ్చవరం- పునరాగ
చ్ఛక్వాకాంచీనగరేద్భుతమేకమపశ్యం- రాజా - తత్కింకధయ - కనులాకరః
తపిద్భుతమాచచత్సే - రాజా- కనులాకరతద్వ్యాగచ్ఛత్రగచ్ఛేవ- తతస్తే
నసహరాజాకాంచీనగరమాగత్యనరమోహిన్యానిరశేయంరూపందృష్ట్వావి
న్నయంప్రాప్యతస్యగృహంప్రవివేశ - సాక్షితారాజాన్లైలోపచారేణము
చితహ్యగయాసవినయమేవంవ్యజ్ఞవత్ - దేవధన్యాస్త్రిసవిత్రమభూదిదం
భవనం - యతోభవచ్ఛరణకమలధూళీభూపితమజాయత - అద్యభోజనపరి
గ్రహేణజనమిదంకృతార్థయతుదేవః - రాజా- ఇగానీమేవాహుభుక్త్వా

సమాగతోన్మిత్రునిసుఖేనభాషితమథునైవతుష్టోన్మిత్ర - తతస్తయాదత్తాంపీఠి
కాంజగ్రాహ - ఇథేంరాత్రాప్రహరోతీయాయనరమోహినితుసుమ్నాప-
ద్వితీయేవ్రహరేరాక్షసస్సమాగత్యనరమోహినింమంచెసుప్తామేకాకీసింద్య
ప్రస్థనిర్జగమ - రాజాతురాక్షసంకేశేగృహీత్వాకృపాణేనకంఠమచ్ఛినత్ -
తతోగ్రాహాలంశ్రుత్వా నరమోహిని ప్రబుధ్యహతంరాక్షసం విలోక్య
సంతుష్టారాజానమస్తాషీత్ - దేవభవత్ప్రసాదాదహంనిర్భయాజాతాన్మిత్ర -
అద్యప్రభృతిమమరాక్షసోపద్రవోనివృత్తః - యుష్మత్కృతాదుపకారా
త్కృధమహముత్తీర్ణాభవేయం - తర్హిత్యామనుస్తరామి - యదాజ్ఞాపయ
తిదేవస్తదాచరితుమియమాయతాన్మిత్ర - రాజా - యదిమయోక్తంకరిష్యసి - త
ర్హ్యముంకమలాకరంభజస్య - తతస్సనరమోహిని కమలాకరమభజత్ -
విక్రమోపుష్టజ్ఞయిసిమగమత్ - ఇమాంకథాంకథయిత్వాసాలభంజికారా
జానంభోజఃపదత్ - భోరాజాత్వయ్యేవమాదార్యంధైర్యంపరోపకారశ్చ
విద్యతేచేత్తర్హ్యన్మిత్రసింహాసనఉపవిశ - తచ్చుత్వారాజాతూష్ణిమతిష్ఠత్.

ఇతినవమాఖ్యానంసమాప్తమాసీత్

౧౦ కదాపి కేనాపిమునీశ్వరేణమృతేరభావాయథలంప్రదత్తమ్|

కుస్తాభిభూతాయశదౌద్విజాయసవిక్రమోభూపభ్రతీహవక్తి

పునరపిరాజాభోజోయావత్సింహాసనమారుక్షతావదన్యపాంచా
లికాప్రాహ - భారాజావిక్రమస్యేదార్యాదిగుణాయస్యవిద్యంతేసో
న్మిత్రసింహాసనమారోధుమలం - భోజః - సాలభంజికేకథయతస్యేదార్యా
దివృత్తాంతం - సాబ్రవీత్ - భోరాజాశ్రూయతాంవిక్రమార్యే సింహా
సనమిదమాస్థాయవిశ్వంభరాంపాలయతియోగీకశ్చిదుజ్జయిసింప్రత్యాగ
చ్ఛత్ - నచవేదవేదాంగాదిసకలశాస్త్రవిచక్షణః - కింబహుశా - తత్సద్భవో
న్యోనాస్తి - సాక్షాత్సర్వజ్ఞఏవ - ఉకదావిక్రమోరాజాతస్యప్రసిద్ధింశిశ్మన్
తమాహ్వానితుంపురోహితంత్రివిక్రమంప్రేషయామాస - సచతడంతికంగ
త్వానమస్కృత్యాబ్రవీత్ - భోస్వామికారాజావిక్రమోభవంతమాహ్వా
యతి - తతాగచ్ఛతుభవా - యోగీ - రాజదగ్ధనేనాస్మాకంకిమస్తప్రయోజ
నం - వశ్య * భుంజీవహివయంభిక్షోమాశావాసోవసిషహి శయీవహిమ

హింసాప్రేమకుర్చిమహిమీశ్వరైః||అన్యచ్ఛనిస్పృహయానాధికారీస్యాన్నకా
 మీమండనప్రియః| నవిదగ్ధఃప్రియంబ్రూయాత్స్ఫుటవక్త్రానవంచకః|| పురో
 హితస్తదాకర్ణ్యరాజసమీపమాగత్యన్యవేదయత్ - తతోరాజాస్వయమే
 వతత్సందర్శనార్థమాగత్య ప్రణమ్యతదాజ్ఞయోషవిష్టప్తేనసహనానావిధా
 ధ్యాత్తకథాఃకుర్వన్నైకదాతమపుచ్ఛత్ - భోస్వామి! తవకతివద్వాణిజాతా
 ని - యోగీ - కిమేవంపుచ్ఛసి - నీతివిదాపురుషేణస్వస్థాయుర్నకిధనీయమి
 తికిన్నాశ్రేష్ఠీః - అన్యచ్ఛ - యస్తుయోగీశ్వరస్సకాలంవంచయిత్వాసుచి
 రంప్రజీవతి - ఆసామేతత్ - యదిత్వంసాధయితుంప్రభవసితర్హిమంత్రమే
 కముపదిశామి - రాజా - కింతేనలభ్యేత - యోగీ - తేనమంత్రేణజరామరణ
 వర్జితోభవిష్యసి - రాజా - తర్హ్యపదిశతుస్వామి! - కిధమపిసాధయామి -
 తతో యోగీశ్వరస్తమామంత్ర్యఅమం మంత్రంబ్రహ్మచర్యేణ వర్షమే
 కంజప్తాద్వూర్వాంకురైర్హిమంవిధేహి - తతఃపూర్ణాహుతిసమయేహేహ
 మకుండాత్కశ్చిత్పురుషఃఫలహస్తోనిర్గత్యఫలందాస్యతి - తమవయస్యజరా
 మరణవర్జితోవజ్రకాయోభవిష్యసి - ఇతిరాజ్ఞేమంత్రముపదిశ్యము నిర్వధే
 చ్ఛంజగామ - రాజాప్యజ్జయినీంసమయాహాయనమేకంబ్రహ్మచర్యేణమం
 త్రంజప్తాద్వూర్వాదలైర్హుత్వాపూర్ణాహుతిమకరోత్ - తావద్ధోమకుం
 డాత్కశ్చిత్పురుషోనిర్గత్యదివ్యమేకంఫలంరాజ్ఞేదదౌ - రాజాపితత్ఫలంగృహీ
 త్వాకృతకృత్యఃపురంప్రవిశ్యరాజమాగ్నేసమాగచ్ఛకృత్యవాఘినావిశీర్ణస
 ర్వావయవంకంచనబ్రహ్మణమద్రక్షీత్ - సచరాజానముపసృత్యకృప
 ణమువాదీత్ - దేవ - రాజానామ బ్రహ్మణానాంలోకస్యచమాతాపితృవ
 దవగంతవ్యః - ఉక్తంచ * రాజాబంధురబంధూనాం తాజాచతు రచతు
 షామ్|రాజాపితాచమాతాచరాజాచార్తిహరోగురుః||త్వంతువిశ్వస్వార్తిం
 పరిహరసి- అనేనవ్యాధినా మమశరీరంనశ్యతి- శరీరనాశాదనుస్థానంనశ్యతి-
 అతస్సర్వస్యాపిధర్మకార్యస్యశరీరమేవసాధనం- ఉక్తంచ * అయిక్రియా
 ర్థంసులభంసమితు-శంజలాస్యపిస్నానవిధిక్షమాణితే! అపిస్వశక్త్యాతుత
 పఃప్రవర్తతేశరీరమాద్యంఖలుధర్మసాధనమ్ || రాజా - కింతేమనోగతం - కి
 మహంకరవాణి - నిశ్శంకింకథయ - బ్రహ్మణః - మమైతచ్ఛరీరంయథాని
 రామయమనుస్థానయోగ్యంభవేత్తథాపథాతుమర్హతిభవాత్ - రాజాతస్య
 బ్రహ్మశాస్త్రవచనంశ్రుత్వాతస్మైతత్ఫలందదౌ - తతోబ్రహ్మణఃపరమ
 తుష్యత్ - రాజాపిస్వభవసంజగామ. ఇతికథాంకధయిత్వా సాలభంజికా

రాజానమబ్రవీత్ - భోరాజన్ త్వయ్యేవమాదార్యవిద్యతేచేత్తర్వాన్సిక్
సింహాసనేఉపవిశ- తచ్చుత్త్వా రాజాతూష్టింబభూవ. .... *
ఇతిదశమాఖ్యానంసమాప్తమాసీత్ .

౧౧. శైవాలశైలనిలయంపిశితాశనేంద్రంవిప్రాస్పలాశ సగరీని
లయానందతమ్ | తస్మాద్విమోచ్యధరణీవిబుధానరక్షద్రా
జేతివక్త్రమధురంప్రతమాన్యపాయ. .... *

పునరపిరాజాభోజస్సింహాసనైశుభమువహారేయావచుప వేష్టమాజ
గామ - తావదన్యాపాంచాలికాపురేవనివారయామాస - రాజాబ్రవీత్ -
అయిసాలభంజికేయదిజాన్షికేకధయతస్యధైర్యాదివృత్తాంతం-సాబ్రవీత్ -
మహీపాలశ్రుయతాం- విక్రమేరాజ్యంకుర్వతీసతి - భూమండలేదుర్జనః
పిశునస్తస్కరఃపాపకర్తావానకౌప్యాసీత్ - కంచ - యస్యరాజ్యస్సర్వదా
రాజ్యచింతామంత్రవిచారస్వతోబలవదరివిజయోపాయవిచారశ్చ - సకే
వలంబితాపరత్వాద్దివారాత్రంనిద్రామపినయాతి- ఉక్తంచ * అర్థాతు
రాణాంనగుర్నబంధుః కామాతురాణాంనభయంనలజ్జా | చింతాతురాణాం
నమబంధనిద్రాక్షుధాతురాణాంనరుచిర్నకాలః || ఏవపునర్విక్రమో రా
జానైవమభూత్ - సర్వాన్పురీత్యర్థిభూభుజస్స్వ పాదపద్మాక్రాంతావి
ధాయనిజాజ్ఞాపరతంత్రంరాజ్యమకరోత్ - ఉక్తంచ * అజ్ఞామాత్రఫలం
రాజ్యంబ్రహ్మచర్యఫలంతపః | జ్ఞానమాత్రఫలావిద్యాదత్తభుక్తఫలంధనమ్ ||
ఏకదారాజా రాజ్యభారంమంత్రమునిధాయస్వయంయోగివేషేణ దేశం
తరం ప్రతిగర్జగామ - నిర్గత్యవయత్రస్వచిత్రస్య సుఖవభూతత్రకతిచి
ద్దినాన్యతిష్ఠత్ - యత్రాశ్చర్యంతత్రాపికంచితాకలమనయత్ - ఏవంపర్య
టతస్తస్యైకదాకుత్రాపిమహారణ్యేసూర్యోస్తంజగామ - రాజాతుకించన
వృక్షమూలమాశ్రిత్యోపవిష్టః - తస్యోపరివృధ్విరజీవీనామ కశ్చిత్పక్షిరాజ
స్తస్థా - తస్యపుత్రాపౌత్రాశ్చప్రాతర్దేశాంతరంగత్వాస్వోదరమాపూ
ర్యసాయంప్రత్యేకమేకైకంఫలం గృహీత్వాతస్మైచిరజీవినేప్రతిదినందిశం
తస్సుఖమామః - సాధుచేదమచ్యతే * వృద్ధౌచమాతాపితరోసాధ్వీ భా
ర్యామతశ్శిశుః | అవ్యకార్యశతంకృత్వాభర్తవ్యామనురబ్రవీత్ || అక్రైక

దారా త్రాచరజీవీసుఖోపవిష్టస్సృక్పక్షిణోపృచ్ఛత్ - రాజాపివృక్షమూల
 మాశ్రిత్యతద్వచనంశ్రుణ్వన్నాస్త-చిరజీవీ-భోవుత్రాఃపరితఃపర్యటంతో
 భవంతిఃకిమద్భుతమపశ్యత - తత్రపటుచంచుర్నామకశ్చిత్ప్రహ - అహం
 కిమప్యాశ్చర్యంనాద్రాక్షం- అపితువరేద్యర్థమమహద్దుఃఖంభవిష్యతి - చి
 రజీవీ-వత్సకింతత్ - పటుచంచుః- ఇదానీంకేవలకథనేనకింతదుపశామ్యతి- చి
 రజీవీ - భోవుత్ర - యస్సుహృదేస్వదుఃఖం వేదయతిససుఖిభవతి తథాహి
 * సుహృద్విరంతరచిత్రేగుణవతిభృత్యేసువర్తికశత్రే | స్వామిసౌహృదచి
 త్రే నివేద్యదుఃఖంసుఖిభవత్యేవ || తదాకర్ణ్యపటుచంచుర్నాత్మ దుఃఖమకథ
 యత్ - తాతశ్రూయతాం- అస్మ్యత్తరదేశేశైవాలకోనామపర్వతః- తత్స
 మిహేవలూశనగర్నామాగ్రహారోస్తి- తత్రచపర్వతేశ్చిద్రాక్షసఃప్ర
 తీదినం నగరమాగ్రాతాన్దనాన్చలాత్పర్వతం నీత్యాభక్షయన్వసతిష్ఠ - ఏక
 దాతుజనాభోరాక్షసయధేచ్ఛంసన్ముఖాగతంపురుషంమాభక్షయ - పయం
 తుభ్యమేకైకంపురుషంప్రతీదినమాహారార్థందాస్యామ- ఇత్యభ్యయూచం
 త-సోష్యేతదంగీచకార- అనంతరంషహజనాప్రతీదినం గృహక్రమేణైకై
 కంపురుషంతస్యేప్రా యచ్ఛక్ర ఏవంషహజనతీచక్రామకాలః - అద్యమమ
 పూర్వజన్మనిమిత్తభూతస్య బ్రాహ్మణస్యబలివాసరిన్సంప్రాప్త-తస్యహ్యే
 కివపుత్రః - యదితందద్యాత్తదాసంతతివిచ్ఛేదోభవేత్ - యద్యాత్తాన
 మేవప్రయచ్ఛతితదా భార్యాశతవృద్ధాపిదవాభవిష్యత్వైధవ్యం పునర్నహ
 ద్దుఃఖమబలానాం - తథాచరామాయణే * పతిహీనాతుయానారీకామంభ
 వతుపుత్రిణీ | ధనధాన్యైస్సపూర్ణాపివిధవే త్యచ్యతేబుధైః || తదేతద్దుః
 ఖంమయినంక్రామతీతి- తస్యవచనంశ్రుత్వాతత్రాన్యేపతంగానిజగదుః-
 సఖేసజ్జనస్యదుఃఖేనతవదుఃఖంయుక్తమేవ- ఉక్తంచ * సుఖినిసుఖినుహృ
 దినుహృద్దుఃఖినిదుఃఖినిదుఃఖిచసజ్జనోభవతి | ఉదయతిముదితఃకామంశశినిస
 ముద్రోస్తమయతిచక్షీణః || తథాచ * క్షీరేణాత్మగతోదకాయహి గుణా
 దత్తాః పురాతేఖిలాక్షీరోత్తాపమవేత్త్యతే పయసాహ్యత్వాకృశానాహు
 తః | గంతుంపావకముద్గతస్తభవద్దృష్టోస్వమిత్రావదంయుక్తంతేన జలే
 నశామ్యతిసతాంవృత్తిః పునస్తీవదృశీ || ఇతిపక్షిణాంసల్లాపంశ్రుత్వా వి
 క్రమార్కస్తంపర్వతమయాసీత్ - తత్రచపర్వశిలాంగిరిత్యుతత్సమిపస్థి
 తసరోవరేస్నాత్వాపర్వశిలాయాముపవివేశ - తత్రాంతరేరాక్షసోపి స
 మాగత్యతత్రప్రహసితవదనంరాజానమాసీనందృష్ట్యేవిస్మితఃపప్రచ్ఛభో

మహాసత్త్వమౌళవాక్కుతస్సమాజగామ - యఃపునరత్రశిలాయా మువ
 విశతిసమామద్యష్టైవభయాన్క్రియేత - త్వంపునర్మహాధైర్యసం పన్నస్నే
 రానమోదృశ్యసే - అన్యచ్చ - యస్యమరణకాలస్సన్నిభతైసన్దానంభజతే-
 త్వంపునరధికాంకాంతిం ప్రాప్యహససి - రాజా - సఖతవకిమనేనచిచారేణ
 మయాపరార్థమేవశరీరందీయతే - యదాత్మనస్సమీహితంతక్కురు - నిశాచ
 రస్తు రాజ్ఞస్సౌజన్యమాలోక్యమనస్యేవమచింతయత్ - అహమాపాధురయం-
 యదాత్మనస్సుఖభోగేచ్ఛాంపహాయపరదుఃఖమసహమానస్వశరీరం జిహాస
 తి - ఉక్తంచ * త్యక్త్వాత్మసుఖభోగేచ్ఛాంసర్వసత్వసుఖైషిణః | భవంతిప
 రదుఃఖేనపాదవోత్యంతిదుఃఖతాః || ఇత్యేవంవిచింత్య రాజానమబ్రవీత్ -
 భోమహాపురుషయతః - పరార్థంశరీరంప్రయచ్ఛసి - తతస్తవైవజీవితం శ్లా
 ఘ్యం * పశవోపిహిజీవంతికేవలాత్క్షోదరంభారాః | తస్యైవజీవితంశ్లాఘ్యం
 యఃపరార్థంతుజీవతి || అథవాభవాదృశాంపరోపకారిణామేతద్చిత్త్రంసభ
 వతి - ఉక్తంచ * కిమత్రచిత్త్రంయత్సంతః పరానుగ్రహతత్పరాః | సహి
 స్వదేహశైత్యార్థంజాయంతేవస్తనద్రుమాః || సఖేనూనమనేనోపకారేణ
 త్వంసర్వాస్సంపదఃప్రాప్నుహి - తథాచాహుః * పరోపకారవ్యాపారప
 రోయఃపురుషోభువి | సంపదస్సమవాప్నోతిపరాదపిచయాః పరాః || అన్య
 చ్చ * పరోపకారనిరతాయేస్వర్గ సుఖనిస్పృహః | జగద్ధితాయజనితాస్సా
 ధవస్తీద్వృశభువి || పవమభిధాయరాజానంపునరబ్రవీత్ - వయస్యతవా
 హంతుష్టోష్టి - వరంవృణీష్వ - రాజా - యదిప్రసన్నోజాతోసి తద్వ్యర్థ
 ప్రభృతమనువ్యభక్షణంపరిత్యజ - అప్రత్యాప్తిప్రాకమృత్యుభయాత్ప
 రిత్రాహి - ఆత్మానమివతాపశ్య - తథాహుః ప్రాంచః * మరిష్ఠ్యామీతి
 యద్దుఃఖంపురుషస్యేవజాయతే | శక్యస్యై నానుమానేనపరోపివరిత్యీతుమ్ || అ
 న్యచ్చ * యథాచతేజీవితమాత్మనఃప్రియంతథాపరేషామపిజీవితంప్రియమ్ |
 సంరక్త్యతేజీవితమాత్మనోయథాతథాపరేషామపిరక్షజీవితమ్ || ఇతిరాజ్ఞా
 నరూపితస్సోపరాక్షసప్రదాప్రభృతిప్రాణివధం పరితత్యాజ - రాజావిక్ర
 మోపిక్రతార్థోభూనురాకప్రణవ్యతైరిభినందితస్త్వనగరిమగవత్ . ఇతి
 మాంకధాంసాలభంజికాకథితామాకర్ణ్యభోజస్త్రుపావనతవదనోనిజాంతః
 పురమయాసీత్ . . . . . *

ఇత్యేకాదశోపాఖ్యానంసమాప్తమాసీత్ .

౧౨. కుత్రాపివేణువిపినేరజనీచరేణకేనాపిరాత్రిషు వరంవ్యధి
తాంరుదంతీమ్ | తస్మింరరక్షవినిహత్యతమేషరాజేత్యేనాం
కథాంకథయతిప్రతిమాద్య రమ్యామ్. .... *.

భూయో ప్యేకదాభోజేభూమిపాలేసంహాసనమారోఘమాయాత్యవ
శాసాలభంజికాజగద - ఏతస్మింహాసనంవిక్రమార్కస్య - తస్యోదార్యం
ప్రథమమా కర్ణ్యానంతరముపవిశ - భూజః - కథయతస్యోదార్యం పాత్ర
వీత్ - శ్రూయతాంరాజా - విక్రమార్కేరాజ్యంకుర్వతితస్యనగరేభద్ర
సేనోనామవణిగాసీత్ - తస్యపురందరో నామపుత్రోభూత్ - తస్యభ
ద్రసేనస్యసంపదాంపరిచ్ఛేదోనాదృశ్యత - సతువరంవ్యయశీలోనాసీత్ -
తతశ్చైరాధ్యద్రసేనేమృతే పురందరఃపితృసుర్వస్యం ప్రాప్య కాలోచితం
త్యాగంకర్తుముపాక్రమత - అదైవంవిధమేనంధనదోనామసుహృదభావతః
సఖురంగరవణిక్పుత్రోభూత్వాపిహహాక్షత్రియకుమారఇవవ్యయంకరో
షి - ఏతద్వణిక్కులసంభవస్యమోచితం - వణిక్పుత్రేనైకాకినాపిద్రవ్యసం
గ్రహాఃకర్తవ్యః - వరంవరాటికాయాఅపిప్రయోగకర్తవ్యః - ఉపార్జితంద్ర
వ్యంకస్యాంచదాపది పురుషస్యోపకుర్యాత్ - ఉక్తంచ* ఆపదర్థంధనంరక్షే
ద్దారాఃరక్షేద్ధనైరపి | ఆత్మానంసతతంరక్షేద్ధనైరపివనైరపి || ఇత్యేతద్ధ
నదవచనంశ్రుత్వాపురందరః ప్రాహ - సఖేధనదసముపార్జితంసద్విజ్ఞంక
స్యాంచదాపమ్యుపయోగాయజవతీతి యోవదతిసచిచారశూన్యః - యదా
త్వాపవస్సహాయాన్యంతి తదోపార్జితంధనమపినశ్యతి - అతోవివేకినాపురు
షేణగతేర్థేశోకోనకార్యః నాప్యాగామిమోర్థస్యచింతా - వరంవర్తమాన
మేవవిచారణీయం - తథాచోక్తం * గతేశోకోనకర్తవ్యోభవిష్యన్వైచచిం
తయేత్ | వర్తమానేషుకార్యేషువర్తయంతిచివక్షణాః || తథాచ - యన్భవి
తవ్యంతదనాయాసేనభవిష్యతియద్దంతవ్యంతదపిగమిష్యతి - ఉక్తంచ * భవి
తవ్యంభవత్యేవనారికేళఫలాంబువత్ | గంతవ్యంగచ్ఛతిసదాగజభుక్తకపి
ఘ్నవత్ || తథాచ * నహిభవతియన్నభావ్యంభవతహిభావ్యంవిసాపియత్యే
న | కరతలగతమపినశ్యతియస్యహిజవితవ్యతానాస్తి || ఏతత్పురందరవచనే
ననిరుత్తరీభూతోధనదస్త్రాష్ట్రమాసీత్ - తతఃపురందరఃపితృద్రవ్యం సర్వం
వ్యయమనయత్ - తదానిరర్థకంపురందరంబంధుమిత్రాదయోనమానయం
తిన్న - తేనసహగౌష్ఠీమపినాకుర్వత - తదాపురందరస్వయంసస్యచింతయత్ -

యావద్ధస్తేధనమాసి త్రావదేవసర్వేమి త్రాదయోమామసేవంత ఇదానీం
 మయాసహగోష్ఠీనమర్వంతి - నీతిరియంసత్యాయస్యాథో సితస్యమి త్రా
 ణీతి - ఉక్తంచ * యస్యాథాస్తస్యమి త్రాణీయస్యాథాస్తస్యబాంధవాః |
 యస్యాథాస్సమాకాలోకేయస్యాథాస్సచపండితః || తథాచ * పుంసీణ
 ధనేనబాంధవజనః పూర్వంయథావర్తతేస్థిత్యాకేవలయాస్థితః పరిజనస్స
 చ్చందతాంగచ్ఛతి | లోలత్వంసుహృదత్వయాంతిబహుశఃకింపావనైర్భాష
 ణైర్భార్యాయా అపిభూతలేస్పటమహేనా వైవాదరస్తాద్యుశః || తథాచ
 * యస్యాస్త్రీవిత్తంసనరఃకులీనస్సపండితస్సశ్శ్రుతవాన్విధిజ్ఞఃసపవత్రాసచ
 దర్శనీయస్సర్వేగుణాః కాంచనమాశ్రయంతి || అన్యచ్ఛ * అవసయతోపి
 హిధనినోబంధుసహస్రంభవేష్టడస్థస్య | బ్రష్టదసస్యహిసతతంబంధురపి
 ముఖంనదర్శయత్యేవ || తథాచ * వనానిడహతోవహ్నిస్సహభవతిమారు
 తః | సపవదీవనాశాయకృతేకస్యాస్త్రీసాహృదమ్ || తథాచ * దారిద్యాయ
 నమస్తుభ్యంసిద్ధోహంత్యత్ప్రసాదతః | సర్వంవశ్యామిదేవేశనమాంవశ్యతిక
 శ్చన || అన్యచ్ఛ * మృతోదరిద్రఃపురుషోమృతోయాగస్తద్వక్షిణః | మృ
 తమశ్రోత్రియేదానంమృతంమైథునమప్రజమ్ || ఇత్యేవంపిచార్య పురంద
 రోదేశాకాపరిభ్రమకాహిమాచలసమిపస్థంసగరమేకమగఃకుత్ - తస్యనా
 తిదూరేవేణనామతిగహనమేకంవనమభూత్ - స్వయంతన్నగరాభ్యంతరం
 ప్రవిశ్యరాత్రాకస్యచిద్దేహే బహిర్వేదికాయాంసుష్వాప - అర్థరాత్రస
 మయే వేణువనమధ్యేరుదంత్యాకస్యాశ్చిదబలాయా హాహాకారోభూత్ -
 కిమేతదితిపురందరేదక్షకన్డేతిప్రతి - భోమహాజనామాం పరిత్రాయధ్వం -
 పషకోపిరాక్షసోమాంమారయతితివగ్ధావళిరశ్రూయత - తతఃప్రభాతసమ
 యేసవిస్తయంపురందరస్తన్నగరవాసిమోజనానపుచ్ఛత్ - జనాః - అత్ర
 వేణువనమధ్యేప్రతిదినమేవంరాత్రోరోదనద్వజఃశ్రూయతే - పరంతుకో
 పిభయాన్నగచ్ఛతి - నవిచారయతిచ - ఇతిజనైర్విదితవృత్తాంతఃపురందరస్త
 తోనిమగ్రస్య స్వేచ్ఛయాకంచితకాలంపరిభ్రవ్య స్వనగరమాగత్వరా
 జానమద్రాక్షీత్ - రాజా - వత్సపురందరదేశాకాపర్యటక్ బహునిదివపా
 న్యనయః - అతిమహతాచానేనసమయేనకింకిమద్భుతమద్రాక్షీకింకిమశ్రౌ
 షీః - ఇత్యవృచ్ఛత్ - పురందరస్తువేణువనవృత్తాంతమకథయత్ - రాజాత
 త్కాతుకంశ్రుత్వాతేనసహతన్నగరమవగాహ్యనీధేమధ్యేవనమాక్రంద
 నశ్చనిమాకర్ణ్యకృపాణపాణిస్సయమేకపవతదరణ్యంవివేశ - తత్రచాతిక

దుణిండుదంతిమనాథాంమానుషీంపీడయంతంరాక్షసమేకమపశ్యత్ - అబ్ర
 వీచ్ఛ - రేపాపిష్ట - స్త్రీయమనాథాంకిమర్థంమారయసి-రాక్షసః. తవకిమ
 నేనవిచారేణ - యథాగతమవసర - అన్యథాశ్చమపివృద్ధైవమరివ్యసి - అనం
 తరముభయోర్వివాదోమహాసభూత్ - తతో రాజా కృపాణము త్కృప్య
 రాక్షసంజఘాన - హతేచతస్త్రికాభిర్నమూల ఇవమహీరుహే నిపతితేప్ర
 హృష్టాసావనితాసంభ్రమంసమాగత్యరాజ్ఞః పాదయోర్నివత్య బభాణ-
 ప్వామిత్వప్రసాదాన్తమశాపావసానమాసీత్ - మహతోదుఃఖసాగరా
 చుద్ధృతాస్త్రి - రాజా - కాత్వం - కుతస్తా మేషపాపీయానపీడయంతి య
 తా కాలేనైవంవిధామవస్థానుభవసి- వనితా- దేవవిజ్ఞాపయామిఅస్తిన్నేవన
 గరేసుహాసంసంపన్నకశ్చిద్బ్రాహ్మణోభూత్ - తస్యభార్యాహంవ్యభిచా
 రిణీమమతస్త్రికాప్రీతిలేఖోపినాసీత్ - తస్యతుమయ్యతి మహాసనురాగో వ
 ద్దత- రూపలావణ్యసంపన్నాహం తేకసంభోగాథ మసకృదాహూతాపినై
 చ్ఛం - తథాయావజ్జీవం కామసంతప్తోమేవతిర్దేహోవసానసమయే మామశ
 పత్ - అయమరాచారేత్వ మేవమమ మృతేర్హులమసి - యదేవం మనోర
 థంవితథమకార్షిః- అనుభవతదద్యప్రభృతితత్ఫలం- వేణువనవాసీకశ్చిద్రా
 ష్టసోతిభయంకరరూపోరాత్రోత్వామనిచ్ఛంతీమపిబలాదాకృప్య సురతా
 ర్థంప్రతిదినంపీడయిష్యతి- ఇతిశప్తామయాసపాదపతనమభియాచితోయ
 దాపరోపకారి మహాదైర్యసంపన్నకశ్చిన్నహాపురుషస్సమాగత్యతం రాక్ష
 సంమారయిష్యతి తదాతవశాపావసానం భవిష్యతీత్యుక్త్వాతనుంతత్యాజ -
 తదాప్రభృతిభవదాగమనమభికాంక్షతీదైవాదద్యభవతాహంశాపామోహ
 చితా- అద్యమమప్రాణాశ్శరీరాన్నిర్గమిష్యంతి - మమనవఘటపరిపూర్ణం
 సువర్ణమస్త్రీ - తద్వృథాయాస్యతి- త్వంతద్గ్రహణేతిధనస్థానంరాజ్ఞేనిషేద్య
 సాప్రాణానత్యజత్ - రాజాపితన్నవఘటపరిపూర్ణంసువర్ణంపురందరాయ
 వణిజేదత్వాతేనసహజాజ్ఞయిసిమవాప. ఇతికథాంకథయిత్వా సాలభంజి
 కారాజాసంభోజమబ్రవీత్ - భోరాజన్నేవంవిధమాదార్యందైర్యంవాకిం
 త్వమాత్మనిపశ్యసి- రాజా- తచ్చుత్వాతూష్ణీంబభూవ. *

ఇతిద్వాదశాఖ్యానంసమాప్తమాసీత్.

౧౩. నద్యాఃపూరాద్విప్రయగ్నం కథంచిత్రీరంభీత్వాతద్విత్తీర్ణం
చపుణ్యమ్ । దత్వావిప్రం మోచయామాసకంచీద్రక్షోదా
పాదేషశత్యద్యవక్తే. .... *

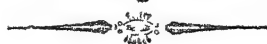
పునరప్యేకదా సింహాసనసమారురుత్సా సమాగతంభోజభూవతీమప
రాప్రతిమాజగాద - ప్రథమం విక్రమార్క-దేవస్యా దార్యమాకర్ణయయ
దిరోవతేతదనంతరముపవిశ - రాజకాశ్రయతాం - ఏకదావిక్రమార్కో
రాజ్యంనుంత్రివర్తేనిధాయ స్వయంభూమికాంతరతీరోహితః పృథివీవర్యట
నాయనిశ్చక్రామనిర్గత్యచప్రతినగరంత్రిణీత్రీణిదివసానిగమయన్నేకదా
నగరమేకమగమత్ తన్నగరసమీపస్థితనదీతటే దేవాలయేసర్వేమహాజనాః
కన్సాసపిపారాణికాత్పురాణంశృణ్వంతీతినైవ్యరాజానద్యాంపాస్తత్వాదే
వాలయంగత్వాదేవంసమస్కృత్యమహాజనసమీపే స్వయముపవిశ్యపురా
ణజ్ఞోకానేతానశృణోత్ * అనిత్యానిశరీరాణివిభవోనైవశాశ్వతః! నిత్యం
సన్నిహితోమృత్యుః కర్తవ్యోధర్మసంగ్రహః ॥ * శ్రూయతాంధర్మసర్వ
స్వంయదుక్తంశాస్త్రకౌటిభిః । పరోపకారఃపుణ్యాయ పాపాయ పరపీడ
నమ్ ॥ * యోదుఃఖతానిభూతానిదృష్ట్వాభవతిదుఃఖతః! ముఖతానిసుఖీచా
పిసధర్మాత్కేతిశ్రూయతే ॥ * నాతోభూయస్తతోధర్మఃకశ్చిదస్యాస్తిదేహి
నః! ప్రాణినాంభయభీతానామభయంయఃప్రయచ్ఛతి ॥ * పరిమేకస్య
సర్వస్యప్రదానంజీవితస్యతు । నచవిప్రసహస్రైభ్యోగౌసహస్రంది
నేదినే ॥ * అభయంసర్వభూతేభ్యోయోదదాతిదయాపరః । తస్యదేహవి
ముక్తస్యక్షయఏవన విద్యతే ॥ * కౌలూమధేనుధనాదీనాం దాతారస్సు
లభాభువిదుర్లభఃపురుషోలోకేసర్వజీవదయాపరః ॥ * మహతామపియజ్ఞా
నాంకాలేనక్షీయతేఫలమ్ । ఫలప్యాభయదానస్యక్షయఏవనవిద్యతే ॥ * ద
త్తమిష్టంతపస్తప్తంతీర్థయాత్రాశ్రుతంతథా । సర్వాణ్యభయదానస్య క
లాంసార్హంతిషోడశీమ్ ॥ * చతుస్సగరపర్యతాంయోదద్యా ద్వసుధామి
మామ్ । యశ్చాభయంచభూతేభ్యో తయోరభయదోధికః ॥ * అథువే
ణశరీరేణప్రతిక్షణవినాశినా । ధ్రువంయోసార్జయేద్ధర్మంసశోచ్యో మూఢ
చేతనః ॥ * యదిప్రాణ్యపకారాయదేహంయన్నోపయుజ్యతే । తతఃకి
మపకారోస్యప్రత్యహంక్రియతేస్పృఖిః ॥ * ఏకతఃక్రతవస్సర్వే సమగ్ర

వరదక్షిణాః | ఏకతోభయభీతస్య ప్రాణినః ప్రాణరక్షణమ్ || * పరోపకార
 రవ్యాపారపరోయఃపురుషోభువి | ససంపదంసమాపోతిపరాదపిచ యాప
 రా || ఏవంపురాణ్లోకకథనసమయేకశ్చిద్బ్రాహ్మణః పత్నీస్సహనదీ ము
 త్తిలీర్నుర్నదీసువగాహ్యమహాపూరేణనీయమా నోహోహాకారంకుర్వ న్నదీ
 తటేపురాణశ్రవణతత్పురాణ మహాజనానుద్దిత్యైవమవాదీత్ - భోభోమ
 హాజనాస్త్రీయధ్వం త్రాయన్వంవృద్ధస్సపత్నీకో బ్రాహ్మణోహం నదీప్ర
 వాహేముహూర్తుహుర్నిచక్షున్నేనజీవితంత్యక్త్వామి - యఃకోపితత్వాధికో
 ధార్మికోనుమనఃపార్యస్య ప్రాణాకదజాతు - ఇతి ప్రాధ్యయత సస్యదీనస్వ
 నిం శ్రుత్వాపహాజనాస్సర్వేపిసదయనపశ్యత్ - న కౌపితస్యాబయందా
 తుంప్రబళూవ - ప్రవాహోత్తమఃసూలయితంకౌపితశశాక - తతోవిక్ర
 మార్గోరాజామృతేషీరితి తీరముష్టుస్యనదీనర్యంప్రవిశ్యసత్పత్నీ సహ
 తం బ్రాహ్మణంసహహాపూరాదాకృన్యతటమానినాయ - రాజకతస్యకియా
 నానందస్సాస్యదీభవానేవచారయతు - బ్రాహ్మణోపిస్వస్థస్సక రాజా
 ననువదత్ - భోమహాపురుషమమైతచ్ఛరీరంపురాపితృబ్యామజగత్ - తతో
 స్యగాయత్యౌద్విశీయంజన్త - ఇదానీంభవత స్త్యతీయం జన్త ప్రాప్తం -
 అతః ప్రాణదానాన్నహూపకారిణస్తవాహంకిముపకరిష్యామీతి యదివిర
 మామిమహజీవితం ముచైవస్యాత్ - అతోయథాశక్త్యుపకరోమి - ప్రణిగృ
 హాణ - గోదావర్యుగకమధ్యేద్వాదిశశ్చాణి సాహస్రీయగుంప్రవృజవం -
 తత్పుణ్యంబుభ్యండియతే - అన్యచ్ఛయత్రైచ్ఛచాంప్రాయణాదినానం
 పాదితంసృతమస్తితస్సర్వంగృహాణ - ఇశ్యుక్త్వా రాజ్ఞేతశ్చమస్త్రిపుణ్యం
 సమర్ప్యాశివంసత్వాపత్నీసహ బ్రాహ్మణోజగ్జ్ఞానలంగామ - అస్తి
 న్నేవసమయేభీషణఃకౌపిబ్రహ్మరాషపో రాజసమీప మాసగామ - బ్రా
 హ్మణాస్సంభ్రాంతాస్తమపశ్యత్ - గాజాపితందృష్ట్వాపుచ్ఛత్ భోమహాపు
 రుపకస్త్యంకుతస్సహగచ్ఛసి - రాదసః - అహనప్తేవసగిరే బ్రాహ్మణః
 కశ్చిద్దుష్ప్రతిప్రహ జీవీమర్యాచనాపరశ్చ - తథావిద్యాత్వాస్సర్వోష్వ
 ద్దానసకృదదావయం - తత్పాతకవశాదన్యత్పుంస్థితేశ్వస్థచాచక్రేబ్రహ్మరా
 తుసోభాత్వానియతంవద్వాణితీష్టామి - అద్యభవతోరుభయోర్గోష్ఠీ మాక
 ణ్డ్యసమాగతోస్త్రియతోనిర్విశేషంసర్వేషాముపకరోషి తన్నమాపుష్పకర్తు
 మ్మర్తసి - రాజా - కింవాంఛసి - రాతుసః - ఇదానీం బ్రాహ్మణేన తుభ్యం
 యత్సుకృతందత్తం - తన్నహ్యండియతాం - తేనపుణ్యేనామహస్త్వద్దోషాదు

త్రిష్టోభపిష్యామి - రౌజాతదాసీ మేవశ్యంకంతస్మైతత్పృణ్యంబిహ - సోపితే
నపుణ్యేనతస్మాత్పాపకర్మణోనవృత్తాదివ్యూహవధరస్సృరాజానం స్రవంస్య
దివంజగామ - రాజాపిత్రత్యాకమహాపురుషా నాప్యచ్ఛ్యస్వనగరిమగ
మత్. ఇతికథాంసాలబంజికా కథయామాస భోజోపేతదాకిర్ణ్యవిఫలమ
నోరధోజగామ... .. *

ఇతిశ్రయోదశోపాఖ్యానంసమాప్తిమగమత్.

౧౪ కస్తాదపిమునివర్యాచ్చివలింగంకించిదేవసంగృహ్య |

ఆగచ్ఛకవిప్రాయప్రదాదితిసాల భంజికౌషదళ.

భూయోపికదాచిన భోజేరాజసింహాసన మారోఘమభిలషతిపరా
పాంచాలికావ్యాజహర - వామనశ్రవవృత్తౌగ్రస్థితంఫలమిదమధిగంతుమభి
లషసిఅకర్ణయవిక్రమార్కస్యాదార్యం - ఏకదా విక్రమోరాజావృద్ధీమ
ధ్యేకస్త్రికస్థానెకిమాశ్చర్యమస్తేకావారాకిరీర్థంకోవాదేవతా వాసోస్తీతి
ఏలోకయతుంతపస్విపేక్షజపరిభ్రమకనగరిమేకమగమత్ - తన్నగరసమీ
పేతపోవనమేకమదృశ్యత - తస్మిన్నేకానదీప్రవహశిన్న - తత్రజగదంబికా
మహాప్రాసాదోభూత్ - రాజాపిత్రత్రనదిజలేస్నాత్వాదేవతాం సప్రద
క్షిణంప్రణమ్యతతోనర్జగమ - తత్రాంతరేవధూతవాసానామకశ్చిద్యోగీ
తత్రాగత్యకృతప్రణామంరాజానమన్వయ్యుర్జ - కుతఆగతోభవాన్ - త
దారాజా అధ్వనీ సోహంకోపితేర్థయాత్రాశీలః - యోగీ - నత్వం విక్ర
మార్కః - ఏకదాత్వాముజ్జయిన్యామవశ్యం - అతోహంత్యాంజానామి - కి
మర్థమాగతోసి - రాజాబ్రవీత్ - స్వామికావముమతీంపరిభ్రమేయమితిమ
హాత్మ్యత్రంరాసమభూత్ - తేనచసర్వమాశ్చర్యంవిలోక్యతేభవాదృశా
నాంమహతాంసందర్శనమపి భవిష్యతీతి - అపధూతనాసా అబ్రవీత్ - రా
జాతత్రాదృశంరాజ్యంపరిత్యజ్యక్తిధండేశాంతరంపరిభ్రమసి - కుతోపిమధ్యే
వికృతిశ్చేత్రింకరిష్యసి - రాజా - అహంసర్వమపిరాజ్యభారంహంత్రిహ
స్తేనిధాయసమాగచ్ఛం - అపధూతవాసాః - ఆయత్నయానీతిశాస్త్ర విరో
ధఃక్రియతే - ఉక్తంవ * నియోగిహస్తార్పితరాజ్యభారాస్త్రీవంఠయేన్వై
రవివారధీరావిదాలబృందార్పితదుగ్ధభాండాస్వపంతితేమాధధియఃక్షిలం
రాః || అన్యచ్ఛ - రాజ్యంస్వవశంకదనుభూదితిసోపేక్షనీయం - స్వాంయ

తమపిపునస్సుదృఢంక ర్తవ్యం - తథాచోక్తం * కృషిర్విద్యావణిగ్భార్యాధ
సంవామ్రాజ్యసంపదః | క ర్తవ్యంసుదృఢంసర్వంకృష్ణసర్పముఖంయథా || త
చ్చుత్త్యా రాజావధాన - భగవత్సర్వమేతత్పైరుషమనర్థకం - కింతు - దై
వమేవసర్వస్యమూలం - సుదృఢేపిరాజ్యేనత్యామపిపాదనసమృద్ధౌ సంపన్నై
పిపారుషేదైవవైముఖ్యాన్నరఃపరిభూయతే - తథాహి * నేతాయస్యబృహ
స్పతిఃప్రహరణంవజ్రంసురానైస్సనికాః స్వర్గోనిగ్రహదుర్గమఃఖలుహరేరై
రావణోవారిణః | ఇత్యాశ్చర్యబలాన్వితోపవలభిష్టుగ్నఃపదైసంగరే తద్యు
క్తంసనుదైవమేవశరణంధిగ్విధా పారుషం || తథాచ * నైవాకృతిఃఫల
తినైవకులంసశీలంవిద్యాపినైవనచయత్సకృతాపసేవా | భాగ్యానిపూర్వత
వసాకిలసంచితానికాలేఫలంతిపురుషస్యయధైవవృత్తాః || అపిచ * యేనా
ఖండలదంతిదంతముసలాన్యాకుందితాన్యాహవేధారాయేనసినాకిపాణిపర
శోశ్చాకుందితాచాహతా | జాయాదాశరణేఃప్రభావవసతే స్సంక్షేశితా
జానకీ | దైత్యసోపిహతోవిధిర్నిబలవాక్లోకైరలంఘ్యఃఖలు || వృద్ధోక్షయే
చదైవమేవసదానమితకింస్వామీనజానాతి * భగ్నాశస్యకరండపింతిత
నోర్వానేంద్రియన్యతుధాకృత్వాఖుర్వివరంస్వయంసవతితో నక్తంముఖే
భోగినః | తృప్తస్తత్త్వితేనసత్వరమసౌతేనైవయాతఃవధా స్వస్థాస్తీవృతదై
వమేవహివరంవృద్ధోక్షయేకారణం || అన్యచ్ఛ * అరక్షితంతిస్థతి దైవరక్షి
తంసురక్షితందైవహతంవినశ్యతి | జీవేత్రధాంధోపివనేవిసర్జితఃకృతప్రయ
తోష్విగృహేనజీవతి || అపిచ - భగవత్శ్రూయతాంరాజశేఖరో నామరా
జాకశ్చిదాసీత్ - సచైకదామనస్సేవమకరోత్ - యోమేతరుతలనివాసినో
రాజ్యమదిశత్ - సపవరాజ్యంనిర్వహతు - ఇతినిస్సృష్టభారేరాజని దేవస్వ
యంవైరిణానిర్జిత్యరాజ్యమకంటకమకరోదితీమాం కథాంకిధయతి వసుంధ
రాధినాధేతవస్వప్రహృష్టస్తస్తైకాశ్చీలంగమేకం దత్వాబభాణ - భోరా
జః-పతతాశ్చీరలింగంచంతామణిరివచంతితానివస్తూనిదదాతి-తస్మాదేవత
త్సాధుపూజయ- రాజాబాధమితంతప్రణమ్యతదాదయాగచ్ఛన్నగరమా
ర్గైకంచనబ్రాహ్మణమవశ్యత్ - సచరాజానముద్దిశ్య * పాతువోగిరిజా
మాతాయస్యద్వాదశలోచనః | తత్రైవగిరిజామాతాద్వాదశార్థాధ్ధలోచనః ||
ఇత్యాశిషముక్త్యాబ్రవీత్ - రాజామమసుచిరాభ్యర్చితంశివలింగంకేనాప్య
వహృతం - త్రువతురైర్దైవసైరహముపవసామి - అనారాధ్యలింగం సభక్ష
యేయం - యదిదంలింగందాస్యసితస్త్రికృతార్థోభవిష్యామి - రాజాతుతస్సు

త్వాతస్సైతల్లింగందత్వానిజాంతఃపురంజగామ - ఇతిమాంక ధాంభోజశ్శ్చ

త్వానాహమహ్వామీతివిరరామ. .... *
ఇతిచతుర్దశోపాఖ్యానంసమాప్తమ్

౧౫. సగర్యాంక స్వాంబిద్విబుధవసితాయాస్తుభవనేకటాహేసమ్మ
గ్నోజ్వలనపరితప్యతీలరసేఉదంతంయస్తన్యాస్సమవదదము
స్తప్రప్రియతమాం దదావేనామేష క్షీతిపతి రితిస్వాదువదతి.

అదైకదాయథాపూర్వంసంహాసనమారోఘమాగచ్ఛతేథారాధినాదె
పాలభంజికాన్యావిహస్యరాజానమఘాణీత్ - కిథమివభూయోపిసమాజన్తి
ధ - అద్యాపిసమాకర్ణయతస్యవిక్రమస్యమహాదార్యం - విక్రమేరాజ్యం
కుర్వతిసతితస్యపురోహితోవసుమిత్రోనామ - సోత్యంతరూపవాక్సకలక
లాభిజ్ఞః - రాజ్ఞోత్యంతప్రియతమః - పరోపకారీసర్వలాకిప్రియోమహాధ
నసంపన్నశ్చ - తస్యచైవవిధస్యచేతస్యేవం బుద్ధిరుదభూత్ - ఉపార్జితా
నాంపాపానాంగంగాస్నానాదృతేక్షయోనాస్తి - ఉక్తంచ * తీర్థాభిషే
కాన్నాన్యత్తువిద్యతేపావనంపరిమే | తపసాబ్రహ్మచర్యేణయజ్ఞైస్త్యగేన
వాపునః || * గతినలభతేజంతుర్గంగాంసంసేవితుంప్రజేత్ | స్నాతా
యాంశువిభిస్తయైర్గాంగేయైర్నియతాత్మనామ్ || * పుష్టిర్భవేత్రదాపుంపాం
నానాక్రతుశ్చతైరపి | అపహృత్యతమస్త్రవం యథాయాత్యుదయంరవిః ||
* తథాపహృత్యపాపానిభాతిగంగాజలాప్లుతః | అగ్నింప్రాప్య యథాస
ద్యస్తూలరాశిర్విసశ్యతి || * తథాగంగాజలేనైవసర్వపాపంవిసశ్యతే | చాం
ద్రాయణసహస్రేణయఃకుర్యాత్కాయశోషణమ్ || * పిబేద్యశ్చపిగం
గాంభస్యమాసత్యముఖావపి | యస్తుసూర్యాంశుసంతప్తోగాంగేయం సలి
లంపిబేత్ || * విధియుక్తంచపీత్వాపిసర్వపాపాత్ప్రీముచ్యతే | భూతానా
మపిసర్వేషాందుఃఖోపహతచేతసామ్ || * గతిమస్వేషమాణానాం నాస్తి
గంగాసమాగతిః | మహద్భిరశుభైర్గ్రస్తాభూతాంశ్చ ప్రసభేణసా ||
* ఉద్ధృత్యనరకార్హిరాద్ధంగా రక్షితీసేవనాత్ | సప్తపూర్వాక సప్తప
రాకపితౄకతేభ్యశ్చయేవరే || * పరంతారయతేగంగా దృష్ట్వాపీతావ
గాహితా | దర్శనాత్ప్రీత్యానాద్ధ్యానాత్తథాగంగేతికీర్తినాత్ || * పునాతిపు
రుషంపుణ్యాశతశోధసహస్రశః | తేజాత్వంధేషుజాత్యంధామృగేషుచమృ

గాస్తస్మృతాః ॥ సమద్ధాయేనపశ్యంతి గంగాంపాపప్రణాశినీమ్ ఇత్యేవం
 విచార్యవారణసీంజగామ - తత్రగంగాయాంయథావిధిస్సాత్వావిశ్వేశ్వ
 రంమాధవంచ ప్రణమ్యాభ్యర్చ్యవంచక్రోశయాత్రాంవిధాయపునః ప్ర
 యాగే మాఘస్నానం గయాశ్రాద్ధంచ విధాయస్వనగరాభిముఖమాగ
 చ్చుక్ మాద్దేనగరమేకమగమత్ - తత్రనగరేశాపదద్ధా సురాంగనాకాచి
 ద్రాజ్యమకరోత్ - తస్యాఃపతిర్నాసీత్ - తత్రలక్ష్మీనారాయణస్యమహాకా
 ప్రాసాదోదృశ్యత - తస్యవగోపురాగ్రేచిరాత్తప్తేమహతిలోహ కటా
 హేతైలంసంతప్యతేన్న - తత్రనియత్రాఃపురుషాఃవైదేశికాకాజనానేవంబ్రు
 వంతోవర్తంత - యస్సత్వాధికఃకోపిపురుషోస్తికటాహేనిపతేత్ - తస్యే
 యింమన్తధసంజీవిని నామాప్సరాః కంఠేమాలికామర్పయిష్యతీతి - వసుమ
 త్రోపితంవృత్రాంతం శ్రుత్వాతత్సర్వం దృష్ట్వాస్వనగరమాజగామ - ఆగ
 త్యచసర్వైర్భంభుభిస్సహమిళిత్వా ప్రభాతేరాజమందిరం గత్వారాజా
 నందృష్ట్వా రాజ్ఞేగంగోదకంవిశ్వేశ్వరప్రసాదంచదత్తోపవివేశ - రాజా -
 భోవసుమత్రుదిష్ట్యాభవంతంచిరాదపశ్యం - కింసుఖేననిర్వరితా పుణ్యతీర్థ
 యాత్రా - వసుమిత్రః - భోస్వామికతవప్రసాదా తీర్థయాత్రాంవిధా
 యత్కేమేణసమాగతోస్మి - రాజా - తత్రదేశాంతరేకిమపూర్వమపశ్యః -
 వసుమిత్రస్సురాంగనాతత్తలైలవృత్రాంతమకథయత్ - తచ్ఛ్రుత్వా రాజా
 పితేనసహతత్థానం గత్వాతత్రనద్యాంకృతాభిషేకౌలక్ష్మీనారాయణం
 సమస్కృత్యతత్తలైలమధ్యేపపాత - తత్రత్యాజనామహంతంకోలాహల
 మకుర్వక - రాజ్ఞస్త్రుశరీరంమాంసపిండాకారమభూత్ - తచ్ఛ్రుత్వామన్త
 ధసంజీవినిపీయూషమానీయమాంసపిండమభిషేషచ - తతోరాజాదివ్యరూ
 పధరః కుమారస్సంవృత్తఃతతోమన్తధసంజీవినికుసుమమాలాం మహీపతేః
 కంఠేనివేశయికుమాజగామ - తదారాజాజ్ఞాభద్రేమదీయాసి - మామకం
 శుదమనువర్తస్వ - మన్తధసంజీవిని - ఆదిశత్రావ్యపుత్రః - రాజా - తర్హ్య
 ముంమమపురోహితంవృణీష్వ - మన్తధసంజీవిని - మహాప్రసాద ఇతిపురో
 హితకంఠేకుసుమమాలామక్షిపత్ - రాజాపితయోర్నివాహం కృత్వాతం
 వసుమిత్రంతత్రైవరాజ్యేభిషిచ్యనిజనగరమగమత్ - ఇమాంకథాం కథయ
 త్వాసాలభంజికారాజానబ్రవీత్ - కిమాకర్ణితమాదార్యందేవస్యపిత్రమా
 ర్కస్య - తదుపరియథార్హంవిధేహి - తచ్ఛ్రుత్వా రాజాతూష్ణీంభూతస్తథా.
 ఇతివంచదశోపాఖ్యానంసమాప్తమ్.

౧౬. విక్రమదరాధినాథేవిప్రాయప్రవయసేదరిద్రాయ |
కన్యాసమాసభారం కాంచనమదిశన్నుదేతి వత్సేషా.

భూయోపికదాచనససంభ్రమమాగచ్ఛంతం భోజమపరాపాంచాలి
కాజగద - రాజన్నపసంహరసంభ్రమంతిష్ఠ - సర్వమప్యాకర్ణయవిక్ర
మార్కస్యవదాన్యభావం - రాజావిక్రమస్త్వైకదా దిగ్విజయార్థం కృతస
న్నాపహానిర్గత్యపూర్వదక్షిణపశ్చిమోత్తరాదిశోవిదిశశ్చ పరిభ్రమ్యస
ర్వాసపిన్వపతీక్షజపాదపద్మసమాక్రాంతాన్విధాయతైస్స మర్పితారధగ
జాశ్వాదీరుపదాన్వీకృత్యనిజనగరీముజ్జయినీం ప్రతినమాగత్య యావత్ప్రవివే
శ - తావత్ప్రదానోదైవజ్ఞః ప్రాహ - దేవతత్వాలోవాసరా నార్హంతి పుర
ప్రవేశం - తిచ్చుత్వా రాజానగరాన్సహిరుద్యానేని వాసంపరికల్పయేతి
సదివమాదిదేశ - సుమంత్రానామసచివస్ససంభ్రమంసముచితం వాసం
కారయామాన - తత్రాంతరేయితుర్వసంతోపి శనైరుద్యానంసేషువే
తదామంత్రీరాజానమబ్రవీత్ - దేవదిష్ట్యాసమయఃకుసుమాకరోపినమాజ
గామ - పశ్య * వకుళాముకుళాన్వహంతిసద్యస్సకలాశా భ్రమరీనినాదగీ
తాః | కమలాయతలోచనావసాంతేవిచరంతిప్రమదాః ప్రసూనలోలాః ||
అపిచ || * మాకందనవృక్షకరందమహానురాగాదిందిరానిడయంతి స
మంద్రనాదాః | మందానిలాశ్చ పనితావదనారవిందామోదాపహరణిపుణా
భువివాంత్యజస్రమ్ || * లతాంపుష్పవతీంస్పృష్ట్యాస్తాతోవిమలవారిషు
పునస్పృశ్యనశంకీవమన్దవలతిమారుతః || ఇత్యేవంబ్రువాణం మంత్రీణం
రాజా వసంతపూజాసంవిధానసంపాదనేన్య యుక్త - తతస్సమంత్రీసు
మనోహరంమంటపమేకం కారయి త్వావేదశాస్త్రపురాణజ్ఞానబ్రాహ్మ
ణాతార్యత్రికనిపుణాన్సర్వకీర్తిలాసిశీశ్చ సమావ్హయత్ - తత్రసభా
మధ్యేనవరత్నఖదితేసింహాసనేలక్ష్మీ నారాయణ ప్రతిమాద్వయంప్రతిస్తా
వ్య - తస్యపూజార్థంకుంకుమకస్తూరికరూపర చందనాగురుప్రభృతీసుగంధ
ద్రవ్యాణిమల్లికాశతపత్రమరువకచంపకకేతకీకరవీరప్రభృతీసుమనీ
చసమానీయసర్వవసినజ్జీకృతమితిరాజ్ఞేనివెచయామాస - రాజాపిన్వయమే
వదేవసంపూజ్య బ్రాహ్మణాయథార్హమభ్యర్చ్యసర్వాసపిలోకాయ
ధోదితంసంభావ్యవాదిత్రాదివినోదేన కాలనయకసువిరంసుఖమువాస-త
త్రాంతరేకశ్చిగ్నృధో బ్రాహ్మణోహస్తైకాంచనకన్యకాంగృహీత్వారా

జనమీపమాగత్య * కల్యాణదాయభవతోస్తుపినాకపాణేః పాణిగ్రహేభు
జగకంకణభీషితాయాః||సంభ్రాంతదృష్టిసహనైవనమశ్శివాయేత్యుక్తాన్వర్థ
లజ్జితనతంముఖసుంబికాయాః|| ఇత్యాశేషంప్రయుజ్యరాజ్ఞానిర్దిష్టాంబ్రసీమా
స్థాయరాజానమేవమవాదీత్ - రాజకవిజ్ఞాపనమస్తే - రాజా - నిశ్శంకంని
వేదయతుభవాక్ - బ్రాహ్మణః- అహంసదీవర్థమాననామనగరనివాసి- సం
మాప్తేపుత్రాస్తమజాయంత - కన్యకాపునఃకాపినాజని - తతస్సభార్యో
హంజగదంబికాయాఃపురతపవంసంకల్పమకారిషం- అంబయదిమమకన్యకా
భవిష్యతితాం త్వన్నామాంకితాంతతులితేనసువర్ణేనసహకస్తైచిచ్ఛతుర్వే
నవిదేవరాయదాస్యామితి-తతఃకతిఃప్రయేరేవదివస్తైర్జగదంబికాప్రసాదాదే
షాకన్యాజాతా- ఇదానీమస్యాఃపాణిగ్రహణసమయస్సమతిక్రామతి-అతోన
యాతులితంసువర్ణందాతుంవిక్రమాదన్యఃకౌపినాస్తీతి శ్రుత్వాతవాంతి
కమహమాగమం - రాజా- పాథుసమనుస్థితంత్యయా-యావతోధనస్యత్య
వ్యసి- తావద్ధృహణేత్యుక్తాభాండారికమాహూయాదిదేశ-పతస్తైబ్రా
హ్మణాయైతత్కన్యకామితమవర్ణందేహి - భూయోష్యప్తకోటిసువర్ణందీయ
తామితి - కోశాధ్యక్షోపేమహాప్రసాదఇవిప్రాయతావత్కాచనందదౌ-
బ్రాహ్మణోవ్యతిసంశుప్తస్సకాకన్యకయానహజగామ - తతోరాజాపిశుభ
ముహూర్తే పురంబివేశ. ఇతికథాంపాంచాలి కౌ దీరితాంశశక్య భోజో
నిర్జగమ. .... *

ఇతిషోడశోపాఖ్యానంసమాప్తమ్.

౧౭. కేనాపిరాజ్ఞాపనలభహేతోర్దీనేనకల్పితమాత్మనాశమ్|

నిశవ్యతత్సహసమంతరేణతస్యేప్సితంచక్ర ఇతిహవక్తి.

పునరపిరాజానంభోజమాగతమన్యాపాలభంజికాభణత్ - రాజక- అ
త్రసింహాసనే సముపవేష్టుంస పవక్షమో యస్యవిక్రమ స్వాదార్యాద
యోగుణాస్సంతి - రాజా - పాలభంజికేకథయతస్వాదార్యాదివృత్తాంతం -
పాల భంజికాభణత్ - శృణురాజక- తస్యాదార్యమేవ త్రిభువనేకీర్తిం
వితస్తార - సర్వేజనాస్తమేవరాజానంతుష్టువుః - అన్యచ్ఛ - అధినాంస్సస్తి
వచనం దాత్యాణాంప్రీత్యైభవతి - నతుశౌర్యారయోగుణాః - ఉక్తంచ

* యుధ్యంతిపక్షివశవఃవతంతిశుకశారికాః | దదాతికూపిదాసంయస్సశూరస్స
చపండితః || తథాచ * దాతృణామేవనుప్రీతి స్సృన్తివాచాయథార్థినః |
సంప్రహర్షోనహితధారణమందుభిఃస్వనైః || శౌర్యజ్ఞానానుష్ఠానాదయో
గుణాస్సర్వేషామపిభవిష్యంతి - సత్త్వాదార్యం * ఏవంత్యాగగుణస్త్వేష్యస్స
ర్వేష్యగుణరాశిమ్ | త్యాగాజ్జగతిపూజ్యంతేపశుపాషాణపాదపాః || అన్య
చ్ఛ * త్యాగోగుణోగుణతాదృశికోమతోమేవిద్యావిభూషయతతం య
దికింబ్రవీమి | శౌర్యంహి నామయదిత త్రనమోస్తుతస్తైతచ్ఛ్రయంయది
భవేదతిదిత్రమేతత్ || తచ్ఛతుష్టయంతస్త్విన్దిత్రమార్గేవర్తిత - ఏకదా
పరమండలేకస్యద్విద్రాజ్ఞఃపురతిఃకేనచిత్తుతిపారకేనచక్రంస్యగుణావళి
రపారి - తాంశ్రుత్వా రాజాపరమసూయయావందినమువాచ - కేవలైక
కుతస్తుతిపారకాచిత్రమార్గమేవస్తువంతి - కిమన్యో రాజా తాదృశోనా
స్తి - వందీ - దేవధైర్యేత్యాగేపరోపకారేసాహసేదయాయాంచతేన సద్వి
శోరాజాత్రిభువనేపినాస్తి - పరోపకారకరణేస్వదేహాపితస్య ఏ హత్తనో
మమత్వంనాస్తి - తదాకర్ణ్యస రాజాఅహమపిపరోపకారంకరిష్యామితిహ
ససిక్యత్వాకంచనయోగినిమాహుయావాచ - భగోయోగిన్పరోపకా
రార్థం మమప్రీతిరనదిగమేధతే - యదికశ్చిదుపాయస్యాత్తం నివేదయ -
యోగీ - భోకింవానాస్తి - రాజా - అస్తిచేమపదికసాదయామి - యోగీ-కృ
ష్ణచతుర్దశ్యాంచతుష్టపియోగినీ చక్రంపూజయ - తత్పురతోమంత్రం జ
ప్త్యాదశాంశహేమానువిధేహి - హేమామావసానేపూర్ణాహుతినిమిత్తం
స్వశరీరమేవోపకల్పయ - తతోయోగినీచక్రంప్రసన్నంభవిష్యతి - యత్త్వ
యాప్తార్థ్యతేతద్దాస్యతి - పునరప్రతిమంశరీరంతపభవిష్యతితి - తచ్చు
త్వా రాజా సర్వమపితతైవానుష్ఠాయ పూర్ణాహుతినిమిత్తం స్వయమేవా
గ్నోపపాత - తతోయోగినీచక్రదేవతాప్రసన్నాభూత్వా రాజ్ఞేనవంశరీ
రందత్వాభణిత్స - రాజా - తుష్టాస్త్వివరం వృణీష్వ - రాజా - అంబప్రస
న్నాయదిత్స్విమమగృహంసప్తఘటసువర్ణపరిపూర్ణంవిధేహి - దేవతాత్వ
మేవంప్రతీదివంశరీరమగ్నోహేమాప్యనీచేదహంలభాకరిష్యామి - తాజాపి
తథేత్యూరీకృత్యనిత్యవగ్నోశరీరంసువర్ణార్థంజహ్న్వాన్నాస్త - ఏకదాచిత్ర
మోపితాం వార్తాంశ్రుత్వాతత్థానంసమాగత్యపూర్ణాహుతి సమయేస్వ

యమేవాగ్నోపపాత- తతోయోగినిస్వయమచింతయత్ - కిషద్యతసంమాం
సమతీవస్వాదుతరందృశ్యతే - అన్యహృదయంసారభూతమివాస్తీతి పునశ్చ
రీరందత్వాజగాద - భోమహాసత్త్వకౌభవాః - తవశరీరత్యాగేనకింప్ర
యోజనం - తద్భూషిదాస్యామీతి - రాజా- యదీప్రసన్నాసితర్జ్యయం
రాజాప్రతిదినంమంజాన్తహాకప్తమనుభవతి - తన్నివారయశుభవతీ - అన్య
గ్నిహేసప్తమహాఘటాఃప్రతిదినంసువర్ణేనపూరణీయాః - యోగిని - తథా
కరిష్యామీత్యంగీకృత్యతస్యగృహేప్రతిదినంసప్తమహాఘటాః సువర్ణేనపూ
రయామాస - రాజానంమరణాన్నివారయామాస - విక్రమోపిస్వనగరం
ప్రత్యాగతః. ఇమాంకథాంకథయిత్వాసాలభఃజికా రాజానమబ్రవీత్ -
రాజకత్వయ్యాదృశఃపరోపకారఃకిమస్తి-తచ్చురత్వారాజాతూష్ణీంబభూవ.
ఇతిసప్తదశోపాఖ్యానంసమాప్తమ్.

౧౮ ఉదయశిఖరిగంగాస్తంభమార్గేణగత్వాప్రతిదినమతిమా
త్రస్వర్ణదాంకర్ణభూషా | ఖరకిరణసకాశాత్ప్రవృతాం
చుహ్వాణాయహ్యదిశదతిదరిద్రాయేతి నైషాద్యవక్త్రీ.

పునరపిరాజనసింహాసనమారోఘమాగచ్ఛతిపరాపాంచాలికాప్రా
హ - భోరాజకవిక్రమస్యేదార్యాదిగుణాయస్యసంతితేనైవైతత్సింహాస
నమధ్యాసితవ్యం - రాజా - కథయతస్యేదార్యాదివృత్తాంతం - పాబ్రవీత్ -
రాజకశ్రూయతాం - విక్రమార్కో-రాజానీతిమణుమాత్రమపి నౌల్లం
ఘయేత్ - మణిపురేగౌవిందశర్మానామబ్రాహ్మణః - స్వపుత్రాయనీతి
రుపదిదేశ - అహమవ్యశ్రౌషం - తత్తుభ్యంనివేదయామి - శ్రూయతాం -
మనీషీపురుషోదర్శనైస్సహ సంసర్గంనకుర్వీత - యతోమహానర్థాఃప్రవర్తే
రక - ఉక్తంచ * దుర్వృత్తసంగతిరనర్థపరంపరాయాహేతుస్సతామధిగ
తంవచసీయమత్ర | లంకేశ్వరోహరతిదాశరథేఃకళశ్రంప్రాప్తోతిబంధమ
ధదక్షిణసింధురాజః || తస్మాత్సజ్జనసంగంవిదధీత - లోకేసత్సంగాత్పరోనా
స్తి - ఉక్తంచ * కందలయత్యానందం నందత్యనిలేందుచందనానిభృశమ్ |
మండయతిమందహానంసంధత్తే సంపదోపిసత్సంగః || అన్యచ్ఛ - కేనాపివై
రంనకుర్వీత - పరేషాంసంతాపంనకుర్వీత - అపరాధంవిసాభృత్యాన్నదండ
యేత్ - మహాదోషంవిసాభార్యాంసత్యజేత్ - యతోమయగనరకింభవేత్

* ప్రజ్ఞాసంపాదనేదంత్రాంవీరసూంప్రియవాదినిమ్ | యోగ్యస్తదోషస్త్య
జతిసోత్తయంసరకంప్రజేత్ || లక్ష్మీస్థితేనమస్యేత- యతోత్సంతచంచలా
సా- ఉక్తంచ * అనుభవతదత్తవిత్తంమాన్యంమానయతసజ్జనంభజత| అతి
వరుషపవనలులితాదీవశిఖేవాతి చంచలాలక్ష్మీః || (స్త్రీభ్యోగుహ్యంసనివేద
యేత్ - భవిష్యచ్ఛింతాంసకుర్యాత్ - వైరిణామపిహితమేవచింతయేత్ - దా
నాధ్యయనాదిభిర్విదాదినసంముఖానాపనయేత్ - పితరౌసేవేత - చోరైస్స
హనసల్లపేత్ - సర్వదాస్యరాణినభాషేత - అబ్బనిమిత్రం జహువ్యయం
సకల్పయేత్ - ఉక్తంచ * సస్వల్పస్యకృతేభూరినాశయే న్నతిమాన్మరః
ఏతదేవహిపాండిత్యంయత్సల్పదృష్టాదిరక్షణమ్ || ఆర్యేభ్యోదద్యాత్ - ద
ర్శస్తానేమృషానభాషేత - మనసావాచాకర్తృణాపరోపకారం కుర్వీతి - య
పరోపకారిణస్తేనుజనాః - ఏతత్సమాన్యతః పురుషాణాంనీతిశాస్త్ర ముపది
ష్టం - సతువిక్రమోరాజాన్స్వభావత ఏవసకలనీతిశాస్త్రజ్ఞః - ఏవంకాలేగ
చ్ఛతి- ఏకదాకశ్చిద్వైదేశికౌరాజానంద్యష్టోపవివేశ - రాజా- భోఃకుత్ర
త్యోభవాన్ - పురుషః- భోరాజన్అహంవైదేశికఃమమకోపినివాసోనాస్తి-
సర్వదాపరిభ్రమన్నేవకాలంనయామి- రాజా - పృథివీపర్యటనాత్త్వయా
కింకుపూర్వం దృష్టంకథయ - పురుషః - ఉదయపర్వతేమహానాదిత్యస్య
ప్రాసాదోస్తి-తత్రగంగానామకాపినదీప్రవహతి-తద్గంగాప్రవాహోత-
శ్చిత్తువర్ణస్తంభోనిర్గచ్ఛతి - తస్యోపరిసవరత్నఖచితంసింహాసనమేకమస్త్రీ-
సచసువర్ణస్తంభః ప్రాగుదయతీవిభావసౌ పృథివ్యాగర్గత్యగగనమధ్యమ
ధ్యారూఢేస్వయమపినన్నిధతే అస్తమవగచ్ఛతచతస్త్రిన్ ప్రమేణావతీర్య
స్వయం గంగాప్రవాహేనిమజ్జతి - ప్రతిదినమేవంతత్రభవతి - ఏతన్నహ
దాశ్చర్యంమయాదృష్టం- రాజావిక్రమోపితచ్ఛ్చుత్వాతేనసహతత్థానం
గతోరాత్రౌసుఖంసమ్వాప - ప్రభాతాయాంచశర్వర్యాం గంగాప్రవా
హోద్వరసింహాసనయాక్తోహేమస్తంభోమందంమందంవినిర్జగమ - తస్త్రిన్
స్తంభేరాజాన్స్వయముపవివేశ - స్తంభోపియావర్చస్సమండలసమీపం జ
గామ - తావద్గ్నికణసముద్ధారిభిస్సూర్యకీరణైరదహ్యాతిరాజ్ఞశ్శరీరం - త
తోరాజా మాంసపిండి భూతేనైవశరీరేణ సూర్యమండలం ప్రాప్యాస్తా
షీత్ * నమస్సవిత్రేజగదేకచతుషేజగత్ప్రసూతిస్థితినాశహేతవే త్ర,
యీమయామత్రిగుణాత్కథారిణే విరించి నారాయణశంకరాక్షనే || ఇతిబ
హుధాస్తుత్వాపరమాత్మానమర్చనాణంసమత్సకారి - తతస్సూర్యస్తమమృ

తేనాసించత్ - తతోరాజ్ఞశ్శరీరంభూయోప్యవర్ధతి - రాజావదత్ - ధన్వో
హనుస్మి - సూర్యః - భోరాజకత్వంమహాసత్వాధికౌసి - ఏతన్మమమండ
లంచుష్పాసమనై రుపాగమః - -తదహంప్రసన్నోస్మి- వరంవృణోష్వ-రా
జ్ఞోక్షం- భోదేవకిమతఃపరమధికోవరోస్తి- మహామనీనామప్యగవ్యంతవనం
దర్శయందహనుబజం తవప్రసాదాన్మమసర్వమప్యర్థజాతం నిరపాయంవి
ద్యతే - తద్వచనేనాతిసంతుష్టోభగవాన్ విభావసుస్సక్తియేరత్నకుండలేద
త్వాభణత్ - రాజకపతకుండలద్వయం ప్రతిదినమేకైకం సువర్ణభారం
ప్రయచ్ఛతి - ఇత్యుత్వాప్రేషయామాస - తతోరాజాకుండలద్వయం గృ
హీత్వాపునర్మమసృజ్యతస్మాత్సర్వస్తంభాదవేర్యయావదుజ్జయినీమా
జగామ - తావత్-శ్చిచ్ఛాప్నోమాగ్నేసమాగమ్య * వేదాంతేషు య
మాహు రేకిపురుషంవ్యాప్యస్థితరోదసీ యస్మిన్నీశ్వరఇత్యనన్యవిషయశ్చ
జ్ఞోయధార్థాక్షరః | అంతర్యచ్ఛముముక్షుభిర్నియమిత ప్రాణాదిర్మృగ్య
తేనస్థానిఘ్నిర్భక్తియోగసులభో నిశ్రేయసాయాప్తుః || ఇత్యాశిషం
కృత్వాభణత్ - భోరాజక - అహంకుటుంబీబ్రాహ్మణఃపరందరిద్రస్సర్వ
శ్రుతితొలసంకరోమి - తథాప్యదరంసపూర్యతే - తచ్చుత్వారాజాతస్తై
కుండలద్వయందత్వావదత్ - ఏతత్ప్రతిదినమేకైకంసువర్ణభారందాస్యతి-ఇతి
రాజ్ఞోవచనం శ్రుత్వా బ్రాహ్మణస్సంతుష్టోరాజానంబహుశస్త్రత్వానిజా
లయంజగామ - రాజాప్యజ్జయినీప్రత్యాగచ్ఛత్ ఇమాంకథాంకథయం
త్యాంసాలభంజికాయాంరాజాతూష్ణీమాసీత్. . . . . *

ఇత్యుష్టాదశోపాఖ్యానంపమాప్తమాసీత్

౧౮. రాజావరాహమదిరుహ్యజలంప్రవిశ్యద్భుష్టాబలింసమధిగ
మ్యవతత్సపర్యామేదత్రంరసాయనమవాప్య అంచవిప్రా
యాదాదితి ప్రతిమయాహ్యభిధీయతేద్య .. . *

పునరపిరాజానంభోజంసంహాసనసమారురుఱ్ఱోసమాకులితహృదయ
మవరానివార్యజగదే - మహీపాలశ్రూయతాం - విక్రమేరత్నాకరమేఖ
లామిమాంతాసతి సర్వేపిలోకాః పరమానందపరిపూర్ణహృదయా స్సమ
భూవన్ - బ్రాహ్మణాష్టటర్కనిరతాః - స్త్రీయఃపవత్రతాః - శతాయు

మఃపురుషాః - వృత్రాస్సదాఫలకుసుమభరితాశ్చ సకా - పర్జన్యః కాశేషర్షతి
 ప్త - మహీనర్వదోర్వదాదృశ్యత - లోకానాంభూతేషుదయాపావభీతిః అ
 తధిసత్కారఃగురుసేవాసత్పత్రేదానంచప్రావర్తంత- తతపకదావిక్ర
 మార్కస్సంహాసనమధ్యాసామాస-తత్రసభాయాముపవిష్టాస్సమనసశ్శా
 స్త్రాశీవిచారయామానుః - వందిసోవిపిధాపదానిపేరుః - వల్లాః పునస్స
 భుజబలమదర్శయన్ - సవయసోరాజకుమారానఖాంకురసమల్లాసితిత్కృత్ర
 వోన్యోన్యం హసంతశ్శరణాగతపరిపాలన ప్రతిజ్ఞాప్రాప్త్యా ముద్ధిరంతః
 కేచనామమ్మికి ప్రీతిమావిష్కుర్వంతః కేచనధర్మసంగ్రహప్రాభవ ము
 ద్ధానయంతోరాజానమసేవంత - తదాశ్చిన్మృగవధాజీవస్సమాగత్య రా
 జానంప్రణమ్యసప్రత్రయంవ్యజ్ఞిషత్ - అరణ్యమధ్యేశ్చిదం జనాచల
 సంకాశోమహాకవరాహఃకతిషయైర్ద్రివనైః పరిభ్రమతి - వనైకవనతేరస్యా
 పిజనస్యాశ్చ తపూర్వోయమీగృహోజంతుః - కింపునర దృప్తచరత్తి - తదేష
 దేవస్యదృష్టిపథమవతరితుమర్హతి - తదపరిదేవఃప్రమాణమితివిరరామ- త
 చ్చుత్వా రాజాతదైవ రాజకుమారైస్సహవనంవివేశ - ప్రవిశ్యచనదీతటే
 కు త్రాపికుంజాంతరేశయానంసూకరవ పశ్యత్ - తతస్సనరాహువామ్మ
 గయానాం కోలాహలం శ్రుత్వాఘృష్టురారవముఖిరం నిర్జగाम - తతస్స
 ర్వేపిరాజకుమారాఅహమహమికయా స్వహస్తకాశలాని దర్శయంత స్స
 ర్వా యథానిబిషీలుః - సవతాన్యగణయన్ పశ్యతామేషశూరమానినాంకి
 మపిపర్వశకంధిరంవివేశ - రాజాపితంపృథతోసుధావకబహిరశ్వం నిబధ్య
 స్వయమపివిలంప్రవివేశ - మహాత్యంధకారేషుదూరం గత్వా మహాంతం
 ప్రకాశమపశ్యత్ - తతఃకించిదివాత్రిక్రమ్యనగరమేకంసువర్ణప్రాకారమ
 భ్రంకషప్రాసాదోపశోభితం దేవతాయతనైరుపవనైరలంకృతం సమస్త
 వస్తుసంపూర్ణ వివణిరమణీయం దనికలోకసమాకులం నానావిలాసిజనసం
 సేవ్యమానవతిమనోహరమపశ్యత్ - అధకధమప్రవిశ్యవివణిమధ్యేగచ్ఛ
 న్నతిమసోహరంహరశిఖరిసహూదరంరాజభవనమపశ్యత్ - తత్రవిరో
 చనమతోబలీరాజ్యంకుర్వన్నస్త - రాజాపిసభాంప్రవిశ్యసింహాసనోపవి
 ష్టేనబలినార్ముడితసమాలింగితోతరమణీయే భద్రాసనేసముపవేశితః - అ
 నంతరంబలీరాజానమప్రాక్షిత్ - సఖేకుత్రతేనివాసః కానితవనామాక్ష
 రాణి - కథమివదురవగాహమిమందేశంప్రవిష్టోసి- రాజా- విక్రమనామా
 నంమామాహుః ఉజ్జయినిమేనివాసఃభవత్సందర్శనార్థంకమపివరాహమనున

రణ కథమపి సమాగతోన్మి - బలిః - ధన్వోన్మి - అద్యైవసఫలా స్సంవృతా
 మేమనోరథాః - విక్రమః - భోరాజన్ త్వంపవిత్ర భూతాంతఃకరిణః - త
 వైవజీవితంశ్లాఘ్యం - యతస్సత్వాద్యైకుంతభవనో నారాయణ ప్రవమార్గ
 ణతామాలలంబే - బలిః - యదిభవాన్మైమిత్రం - తస్మిన్మదీయం కిమపివస్తు
 పరిగృహీణ - విక్రమః - భవదనుగ్రహదహమపి పూర్ణ కామోన్మి - బలిః -
 సఖేమైవం - ఏతదేవహిబంధులక్షణం * దదాతిప్రతిగృహ్యతిగుహ్యామాఖ్యా
 తివృచ్ఛతి | భుజ్జేభోజయతేవైవపక్షిధంబంధులక్షణమ్ || తథాచ* పా
 పాన్నివారయతియోజయతేహితానిగుహ్యంగూహతిగుణాన్ ప్రకటికరో
 తి | ఆపద్గతంచనజనాతి దదాతికాలేసన్నిత్రలక్షణమితి ప్రవదంతసంతః ||
 కించ * నౌపకారంపినాప్రితిఃకస్యాపిభువిజాయతే | ఉపయాంతిచ దా
 నేనయతోదేవా అభీష్టదాః || తథాచ * తావత్ప్రీతిర్భవేలోకే యావద్దా
 నంప్రదీయతే | వత్సక్షీరక్షయందృష్టౌస్వయంత్యజతిమాతరమ్ || ఆన్యచ్ఛ
 * పుత్రాదపిప్రియతమంనియమేనదానంమన్యేషశోరపివేషివివర్జితస్య |
 దత్తేజలేతునిఖిలంఖిలయేనమద్ధం నిత్యందదాతిమహిషీనిపార్శ్వ వత్సమ్ ||
 ఏవంభణీత్వా విక్రమాయ రాజ్ఞేరసంరసాయనంచదదౌ - తతోరాజనిత
 స్సాననుజ్ఞాంప్రాప్యబిలాన్నిర్గతోశ్వమారుహ్యానిజపురంప్రత్యాగత్య రా
 జమార్గేసమాగచ్ఛతి మహామర్గ తిషీతితస్సపుత్రః కశ్చిద్ద్యుష్మాణస్సమాగ
 త్యస్తుత్వాఫాణీత్ భోస్వామి౯పరమహందరిద్రుఃప్రతిగృహ్యతిసత్కుంటుంబస్య మమ
 కిమపిభోజనపర్యాప్తంధనందేహి - మహత్యాబుభుక్షయాసమాకులాస్తః -
 తదారాజాభోబ్రాహ్మణాదానీంమమహస్తేకిమపిధనంనాస్తి - పరంతురసో
 రసాయనంచేతివస్తుద్వయమస్తి - అనేనరసేనసంపర్కేనతి సప్తధాతవస్సు
 వద్దానిభవంతి - ఇదంరసాయనంయస్తుయేవతేనజరామరణవర్జితోభవిష్యతి.
 ఉభయోరేకంగృహీణ - తదాబ్రాహ్మణఃయేనపుమా౯జరామరణ వర్జితో
 భవిష్యతితద్దీయతాం - తదాతస్యపుత్రఃప్రాహ - కింక్రియతేతాతేన - ర
 సాయనేనజరా మరణవర్జితేనాపి పునర్దారిద్యమేవానుభవితవ్యం - యేన
 సంపర్కేనతిధాతుసువర్ణంభవతి - సేవరసోగ్రాహ్యః - ఇత్యుభయోర్వి
 వాదోరాజసమక్షమేవసమభూత్ - తతోరాజాఉభయోర్వివాదందృష్ట్వైర
 సంరసాయనంచతాభ్యాందదౌ - తారాజానంస్తుత్వానిజాలయంబద్ధతుః రా

జాపిజనవాసమాజగామ. ఇమాంకథాంకథయిత్యాసాలభంజికాభోజరా
జమబ్రవీత్ - భోరాజకమద్యమన్యసేతచ్చుత్వారాజాతూష్టింబభూవ.
ఇత్యేకోనవింశాఖ్యానం సమాప్తమాసీత్.

౧౦ సదండకంధే ఘటికాంమునేస్తు గృహీతరాజ్యాయ వివక్ష

భూమైః | దిదేశరాజన్యకుమారకాయరాజేతిసైమాప్రతిమా

భి ధత్తే .....

పునరపిరాజాసంహాసనమారుహ - తావదన్యాసాలభంజికాక్షిప్య
జగాద - భోరాజకవిక్రమస్యోదార్యాదిగుణాయస్యసంతోషోన్మాదినిహంస
నేఉపవిశతు - రాజాకథయతస్యోదార్యాదివృత్తాంతం - సావదత్ - రాజ
స్త్రియతాం - విక్రమోరాజాపత్నీసాకారాజ్యంకృత్యాపత్నీసాకారా
శాంతరం పరిభ్రమన్నాస్త - ఏవమేకదానానాదేశా పరిభ్రమ్యపద్మా
లయంనామనగరమగమత్ - తన్నగరాద్భహిష్ఠితోద్యానవసేమనోహరంవి
మలూదకంచసరోవరంద్వష్టాత త్రోదకంపీత్వాకుత్రాపితరుతలెనుఖము
పవివేశ - తత్రాన్యేకేచనవైదేశికాస్సమాగత్యజలపానంవిధాయోపవిశ్య
పరస్పరంగోష్ఠీమకుర్వంత - అహాలస్సాభిర్భూవోదేశా దృష్టాః - బ
హూనతీర్థానిసేవితాని - అతిదుర్గమాః పర్వతాస్సమారూఢాః - పరమేక
త్రాపిమహాపురుషదర్శనంనాభూత్ - తత్రైకః - కథంమహాపురుషసందర్శ
నంభవిష్యతి - యత్రమహాపురోవరైరతదతీవదుర్గమమేవభవేత్ - బహవో
మధ్యేవిఘ్నాస్సమావతంతి దేహస్యాపినా శోభవతి - యత్రచశరీరమేవన
శ్యేత్ నోయముద్యమకతమాయఫలాయ - ప్రథమమాత్మైవరక్షణీయోబు
ద్ధిమతాపురుషేణ ఉక్తంచ * ఆవత్యాలేధనంరక్షేద్దారాకరక్షేద్ధనైరపి
ఆత్మానంసర్వదారక్షేద్దారైరపిధనైరపి || తస్మాత్సర్వతపవాత్మానం గోప
యేత్ - అన్యచ్చ - సర్వధర్మాణాంశరీరమేవప్రథమం సాధనం తథాపి
* అపిక్రియార్థంసులభంసమితుశంజలాన్యపిస్నానవిధిక్షమాతే | అపిస్న
శక్త్యాతుతపఃప్రవర్తతేశరీరమాద్యంఖలుధర్మ సాధనం || తథాచ * పున
ర్జ్ఞాయా పునర్నిత్యం పునఃక్షేత్రం పునస్సతాః | పునశ్శుభా శుభం కర్మ
శరీరం నపునః పునః || తస్మాత్క్షేపీ సాహసం నకుర్వీత - తథా చోక్తం

గిసందర్శనమాత్రేణసర్వప్రపంచముక్తాపససార - రాజాపిఃస్వీర్షిషోబభూవ -
 యోగీ - భోమనోసత్వమహత్ప్రమాదభూయిష్ఠమేతదమానుషంస్థానమతి
 కష్టేనకేశుర్ధమాగతోసి - రాజా - భోస్వామికలహంభవత్సందర్శనార్థమేవ
 సమాగతోస్మి - యోగీ - తర్హిమహాకష్టమనుభూతంత్యయా - రాజా - కిమ
 పికష్టంనాస్మిభవత్సందర్శనమాత్రేణసకలమపికల్మషంనామశేషమభూత్ -
 కష్టంతుకియత్ - అద్యాహంభన్యోస్మి - యతోమహతాంసందర్శనమతిదుర్ల
 భమభజం - కించ - యావదిదంశరీరందృఢం యావదింద్రియాణీస్సస్థాని -
 పురుషేణపుణ్యేనతావదాత్మహితమనుష్టేయంతథాచోక్షంశ్చయావత్స్వస్థ
 మిదంశరీరమరుజంయావజ్జరాదూరతోయావచ్ఛేంద్రియశక్తిరప్రతిహతా
 యావత్తయోనాయుషఃప్రాయశ్చేయసితావదేవవిమూకార్యఃప్రయతో
 మహాకాసందిప్తేభవనేతుకూపఖననప్రత్యుద్యమఃకీదృశః || తతఃప్రసన్నో
 యోగీరాజ్జేఘుటికాంయోగదండంకంధాంచదత్వాబ్రవీత్ - భోరాజన్న
 నయాఘుటికయాభూమాయావత్యోరేఖాలిఖ్యంతే - తావంతియోజనాన్యే
 కస్త్రికక్షణేగంతుంశక్యంతే - అమునాయోగదండేనదక్షిణమాస్త్రవిద్యతేన
 స్పృశ్యతేయదిమృతంసైన్యంసజీవంభూత్వోపదిప్తతే - వామహస్తైవత్వా
 వైరిసైన్యందృశ్యతేయదితదాసర్వమపితన్నశ్యేత్ - ఇయంకంధాపునరీషి
 తంవస్తుదదాతి - రాజాతతస్తానిగృహిత్యామోగినంసమస్కృత్యామజ్ఞాంల
 భ్వాప్రత్యాజగామ - తావన్నార్గేశ్చిద్రాజకుమారోభ్యగ్నివర్తమానః
 కాశ్యసంచయేనతంవర్ధయకవతనోన్ముఖఇవాదృశ్యత - రాజాతమపృచ్ఛత్ -
 భోసామ్యకిమేతత్క్రియతే - కుమారః - అహంకస్యచిద్రాజ్ఞఃకుమారః -
 మమరాజ్యందాయాదైరపహృతం - దరిద్రోహం - జీవితంధారయితుమస
 హమామోగ్నింప్రవేష్టుంకాష్ఠానిసంచిమోమి - తచ్చుత్వా రాజాతస్యాబ
 యందత్వాఘుటికాంయోగదండంకంధాంచదత్వాతేహంగుణానకథయత్ -
 తనసంతరంసంతుష్టచిత్తోరాజకుమారోరాజానంప్రణమ్యస్వదేశమగమత్ -
 రాజావిక్రమోఽప్యుజ్జయినీనగరమగమత్ - ఇమాంకథాంకథయత్వాసాల
 భంజికారాజానమవదత్ - భోరాజకత్వయ్యేవమాదార్యందైర్యంపరోపకా
 రశ్చయదివిద్యంతేతర్హ్యస్త్రికానింహాసనేఉపవిశ - తచ్చుత్వా రాజాతూస్నీ
 మవససార. .... *

ఇతివింశాఖ్యానం సమాప్తమాసీత్.

౨౧. అత్రానర్గళనామ్నాకథితంతప్రోదకంసరఃప్రాప్య |

అమరీదత్రాస్సిద్ధీర్విప్రాయాష్టా దదావిత్రబ్రూతే.

భూయోష్యేకదా సింహా సనసమారోహణసముచితవేష సుమాగత్య
పాంచాలికయానివారితస్తామాహ - కథయతస్యాదార్యవృత్తాంతం - పాబ్ర
వీత్ - శ్రూయతాంరాజా - విక్రమేరాజ్యంకుర్వతి బుద్ధిసింధుర్దామత
స్యమంత్రీసమభవత్ - తస్యపుత్రోనర్గళః - సఘృతోదనంభుక్త్వాకుమార
వృత్త్యానంచచార. కిమపివిద్యాభ్యాసంనాకరోత్ - ఏకదాపితాతమవాడీత్ -
భూఅనర్గళతత్వంమమోదరాజ్ఞాతోసి - పరంచుర్విధేయః - విద్యాభ్యాసంనక
రోషి - మూర్ఖస్తిథసి - శృణు * అపుత్రస్యగృహంశూన్యం దేశశూన్యో
హ్యబాంధవః | మూర్ఖస్యహృదయంశూన్యంసర్వాశూన్యాదరిద్రతా || మ
మాపి కౌప్యర్థస్త్యత్తోనాస్తి - తథాచోక్తం * కౌర్ధఃపుత్రేణజాతేనయో
నవిద్యాన్నధార్మికః | తయాగవాకింక్రియతేయానదోగ్ధీనగల్గీణీ || తథా
చ * వరంగర్భప్రావోవరమృతుషువైవాభిగమనం వరంజాతప్రేతో వర
మపిచక్వన్యేవజనితా | వరంపంథ్యాభార్యవరమగృహవాసేనివసనం నచే
ద్విద్వాక్కశ్చిద్ద్రవిణమదయుక్తోపితనయః || ఏతద్వచనంశ్రుత్వాసపశ్చా
త్తాపసంతప్తోనర్గళోవైరాగ్యంప్రాప్యదేశాంతరంజగామ - తస్మిన్దేశాం
తరేకస్యచిదుపాధ్యాయస్యసకాశాత్సకలశాస్త్రాణిమహతాకాలేనపరిత్వా
నిజనగరంప్రత్యాగచ్ఛక్ మాధేమధ్యేరణ్యంకమపి దేవాలయమవశ్యత్ -
దేవాలయ సమీపేవద్దమండమండితం చక్రవాకమిధునాలంకృత మఽచిమ
లోదకంసరోవరమాసీత్ - తత్సరోవరైకదేశేతిసంతప్తముదక మదృశ్యత -
ఏతత్సర్వంవశ్యతత్రోపవివేశ - తతస్సురోస్తమగమత్ - తదనంతరమ
ర్ధరాత్రుసమయేసంతప్రోదకమధ్యాదష్టాదివ్యస్త్రీయోనిర్జగ్ముః - తాదేవాల
యంగత్వాదేవస్యావాహనాది సోఽశోపచారాన్ కృత్వానృత్తగీతాదిభిర్దే
వమతోపయన్ - తతోదేవఃప్రసన్నోభూత్వాతాభ్యః ప్రసాదమదాత్ -
ఏతత్సర్వమప్యనర్గళః వశ్యక్ ప్రభాతసమయే నిర్గమనవేళాయాం తాభి
ర్వ్యలోకి - తాసామేకాజగాద - భోసామ్యపహ్యస్తన్నగరం గమిష్యామః -
సోపిబాధమితితయాసహగచ్ఛత్తప్రోదమద్యం ప్రవిష్టాసుతాసుభయాదప
స్మతస్త్వనగర మాగత్యపితృప్రముఖాన్ సర్వాబంధూన వశ్యత్ - పరే
హ్యారాజదర్శనార్థంగత్వారాజానంప్రణమ్యోపవివేశ - రాజాసకుతూహ

అమృతమృత - భోఅనర్గలైతావదంతిది నానిమత్ర గతోసి - అనర్గళః - విద్యా
 భ్యాసార్థందేశాంతరంగతోస్తి - రాజా - తద్దేశాంతరేకింకిమపూర్వందృష్టం.
 అనర్గ లేనరాజ్ఞేతప్రదక వృత్తాంతోభ్యధాయ - తచ్చుత్వా రాజా తేనసమా
 తస్థానంగతవాక్ - తతస్సుర్యోస్తంజగామ - తత్రార్థరాత్రసమయేతా
 దివ్యస్త్రియ స్తస్మాత్సరోవరతప్రదకమధ్యాన్ని ర్గత్య దేవసమీపం గత్వా
 పూజావిధాయ సృష్టగీతాదినాదేవముపస్థాయప్రభాతేన్యవర్తంత - తా
 వత్తాసాం మధ్యేకాదిదంగనారాజానం దృష్ట్వాసమ వదత్ - భోసామ్యప
 హిమమనగరంగచ్ఛామః - తచ్చుత్వా రాజాతా అనుససార - తాస్సర్వా
 ప్రప్రదకమధ్యేప్రవిష్టాస్సత్యః పాతా లేనిజనగరంజన్తుః - రాజాపితప్రదక
 మధ్యేనిమగ్నస్సృక్ సహైవతాభిర్జగామ - తతస్తాస్తందృష్ట్వాతవసేవాంకరి
 ష్యామభిరూచుః - రాజా - కింమదన్యోరాజానాస్తి - మమాపి రాజ్యమ
 స్తి - అహమేతత్కుతూహలంద్రస్తుంసమాగతోస్తి - కన్యాః - భోమహా
 సత్త్వవయంప్రసన్నాఃస్మః - వరంప్రణీప్స - రాజా - భవత్యఃకాః - కన్యాః -
 వయంమహాసిద్ధయః - రాజాత్త్వర్నిమహ్యమష్టాసిద్ధిశిత - తతోరాజ్ఞేతాఅ
 ప్తేరత్నానిదమః - తాస్యప్రసిద్ధియైకానిరత్నానిగృహీత్వా తప్రదకాన్ని ర్గ
 త్యస్వ నగరమాజగామ - తావన్నార్గేశ్విద్భ్యాహ్మణస్సమాగత్య * ఉత్ప
 న్నోనాభికమలేహారేర్యశ్చతురాననః | సపాతుసతతంయుష్మాక్ వేదానా
 మధపారగః || ఇత్యాశిషంకృత్వాప్రాహ * శూరస్సరూపస్సభగస్సర్ప
 క్చశాస్తాచశాస్త్రార్థవిదాంవరిష్ఠః | అర్థంవినావైవకలాకలాపం ప్రాప్నోతి
 మర్త్యోత్రమనుష్యలోకే || కించ * తానీంద్రియాణ్యవికలాని తదేవనామ
 సాబుద్ధిప్రతిహతావచనంతదేవ | అర్థోష్టానావిరహితఃపురుషః క్షణేనసో
 ప్యన్యపవభవతీతివిచిత్రమేతత్ || ఇత్యుక్త్వా రాజన్నహం మహాదారిద్య
 పీడితోబహుపుత్రపాత్రాదికుటుంబస్సంసారంపరిత్యజ్యగంగాప్రవేశంక
 రిష్యామితిర్గతోస్తి - అతస్తత్రభవతామమదారిద్యగ్రివారణం కర్తవ్యం -
 రాజాతద్వచనంశ్రుత్వాతస్యతాన్యప్తేరత్నానిదదౌ - సవిప్రో రాజానంస్తు
 త్వాతానిరత్నానిగృహీత్వాస్వపురంజగామ - రాజాపుష్కలైఃసమగమత్ -
 ఇమాంకథాంకథయిత్వాసాలభంజికా రాజానమబ్రవీత్ - భోరాజాత్వ

యీదృశమాదార్యంధైర్యంచవిద్యతేచేత్తన్వన్తికాసింహాసనేఉపవిశ - త
 చ్చుత్వా రాజాతూష్ణీ మగమత్ . . . . . *
 ఇ త్యేకవింశాఖ్యానంసమాప్తమాసీత్

౨౨. ఆ త్రహిసీలమహీద్రైకామాక్షీమందిరేవిలాసహసా |
 ఉద్భృత్యతురసకుంభంద్విజాతయేదత్తవాతిబ్రూతే.

భూయోపిధారానగరీధూర్వహేవిశ్వంభరాధినాథేసమాగతే పాం
 చాలికాన్యాబ్రవీత్ - భోరాజకశ్శ్రూయతాం - విక్రమాదిత్యోరాజ్యంకు
 ర్వన్నేకదాపుద్భవర్యటనార్థంసర్గత్యనా నాదేవాలయతీర్థపర్వతాదికం దృ
 ష్ట్వాకదాచిన్నహారతనమయప్రాకారపరివృతమభ్రుంలిహస్రాసాదోవశో
 భితమనేకహరిహరాలయపవిత్రితంసగరమేకమవశ్యత్ - తత్రనగరోపాం
 తగనారాయణాలయంగత్వాతత్రసరోవరేస్నాత్వాదేవంసమస్కృత్యతు
 ష్టావ * మయాజ్ఞాతంజగన్నాథమానమేవభవత్సలే | కౌజానాతిపరంబ్ర
 హ్మహరింవాచామగోచరమ్ || * నాన్యంవదామినశృణోమినచింతయామి
 నాన్యంస్తరామినభజామినచాశ్రయామి | ముక్త్యాత్వదీయచరణాంబుజమా
 దరేణ శ్రీశ్రీనివాసపురుషోత్తమ దేహిదాస్యమ్ || * కరచరణకృతంవాక
 ర్మవాక్యాయజంవాశ్రవణనయనజంవామానసంవాపరాధమ్ | విహితమ
 విహితంవాసర్వమేతన్న మేధాజయజయకరుణాభేశ్రీవతేశ్రీముకుంద || ఏ
 వమాదిహధాస్తుత్వారంగమంటపేవిశ్రామ - తత్రకచ్చిద్బ్రాహ్మణస్స
 మాగత్యరాజసమీపేసమపవివేశ - తదాత్వేరాజావదత్ - భోబ్రాహ్మ
 ణకుతస్త్వోభవాక్ - బ్రాహ్మణః - అహంకచ్చిత్తీర్థయాత్రాంకరోమి - భ
 వాక్కుతస్సమాగతః - రాజా - అహంభవాద్యశేకచ్చిత్తీర్థయాత్రాపరా
 యణః - బ్రాహ్మణః - సమ్యగ్రాజాన మవలోక్యా పృచ్ఛత్ - కోభవా
 నతితేజస్వీదృశ్యతేత్వయిరాజలక్షణానిసర్వాణిదృశ్యంతే - త్వంరాజసిరిహా
 సనమర్హసికుతఃపృథివీంపర్యటసి - అధవాలలాటలిఖితంకౌలంఘయతి - ఉ
 క్తంచ * త్రిలోకేశశ్యాగ్గీశబరశరలక్ష్మ్యత్వమగమద్విధాతాలోకానామల
 బతశిరఃకృంతనవిధిమ్ | ప్రయాతౌతౌరాహుర్దినకరశశంకౌకబళతాం
 ప్రభుర్నగ్నశ్శృంగభుశ్చిరసేలిఖితంలంఘయితః || కించ * హరిణాపిహరేణాపి

బ్రహ్మణాపినురైరపి | లలాటలిఖితా రేఖాపరిమాన్వంతశశ్యతే || తద్వచనం
శ్రుత్వా రాజావ్యంగీ చకార - ఉక్తంచ * యుక్తియుక్తముపాదేయం
ఎచనంబాలకాదపి | విదుషామపితత్త్వాజ్యమయుక్తంబద్వజన్మనా || రాజా -
భో బ్రాహ్మణకిమర్థమతి శ్రాంతశ్చివద్యశ్యసే- బ్రాహ్మణః- శ్రమకారణం
కిథయామి - కష్టమతీవప్రాప్తోస్తి- రాజావదత్ - కిథ్యతాంతస్యకష్టస్యకా
రణం - బ్రాహ్మణః - భోరాజన్ శ్రూయతాం - ఇతోనాతిదూరైఃలోనా
మవర్తతోస్తి - తత్రకించత్వా తాళి బిలమస్తి - తన్నభ్యేకామాక్షీనామదే
వతావసతి- మభ్యేచతస్యకశ్చిద్రసకుంభోద్యశ్యతే- తేనచరసేనధాతవస్సు
వర్ణతాంయాంతి- ద్వాదశవద్వాణికామాక్షీమంత్రజపమకరవం - మయాబి
లద్వారంనోద్వాట్యతే తేనాతిదుఃఖతోస్తి - రాజాబ్రవీత్ - తత్థాననం
మదర్థయమయాకోపుపాయఃక్రియతే- తతస్తేనరాజ్ఞేతత్థాననందర్శితం-త
తస్తస్యామెవరాత్రారాజ్ఞస్త్వప్నేదేవతాసమాగత్యజగాద - రాజన్ -
త్వంకిమర్థమాగతోసి - అత్రద్వాత్రింశల్లక్షణయుక్తస్య పురుషస్యకరర
క్తసేచనంవిసాబిలద్వారంనోద్వాట్యతే - ఏతద్దేవతావచనంశ్రుత్వారాజా
వ్రబుధ్యబిలద్వార సమీపంగత్వానిజకంతంభేత్తుమువచక్రమే - తావద్దేవ
తా- భోరాజన్సాహసప్రియతవాహంప్రసన్నాస్తి - వరంవృణీష్వ - రా
జా- దేవి యదిప్రసన్నాసి-తర్హ్యస్తిబ్రాహ్మణాయరసకుంభప్రయచ్ఛ-
దేవతాపిబాధమితిబిలద్వారముద్వాట్య బ్రాహ్మణాయరసకుంభందదా-సోపి
రాజానంస్తుత్వానిజస్థానంజగామ-రాజాపినిజనగరమగమత్-ఇమాంకథాం
కథయత్వాసాలభంజికారాజానమబ్రవీత్ - భోరాజన్- త్వయ్యేవమాదా
ర్యంసాహసం పరోపకారశ్చ విధ్వతేచేత్తర్హ్యస్తికసింహాసనేనముపవిశ-
తచ్ఛ్రుత్వారాజాతూష్ణింగతః. ... *
ఇతిద్వావింశత్యాయనం సమాప్తమాసీత్.

౨౩. ఏవహివిక్రమభూపోదుస్వప్నాల్లోకనోపశమనాయ!

నిజకోశంత్రిణిదినాన్యకరోజ్జన సాదితి బ్రూతే. ... *

పునరపిరాజాయావత్సంహాసనమారోఢు మాజగామతావదన్యాసాల
భంజికాభణత్ - భోరాజన్. తవహిసింహాసన సమారుఢ ట్రాగరీయసేద్య

శ్వతే- ఇదంపునరాసనంవిక్రమాదిత్యసదృశమేవక్షమేత - శృణుతస్యరా
జ్ఞోనుణాః- ఏకదావిక్రమోమహీం పరిభ్రమన్ నిజనగరమాగచ్ఛత్-త
దానగరవాసినస్సర్వేపరమానందమవాపుః- రాజాపిస్వశుద్ధాంతంప్రవిశ్య
మధ్యాహ్నసమయే సుగంధతైలాత్తస్నాంత్యానంతరం వస్త్రాభరణాదిభిర
లంకృతస్సృజేవమర్చయిత్వా* త్వమేవమాతాచపితాత్వమేవత్వమేవజం
ఘశ్చసఖాత్వమేవ | త్వమేవవిద్యాద్రవిణంత్యమేవత్వమేవసర్వం మమదే
వదేవ|| *నమోనమఃకారణకారణాయనారాయణాయామితవిక్రమాయ||శ్రీ
శార్ఙ్గచక్రాసిగదాధరాయనమోనమస్తేపురుషోత్తమాయ|| ఇతిదేవంస్తుత్వా
నమస్కృత్యకపిలాగౌభూతిలాదిసానావిధనిత్యదానాని నిర్వర్త్యదీనాం
ధబధిరకుబ్జపంగాదిభ్యోభూరిదత్వాభూజనగృహం ప్రవిశ్యబాలసువాసినీ
వృద్ధాదీభూజయిత్వాస్వయమవ్యైర్బంధుభిస్సౌకమభ్యవజహార- సాధుచే
దం * బాలాస్సువాసినీర్వద్దాగర్భిణ్యాతురకన్యకాః | సంభూజ్యాఃకీధి వృ
ద్ధాంశ్చదంపత్యోశ్యేవభూజనమ్|| అన్యచ్ఛ * ఏకపవనభుంజీయా ద్యదీచ్ఛే
ద్వృద్ధిమాత్మనః | ద్విత్త్రైస్తుబంధుభిస్సౌకంభోజనంకారయేన్నరః|| *అభీష్ట
ఫలసంసిద్ధి రిష్టకామ్యాథ సంపదః | ద్విత్త్రైస్తుబంధుభిస్సౌకంభోజనేనప్రజా
యతే|| తతఃకంచితాగ్రంకతిపయానిపదానిపరిక్రమ్యోపవివేశ - ఉక్తంచ
*భుక్తోపవిశతోమందంభుక్త్వాసంవిశతస్సుఖమ్| ఆయువ్యంక్రమమాణస్య
మృత్యుర్థావతిథావతః|| * అత్యంబుపానాదతిసంగమాచ్ఛదివాచసుపైర్నిశి
జాగరాచ్ఛ | నిరోధనామ్కృత్రపురీషయోశ్చవడ్ఢిఃప్రభవంతిరోగాః|| అధ
రాజనిసమానవయోపద్యైఃప్రియమిత్రైర్గోష్ఠీం కుర్వతి క్రమేణభగవాన్
మరీచిమాలీచరమగిరిశిఖరమవతతార - అథరాజా సముత్థాయ సాయంత
నంకర్తృకలాపంనిర్వర్త్యభుక్త్వాశయనగృహంప్రవిశ్యతత్రశశికరణకరప్ర
భాబాసురపటపరిస్తీర్ణై సురభికుసుమవిసరవికీర్ణై విచిత్రతరోల్లోచసముల్లా
సితేపర్యంకేసుఖంసుహృదప- ప్రభాతసమయేస్వప్నేస్వయమాత్మానంమహి
షమారుహ్యద్వక్షాణాందిశంగచ్ఛంతంబృష్ట్యాసహసాప్రబుద్ధో విష్ణుంస్తరకా
సముత్థాయంసంధ్యాదికర్తృసమనుస్థాయసింహాసనేసముపవిష్టో బ్రాహ్మణా
హంపురతఃస్వప్నవృత్తాంతమకథయత్ - తచ్ఛ్రుత్వా సర్వజ్ఞభట్టనామా
ప్రాహ- భారాజాస్వపాస్తద్వివిధాః - కేచనశుభాఃశుభఫలంప్రయ
చ్ఛంతి- కేచనాశుభా అశుభంఫలంప్రయచ్ఛంతి- తత్రశుభాః * ఆరోహ

ణం గౌవృషకుంజరాణాం ప్రాసాదశైలాగ్రవనస్పతీనామ్ | షష్ఠానులేహీరు
దితేనితాంతంశుభాన్యగమ్యాగమనంతధైవ|| అశుభాశ్చ * ఆరోహణంకంట
క పృక్షవాహవైర్యప్రకాణామధదర్శనాని | కార్వాసతీ వ్రోగహాత్రిశా
బామ్యుగాదిమానామశుభానిలోకే|| * ఖరోష్ట్రముహిషవ్యాఘ్రాశ్చ స్వప్నే
యస్త్యధిరోహతి | షాణ్డాసాభ్యంతరేతస్యమృత్యుర్భవతినిశ్చయః || అన్న
చ్ఛ * స్వప్నస్తుప్రథమేయామే సంవత్సరవిపాకబాక్ | ద్వితీయేచాష్టభి
ర్వానైస్త్రైభిర్వానైస్త్యతీయకే || * అరుణోదయవేళాయాందశాహేనఫ
లంభవేత్ | గౌవిసర్జనవేళాయాంసద్యస్వప్నఫలంభవేత్ || కింబహునా-
భోరాజన్నయందుస్వప్నః - తవారిష్టకారి- రాజాభోబ్రాహ్మణ అస్య
మస్వప్నస్య ప్రాయశ్చిత్తంకింకరవాణి-సర్వజ్ఞభట్టః - సాత్వావస్తా
లంకరణస్సన్నాభ్యావేక్షణంకృత్వాతద్వస్తాద్రికం బ్రాహ్మణాయదేహి-పు
నర్నవవస్తాద్రికంధృత్వాదేవస్యాభిషేకంకారయత్వానవరత్నైస్సంపూజ్య
బ్రాహ్మణేభ్యోగవాదిదశదానానిదేహి- దీనాంధభుభిరపంగాదిభ్యోభూరి
త్రయచ్ఛ - అనేనానుష్ఠానేన బ్రాహ్మణాశీర్వాదేనచ దుస్వప్నజాతారి
ష్టఫలంయాస్యతి - రాజాప్యేతత్సర్వజ్ఞభట్టవచనం శ్రుత్వా యథోక్తమను
ష్ఠాయభూరిదానార్థం దినత్రయంభండారంముక్తవాక్ - యథాభిలషితం
సర్వేజహ్నుః- ఇతికథాంకథయిత్వా సాలభంజికారాజానమబ్రవీత్ - భూ
రాజకత్వయ్యేవమాదార్యంకింవిద్యతే. తచ్చుత్సారాజాఘోష్టాంజగామ.

ఇతిత్రయోవింశతితమాఖ్యానం సమాప్తమాసీత్.

౨౪. పురందరపురీవణిక్తనుజదాయభాగక్రమంనిశమ్యధురితత్యై
తాసహవిశ్రమ్యయధైజితః| ఉపాస్యపధివాసుకింత్యమృత
కుంభమాదాయతం దదౌ ద్విజనుషేముదెత్యభిదధాతిపాం
చాలికా. .... *

పునరపిభోజభూపాలమాగతమాక్షిప్యన్య సాలభంజికాబ్రవీత్ -
భోరాజన్నస్త్రిసంహాసనేసమారోఘంవిక్రమార్కసదృశపవక్షుమః - రా
జాభోపాలభంజికేకథయతన్యగుణాన్ - సాబ్రవీత్ - రాజన్నాకర్ణ్యతాం-
విక్రమాదిత్యస్యరాజ్యేపురందరపురీనామకాచననగరీసమభూత్ - తత్ర
మహాధనికఃకశ్చిద్వణిగాసీత్ - తస్యచత్వారఃపుత్రాస్సమభూవన్ - తతో

మహాతికాలేగచ్ఛత్యతివృద్ధస్యత్రైశ్వోమరణసమయేచతురఃపుత్రానాహూ
యావాదీత్ - భోపుత్రాఃమయివరేతేభవతాంమైత్రీసుతరాంభవతివాన
వా - పశ్యాద్వివాదోభవిష్యతి - తదహంజీవన్నేవభవతాంచతుర్థాంజ్యేష్ఠా
నుత్రమేణవిభాగంకరవాణీతితథాకృత్వోవాచ - అన్యమంచస్యచతుర్థాం
పాదానామధశ్చత్వారోభాగానిషీప్తాః - తాన్జ్యేష్ఠక్రమేణగృహ్ణీద్ధ్వం -
పుత్రాబాధమిత్యంగీచక్రుః - తతస్తస్మిన్పరలోకగతేచత్వారోభాతిరో
మాసమేకత్రతస్థః - తతస్తేహంస్త్రీణాంకలహశ్చనైరుదియాయ - తదనం
తరంజాయానువాచ - కిమర్థంకోలాహలఃక్రియతేతాతపాదైశ్చతుర్థాంవి
భాగఃప్రాగేవకృతః - తన్నంచాధస్థితంద్రవ్యంగృహీత్వావిభక్తాపవనుఖన
స్తీస్థామః - తథేతినర్వేప్రూర్ణీకృత్యమంచమధశ్చభుజః - తావచ్ఛతుర్థాంపా
దానాంతరేచత్వారితామ్రసంపుటాన్యదృశ్యంత - తేహమేకత్రసంపుటే
మృత - ఏకత్రాంగారః - అన్యత్రాస్థిని - పరత్రపలాలంచాసీత్ - ఏతచ్ఛ
తుప్తయందృష్ట్వాతేచత్వారః పరస్పరంవిస్మితాః ప్రోచుః - అహూఅస్త
త్పిత్రాసమ్యగేవకృతోవిభాగః - కిమత్రనిదానమితి నజ్ఞాయతే - ఇతివిచా
ర్యరాజసభాం ప్రవిశ్యనివేదయామానుః - తమృత్వా సభ్యానిర్ణేతుంనశే
కుః - పునస్తేప్రతినగరమెత్యప్రాజ్ఞేభ్యాన్యవేదయన్ - పరమెకోపినిర్ణేతా
ననిశ్చక్రామ - అనంతరముజ్జయిసింసమాగతారాజసభామాగత్యవృత్తాం
తమకథయన్ - తతోరాజ్ఞాచవిభాగక్రమో నజ్ఞాయతేన్న - తదనంతరమే
కదాప్రతిస్థానగరమాగతస్తత్రత్యైభ్యోజనేభ్యోజగదుః - తైరపినిర్ణయో
నకృతః - తస్మిన్సమయేపంభకారగృహేస్థితశాలీవాహనోముంపుత్రాంత
మాకర్ణ్యతత్రాగత్యబ్రాహ్మణాన్ మహాజనానే వంభణతీన్న - భాసా
మ్యుః - కిమత్రదుర్బోధమస్తి - కేనాయంవిభాగక్రమోనజ్ఞాయతేభవద్భిః -
తేవదన్ - కుమారఅస్సాభిర్నావబుద్ధ్యతే - యదిజానాసికథయ - కథమయం
విభాగక్రమఇతి - తదాశాలీవాహనః - ఏతేచత్వారపకస్యైవపుత్రాః - జీ
వన్నేవైతేహంపితృజ్యేష్ఠకనిష్ఠానుత్రమేణవిభాగంకృతవాన్ - యతోజ్యేష్ఠ
స్యమృత్తికాదత్తా - తేనయాసముపార్జితాభూమిస్సర్వాతన్నదక్షేతిజ్ఞాయ
తాం - ద్వితీయస్యపలాలోదత్తః - తేనసర్వమపిభాగ్యందత్తం - తృతీయ
స్యాంగారోదత్తః - తేనసర్వమపిమవర్ణందత్తం - చతుర్థస్యాస్థినిదత్తాని - తే
నసర్వాణిగౌధనానిదత్తాని - ఇతిశాలీవాహనేనతేహంవిభాగక్రమనిర్ణ
యఃకృతః - తేపిసంతుష్టాస్సన్వనగరంజగ్ముః - రాజావిక్రమోపీమాంవిభా

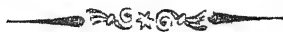
గనిర్ణయవార్తాంశ్రుత్వాతివస్థయంగతః - ప్రతిష్ఠానగరమహాజనాః ప్రతిపత్రికాం ప్రేషయామాన- తథాహి- స్వప్రిశ్రీయజనయాజనాధ్యయనాధ్యాపనదానప్రతిగ్రహపట్కర్మనిరతాః యమనయమాచిగుణ గరిష్ఠాః ప్రతిష్ఠానగరవానివోమహాజనాః కుశలప్రశ్నప్రశంసాపూర్వకంరాజావిక్రమోపదతి- భవన్నగరేచతుర్థాంవణిక్పుత్రాణాంవిభాగ నిర్ణయోయేనకృతసోన్నదంతికంప్రేషయితవ్యఇతి-ఏవంమహాజనా రాజ్ఞాప్రేషితాంపత్రికాంవాచయిత్వాశాలీవాహనం తమాహూయావాచిషుః- శాలీవాహనరాజాధిరాజశ్రీవీరప్రతాపశాలీ ప్రత్యర్థివృద్ధీపతి సమస్కృతచరణసహస్రపత్రశ్రీవిక్రమాదిత్యమహారాజ ఉజ్జయినినగరవతంసస్సకలార్థిలొకకల్పవృక్షస్తావంసమాహ్వయతి- త్వంతత్రగచ్ఛ- శాలీవాహనః - విక్రమోనామరాజాకియాః- తేనాహంసమాహూతోనగచ్ఛామి - యదితస్యప్రయోజనమస్తి స్వయమేవాగచ్ఛతు - మమతదంతికేకిమషిఫలంనాస్తి - తస్యవచనంశ్రుత్వా మహాజనాస్సనాయా తీక్షునః పత్రికాంలిఖిత్వాకమపిదూతంప్రేషయత్ - తతోరాజాపత్రికాంగృహీత్వాక్రథానలేనజేదీప్యమానవిగ్రహూష్టదశాక్షోహిణీబలేన నిర్గత్యప్రతిష్ఠానగరమాగత్య శాలీవాహనాయదూతంప్రేషయత్ - తతోదూతస్సమాగత్యశాలీవాహనః నృప్త్యావాదీత్ - భోశాలీవాహనసకల రాజాధిగాజోవిక్రమాదిత్యస్తావంసమాహ్వయతి- తస్యసందర్శనార్థమాగచ్ఛ- శాలీవాహనః-రెనాహమేకాకీరాజానంద్రత్యూమి-వతురింగబలసమేతస్సనమరాంగజేవిక్రమంవశ్యేయం - ఏవంరాజ్ఞేరివేచయ - తస్యవచనంశ్రుత్వామూతారాజ్ఞేరివేదయామాస- తచ్చుత్వావిక్రమోయధ్ధాయసంగరరంగ మాజగామ- శాలీవాహనోపికుంభకారగృహేమృణ్మయంహస్త్యశ్వరథపాదాతంమంత్రేణసముజ్జీవయిత్వా తేనబలేన సగరాన్నిర్గత్య సమరాంగణ మవజగాహే - తదాత్వే * దిక్చక్రంచలితంభయాజ్జలఃధిజ్ఞాతోభృశంవ్యాకులః! పాతాళేచకితోభుజంగమపకిఃపృథ్వీధరాఃకంపితా | భ్రాంతాపాపృథివీమహావిపధరాఃత్వేశంవమంత్యత్ర-టమ్! ఏషంవృత్తమధూజ్జగజ్జనవలే సుర్వంచమూనిర్గమే || తథాచ || * పవనగతిసమానైరశ్వయాఞ్చైరసంతైర్నగధరగజయూధైరాజతేనైస్యలక్ష్మీః | ధ్వజరుచిరపతాకైరావృతఃఖంసమస్తంపటుపటహనినాదైఃపూర్వతేన్నత్రిలోకీ! *అశ్వాంఘ్రిశ్చితరేణుభిర్బహుతరైర్వా

ప్రంత్య శేషంనభశ్చైత్రిరావృతమంతరాశవఖిలంవ్యాప్తాపిశాలాధరాని
 ఘ్నోమైరథజైస్తతః ప్రతిహతావాక్చాపిన సూయతే వీరాణాంనదైః ప్ర
 ముతభయదైర్యక్రావసన్నాచమూః॥ అనంతరముభయోన్వైస్యయోస్యం
 కులంయీద్ధంసమభూత్ - తతోవిక్రమార్కేణశాలీవాహననైస్యంసర్వమ
 పినిపాతితం- శాలీవాహనోష్యతివిహ్వలస్సకాపతా- లెమాంస్త రేపిత్వ
 దత్తంవరంత్వత్వా శేషంనాగేంద్రం పతరంసస్తార - శేషోపసర్వాస
 ర్వాప్రేషయామాస- తైరాశీవిమైర్ద్యుష్టమా త్రమేవవిక్రమస్యనైస్యం
 నిఖిలంనివపాత- తదనంతరంవిక్రమోరాజాస్వయమేకాకీనప్రత్యస్త్వనైస్య
 సమజ్జీవనార్థంఊర్ధోదకేవర్ష మెకంవాసుకింప్రతి వ్రతమన్వతిస్తత్ - తతో
 వాసుకిఃప్రసన్నోభూత్వాబభాషే-భూరాజవరంవృణోవ్య - రాజా-భాస
 గ్నరాజయదిప్రసన్నోసితిర్ద్విభుజంగవిషవేగేన మూర్ఛితం మమనైస్యంసం
 జీవయ- తథేతివాసుకిరమృతఘటమెకమదాత్ - తమమృతఘటంగృహీత్వా
 గాజావిక్రమస్సత్పరిమాజగామ - తావద్భూప్రకాశః కశ్చిత్సమాగత్యావ
 దిత్ * మాచేర్శీలావరాహస్య దుష్ట్రాగండస్సపాతువః | హేమాద్రిఃకల
 శోయత్రధాత్రీచ్ఛత్రశ్రియండగౌ॥ ఇత్యాశిషముక్తవాక్- గాజా- భా
 బ్రాహ్మణకుతస్సమాగతోసి- బ్రాహ్మణః-అహంప్రతిష్ఠానగరాదాగచ్ఛా-
 రాజా- యత్త్వయాయావ్యతేతదహందాస్యామి - బ్రాహ్మణః- భవాన
 ర్థిజనదంతావణిః- యతశ్చింతితంవస్తుదాతుం ప్రభవసి- అతోమమైతస్మిన్
 వస్తుఃకహహలీప్రీతిరస్తి॥ ధర్మీయతావయమమృతకుంభః- రాజా- త్వంకే
 నప్రేషితోసి- బ్రాహ్మణః- అహంశాలీవాహనేనప్రేషితోస్మి-తతోరాజా
 విచారయామాస- వాయాపూర్వమస్తైగాస్యామీత్యుక్తం- ఇదానీంనదీయ
 తేచేనవకీర్తిరథర్హోపిస్యాత్- అతస్సర్వధాదాతవ్యమేవ- బ్రాహ్మణః-రా
 జాకింవిచార్యతే - భవాన్సజ్జనః - సజ్జనస్తుద్విర్నభావతే- తథాచోక్తం
 * ఉదయతియతిభానుఃపశ్చిమేదిగ్విభాగే ప్రవలతియదిమేరుశ్శీతతాంయా
 తివహ్నిః | ఏకసతియదివర్షంవర్షతాగ్రేశిలాయాంభవతి తదనృతంవైభా
 షితంసజ్జనానామ్ ॥ తథాచ * అద్యాపిసోఽయితహరిః కిలకాలకూటం కూ
 గర్హేభిభర్తిఫరణీంఖలుప్రస్థభాగే| అంభోనిధిర్వహతిదుస్సహబాడబాగ్నిషం
 గీకృతంసుకృతినఃపరిపాలయంతి॥ రాజా - సత్యమాహభవాక్సత్యతామ
 మృతఘటోయమితితస్మైదదౌ- సాపిరాజానంస్తుత్వానిజస్థానంగతః- రాజా

పుష్పజయినీమగాత్. ఇమాంక ధాం కథయిత్వా సాలభంజికాతపవోచత్ -
భోరాజన్యదిక్షుమమాత్మానం మన్యసేతర్హ్యపవిత్ర - తచ్చుత్పాదరాజా
తూష్ణీం బధూవ . . . . . *

ఇతచతుర్వింశతతమాఖ్యానంనమాప్తమాసీత్.

౨౫. ద్వాదశవార్షికమసకావపగ్రహంభావినంనమాకర్ణ్య|

అశాఘాతైర్వినిజశీరోబలిందర్శవానితిబ్రూతే. . *

పునరపిరాజాయావత్సించానన ఉపవేష్టుముపాక్రమత- తావదన్యా
సాలభంజికాబ్రహ్మీత్ - స్రూయతాంరాజన్ విక్రమాదిత్యేరాజ్యం కుర్వ
తి సత్యైకదాకశ్చిచ్ఛ్యోతిషిక స్సమాగత్యజగాద * సూర్యశ్శౌర్యవధేందు
రింద్రవదవీంసన్నంగళం మంగళ స్సచ్ఛుద్ధించబుధోగురుశ్చగురుతాం శుక్ర
శుభంశంశనిః | రాహుగర్భహుబలంకరోతుసతతం కేతుఃకుంభోన్నతిం ని
త్యంభూతికరాభవంతుభవతస్సర్వేనుకూలా గ్రహాః||ఇత్యాశిషముక్తా వపం
చాంగాన్యకథయత్ - రాజాపంచాంగంశ్రుత్వాజ్యోతిషికమప్పచ్చత్ - భో
దైవజ్ఞకీదృశ మేతత్సంవత్సరఫలం-దైవజ్ఞః- అస్మికాసంవత్సరేరాజారవిః-మం
త్రీమంగళః- ధాన్యాధిపతిశ్శుభః- అన్యచ్చ- శనైశ్చరోభాషశ్చరోహిణీశక
టంభిత్యాయాంస్యతః- తస్మాన్నర్వధాతనావృష్టిర్భవిష్యతి - ఉక్తంచ - వ
రాహమిహిరేణ * అర్క-సుతేనహిభగ్నే భామశ్శుక్రశ్చరోహిణీశక టే|
ద్వాదశచాబ్దాన్నహినిహింపర్షత్వద్వాణివారిదోనియతం|| * రోహిణీశకటమ
ర్కసూను నాభిద్యతేరుధిరవాహినీసరిత్ | కేంబ్రవీమసహివారిపాగి రేసర్వ
లోకిఉపయాతినంక్షయమ్|| మతాంతరే* యదాభినత్తిమందోయంరోహి
ణ్యాశ్శకటంతదా| వద్వాణిద్వాదశాత్వంతంవారివాహునానవర్షతి || ఏతద్దై
వజ్ఞవచనం శ్రుత్వాగాజాబ్రహ్మీత్ - ఏతదవగ్రహావారిణేకమప్యపాయం
నివేదయ-దైవజ్ఞః నివగ్రహాహుమాద్యనుస్థానంక ర్రవ్యంతతావృష్టిర్భవి
ష్యతి-తతోవిక్రమార్కశ్రోత్రియాన్ బ్రహ్మణానాహుయ తేభ్యఃపూ
ర్వవృత్రాంతముక్తా తైర్హోనుంకారయతుముపక్రాంతవాన్- తతస్సర్వా
హుమాసామగ్రీసంపాదితా - బ్రహ్మణైః లోప్తప్రకారేణ నవగ్ర
హహవనమపికృతం హుమాసాన్ధున్యార్థంపూర్ణాహుతిరపిసర్వరితా- రా

జాదివ్యవస్థాదిసా బ్రాహ్మణానతోపయత్ - తతోభూరిదానేన దీనాంద
బధిరపంబు కుజ్జాదయోపిసంతుష్టాః - తథాపివృష్టిర్నాభూత్ - తదనంత
రమనావృష్ట్యాసర్వోపి లోకఃవరంక్షేత మగమత్ - రాజాపితేహందఃఖన
స్వయం దుఃఖతస్సన్నైకదాయజ్ఞశాలాయామపవిష్టోవ్యచింతయత్ - తా
వదశరీరిణీవాగాసీత్ - భోరాజన్తవపరోపకారోయది పురస్థిత దేవాలయ
వాసిన్యతశాపూరణ్యా దేవతాయాః పురోద్వాత్రింశల్లక్షణయ్యుత్తస్య
పురుషస్యకరర క్షేణబలిం దేహి- తతోవృష్టిర్భవివ్యతి అవగ్రహూపినశ్య
తీ- ఇతిశ్రుత్వా రాజా దేవాలయంగత్వా దేవతాంసమస్మృత్య కంఠేబ
క్షంస్యధాత్ - తావద్దేవతా- రాజన్తవచై ర్యేణప్రసన్నాస్మి- వరంవృణీ
స్వ - రాజాభణత్ - దేవి అనావృష్టింనివారయ - దేవతా-తథాకరిష్యామీ
తిసద్యశ్చ కార-తతోరాజానిజభవనమగమత్ ఇమాంకథాంకథయిత్వాసా
లభంజికారాజానమబ్రవీత్ - భోరాజన్ - ఏవంవిధంసాహసంత్యయివిద్య
తేచేదన్తిన్ సహసంసంహరిత- తచ్చుత్వా రాజాతూష్ణీంబభూవ . . *

ఇతిపంచవింశతతమాఖ్యానం సమాప్తమ్

౬౯. ఏరోపకారిత్వపరీక్షణాయస్వార్థియైకాంబహు పంకమ
గామ! ఉద్ధృత్యైరాజాసురభింద్విజాయదదావతివ్యాహర
తీహ సైమా. . . . . *

అనరపిరాజాయావత్సింహాసనైసముపవెష్టుమయతిష్టతావదన్యాసాల
భంజికావదత్ - భోరాజన్నత్రసింహాసనైస్థిత్వా రాజ్యంకర్తుంవిక్రమ ఏవ
ప్రభవతి - రాజా - సాలభంజికేకథయతస్యనుహిమానం - సాబ్రవీత్ -
భోరాజన్తవ్యతాం - విక్రమాదిత్యసదృశోరాజాన్యస్తత్త్వా గార్యాదిగు
ణైర్నాస్తి - అన్యచ్ఛ - యదుక్తంతదన్యథాసనకరోత - యచ్చితేతిష్టతదే
వవదత - యద్వాచావదతితదేవకరోత - అతస్సజ్జనోవిక్రమార్కః - ఉక్తం
చ * యథాదిక్షంతథావాక్చయథావాక్చ తథాక్రియా | చిత్రేవాచక్రి
యాయాంచ సాధూనామేకరూపతా || తథాచ * ఉపకర్తుంప్రియం వ
క్తుంకర్తుంస్నేహామకృత్రిమమ్ | సజ్జనానాంస్వభావోయంధేందోశ్శిశి
రోనుజః || అదైకదాసురనగర్యాంసింహాసనమలంచకారభగవాన్సహస్రా

క్షుః - తదాచతమష్టాదశ సహస్రాణిమహర్షయశ్చ్రయస్త్రింశతోగట
యోదేవా అష్టాలోక చాలాః పశూన పంచాశన్మరుద్దణాః ద్వాదశాది
త్యాః చంద్రాంగారకాదయో గ్రహాః సారదప్రభృతయోదేవర్షయః
మేనకోర్వశీతలోత్తమాసుకేశీఘృతాచీ మంజుఘోషా ప్రీయదర్శినీప్రభృ
తయోదివ్యాంగనా స్పర్శేగందర్వాదయోగణాశ్చ సేవంత - అత్రాంత
రే సారదోభూమండలే విక్రమ సదృశః పరోవకారీ మహాసత్వసంపన్నోవా
రాజాకౌపినాస్తి - తద్వచనమాకిర్ణ్యసర్వాపసభాపరివిస్తయంజగామ-
కామధేనుః - కోత్ర సందేహాః - నకిమప్యత్ర విస్తయనీయం * దానేతపసి
కార్యేచవిజ్ఞానేపినయేనయే | విస్తయోహినక ర్తివ్యోబహురత్నావసుంధ
రా || తథాచ * వాజినానరలోహానాంకాన్యవామాణవాససామ్ | నారీపు
రుషతోయానామంతరామహదంతరమ్ || తదనంత రమింద్రస్సరభిమవా
దీత్ - త్వంమర్త్యలోకంగత్వావిక్రమస్య పరోపకారగుణాన్నిశ్చిత్త్యమమ
నివేదయ - అథ సాసురభిర్విక్రమార్కస్యహృదయపరితౌర్థంరాజాగమన
మార్గైషుర్బలాసతీకుత్రాపిఘోరపంకేనమమజ్ఞ - రాజాపితాంధృష్టాన
హసాస్వరూపా భిమానమపహాయురవగాహేపంకెప్రవిశ్యస్వయ మేవ
తాంపంకాదాకృప్య ప్రత్యుశ్యశవైద్య సముష్టిందత్వా కంఠాయనాదిభి
రుపచచార - తదా కామధేనుర్నిజరూపంధృత్వాప్రసన్నాభూత్వావదత్ -
భో రాజావరంవృణీష్వ - రాజా - యచిమమసుప్రసన్నాసి - తర్హినిజరూ
పేణమమగృహేసర్వదాసపతుభవతీ - తథేత్యుక్త్వాసాసురభీరాజ్ఞోహస్త
గతాభూత్ - తదాకశ్చిద్బ్రాహ్మణస్సమాగత్య * సానందంనందిహస్తాహ
తమురజరవాహూత కౌమారబర్హిత్రాసాన్నాసాగ్రరంధ్రంవిశేతఫణిప
తౌభోగ సంకోచభాజి గండోడ్డీనాళిమాలాముఖరితకకుభస్తాండవేళూలపా
ణేర్వై నాయక్యశిరంవోవదనవిధుతయఃపాంతుఘీట్కారవత్సః || ఇత్యాశివం
ప్రయిజ్యవాదీత్ * రాజస్సర్వానహంయాచే సమాంకశ్చనియాచతే |
అహూదైవవిపాకోయమీశ్వరాణామపీశ్వరః || యస్తుదారిద్య్రముద్రిత
స్తస్యగృహేసర్వంశూన్యంవర్తతే || తదాహి * గ్రామంమేపథికాయదే
హిసుభగేహాహాగిరొనిష్కలస్తస్మాద్బ్రూహిసఖేస్తనూతనమిదంకోవోపథి
ర్నాస్తివై | యావజ్జీవమిదంనజాతిరపరావృతఃప్రభావాదిదంకోజాతోమ
మసర్వవిత్తహరణేదారిద్య్రినామాసుతః || రాజ్ఞోక్తం - భోబ్రాహ్మణ-కిం
యాచ్యతేత్వయా - బ్రాహ్మణః - భవానాశ్రితకల్పవృక్షః - యావజ్జీవం

మనుదారిద్యమఃఖంసస్యాత్ - రాజా- ఇయంకామధేను ప్రవేషితం దాస్య
తి - ఇమాంగృహణేతితస్యై కామధేనుందదౌ - బ్రాహ్మణః - స్వర్గధేనుంగృ
హీత్వాసిజభవనమయాసీత్ - రాజాపిజనగరమగమత్ . ఇమాంకధాంక
ధయిత్వాసాలభంజికారాజానమవదత్ - కింతధాదాతుంప్రభవసి-తచ్ఛుగ్రి
త్వారాజాతూష్ణీగుగచ్ఛత్ . . . . . *
ఇవప్యింశతితమాఖ్యానంసమాప్తమాసీత్ .

౨౭. ఆత్మకంఠరుధిరేణ బైరవంతోషయన్ వసుమయం ఘటత్ర
యమ్దేవదత్తకీతవాయదత్తవానిత్యసౌభణతసౌలభంజికా.

పునరప్యేకదా భోజేషహీపతౌ సింహాసనమారోఢుం సమాగచ్ఛతి
తావదన్యాసాలభంజికానిరాచకారి-వ్యాజహరచ- రాజాశ్రూయతాం-
విక్రమార్కరాజా వృద్ధింశా సన్నేకదాధరావర్యటనార్థం నిజనగరాన్ని
ర్గత్యనగరమేకమగమత్ - తత్రశ్యరాజానఃపరంథార్మికా శ్శుశ్రుత్వతివి
హితానస్తానతత్పరాః - చాతుర్వర్ణ్యంసాధుపర్యపాలయన్ - సర్వేజనా
న్నదాచారవంతఃఅధిప్రియాదయా-రాశ్చానన్ - రాజావిక్రమప్రత్ర
పంచదినానిష్ఠాస్యామితకందిదతి మసోహంండేహాలయంగత్వాదేవం స
మస్కృత్యరంగమంటపమధ్యాస్త - అత్రాంతరేకీద్రాజకుమారఇవా
తిమనోహరయాపోదుకూలవస్త్రధారి నానాలంకరణాలంకృతః కర్పూరకుం
కుమాగురుమృగనాభిరుగంధమిళితచందనాను లిప్తతమర్గణికాభిస్సాకిం త
త్రాగత్యనానావిధాక్రీడాంధావిధాయకం చిత్రాలమవనీయపునరపితా
భిస్సార్థంనిర్జిగామ - రాజాపతందృష్ట్వా క్రోధమితివిచారయన్నాస్త - వరే
చ్యున్న ఏకాక్షీనపదనోఽస్త్రిదిరహితః కాపీనమాత్రశేష సుమాగత్యరం
గమండపేపపాత - రాజాతుదృష్ట్వాభణితస్త - భాఃపూర్వేచ్యుర్వస్త్రాభి
రణాదిశాలంకృతశరీరో రాజకుమార ఇవవేశ్యాభిస్సహసమాగతోసి-అద్య
పునరేనందృశ్యసే - కిమేతత్ - సపురుషః - భోమహాపురుష కిమేవముచ్య
తే - అహంపూర్వేచ్యుస్తదైవస్థితః - ఇదానీందైవయోగాదేవం తిస్థామి -
తథాహి * యేవర్థితాఃకరికసాలమదేనభృంగాః ప్రోక్షన్లు పంకజరజస్సుర
భీకృతాంగాః! తేసాంప్రతంప్రతదినంగమయంతికాలం సింబేషుచార్కకు

సుమేషువడైవయోగాత్ * వికసితసహకారపున్నవాటి పరిమళకేళిపరా
యణాహభ్యంగః | విలసతిమదతుందిలః పురాయస్సవిధిబలాద ధునైతిచా
వృత్తాః || * యేవద్ధితాః కనకపంకజరేణు మధ్యేమందాకినీ విమలతుంగళ
రంగమధ్యే | తేసాంప్రళంప్రతిదినంబలు రాజహంసావైవాలజాలజటి
లంజలమాశ్రయంతే || * వాతాందోళితపంకజచ్యుతరజఃపింగాంగరాగో
జ్జ్వలాయశ్శృణ్వణ్కలకూజితంసుధులిహంసంజాతహన్వోన్నవః | కాంతా
చంచుపుటావలంబితబిస గ్రాసగ్రహేష్యమ సోస్యంసం ప్రతిహంస
కోమరుగతః స్తంభత్యణంయాచతే || కిర్మణానియమితేజన్నకోవా కస్తంస
ప్రాప్నోతి - తథాచోక్తం * బ్రహ్మయేనకులాలవన్నియమితోబ్రహ్మం
జబాండోదరేవిష్ణుర్యేనదశావతారవహనేక్షిహానహంసంకటే | రుద్రోయో
నకపాలపాణిపుటకేభిత్తాబనంసేవతేసూర్యేభ్రావ్యత నిత్యమేవగగనే
తస్మైనమఃకర్తవ్యే || రాజా - మోభవాత్ - పురుషః - అహంకీతవః - రాజా -
త్వంద్యూతక్రీడాంజానాసికిం - పురుషః - చరోదరవిషయేలహమేవవిచక్ష
ణోనాన్యః - అన్యచ్చ - వారిక్రీడాంవరాటముష్టింవజానామి - పరందైవ
మేవబలవత్ - ఉక్తంచ * గజభుజంగవిహంగమబంధనంశేదివాకరయో
ర్గ్రహపీడనమ్ | మతిమతాంచ సమీక్ష్యదరిద్రతాం విధిరహిబాలవాని
తిమేమహిః || రాజా - భోదేవదత్త - త్వమతీవప్రాజ్ఞోసి - కథమేవంపాపే
ద్యూతకర్తవ్యణ్చాంకిరోషి - దేవదత్తః - ప్రాజ్ఞోపపురుషః కర్మణాప్రేర్య
మాణఃకింసకుర్యాత్ * కింసకుర్యాన్నరః ప్రాజ్ఞఃప్రేర్యమాణస్త్వికర్తవ్యః |
ప్రాగేవహిమనుష్యాణాంబుద్ధిఃకర్మానుసారిణీ || రాజా - ద్యూతంపునర్త
హాపాపమూలం - సర్వేషాంవ్యసనానామాశ్రయభూతోద్యూతవిధిః - త
థోక్తం * భవవమిదమకీర్తేశ్వరవేశ్యానిసత్సవ్యసనానిరుద్రగ్రాసన్నిధిః
పాపబీజమ్ | వివసునరకమార్గేష్వగ్రయాయీవమర్త్యకత్తపాపశదబుద్ధి
జ్ఞాతకార్యంకరోతి | తన్నహాపానిసప్రవ్యసనానిబుద్ధిమతాత్యాజ్యాని -
ఉక్తంచ * ద్యూతమాంససురావేశ్యాభటచార్యపరాంగనాః | మహాపా
పానితప్రవ్యసనానిత్యజేద్బుధః || అన్యచ్చ - యస్తేష్వకవ్యసనేనయ్యక్తస్స
తునియమేనసశ్యతి - కింపునస్సప్తవ్యసనాభి భూతః - ఉక్తంచ * ద్యూతా
ర్థర్కసుతః పలాదిహబకౌమద్యాన్యదోర్మందనా శ్శక్రజారతయావృ
గాంతకతయాసబ్రహ్మధత్తోన్నవః | చోరత్వాచ్చయయాచిరస్యవసితాసం

గార్దశాస్యోనుహానేతైకవ్యసనార్దితాయతశ్చమేసరైర్వర్షకౌసశ్యతి || త
తస్త్వమప్యేతానిసప్తవ్యసనానిపరిత్యజ - దేవదత్తః - భోస్వామి - మ
మైతదేవజీవనంకథంపరిత్యజేయం - యదికృపాం విధాయ కమపిధనోపార్జ
నోపాయంకథయిష్యసి తదాహంచురోదరంత్యజామి - అన్నిన్నవసరే విదేశ
వాసినాద్వాబ్రాహ్మణావాగత్యదేవాలయైకదేశేసముపవిష్టౌ పరస్పరమ
మంశ్రయతాం - తత్రైకః - మయాపిశాచలిపి భాషామంత్ర కల్పన
లోకితః - తత్రైవంవర్ణావర్ణిర్దృశ్యతే - అన్యదేవాలయస్యేశానదిగ్భాగేపం
చధనుఃప్రమాణైశ్చభ్రౌదనరత్నాదిపూరితంఘటత్రయమస్తి - తత్సమీపే
భైరవప్రతిమాస్తి - త్వంభైరవంస్వకంతరక్తేనసేవయిత్వాతద్గృహణేతి -
తదారాజాతద్వచనంశ్రుత్వాతత్రగత్వాస్వకంతరక్తేన భైరవంసిషేచ -
తావత్ప్రసన్నోభైరవోజగాద - భోరాజాప్రసన్నోస్తి - వరంపుణీష్వ -
రాజా - యదిమమప్రసన్నోసిత్స్వాస్మైద్యూతకారాయనవరత్నపూరితం
ఘటత్రయందేహి - తతోభైరవేణతద్ధనంకితవాయదత్తం - ద్యూతకారోపి
రాజానంస్తుత్వానిజస్థానంగతః - రాజావిక్రమోపినిజనగరమగమత్. ఇతి
కథాంకథయామాససాలభంజికా - తచ్చుత్సారాజాత్మాష్టింభూతోగతః.
ఇతినస్తవింశతిఖ్యానంసమాప్తమాసీత్.

౨౮ అత్రహిభేతాశపురేకంచనచంద్వానివార్యబలిభావాత్ |
తత్రాపనుమోదన్యణాంతత్ప్రధమం బలివిధానమితవక్తి.

పునరపిరాజాకదాచనసింహాసనమధిరోధుకామః పాంచాలికామస్త
కేపాదనిధాతుముపచక్రమే - తావదష్టావింశతితమాప్రతిమా జగాద -
యద్యపిభవామహీంపాలయతి - తదపివిక్రమార్కఇవభక్తాసనమిద
మధిరోధుంనార్హతి - శ్రూయతాం - విక్రమాదిత్యోరాజాపుధివీవర్యటనా
ర్థమేకదాస్వనగరాన్నిర్ద్రతోనగరమేకమగమత్ - తన్నగరసమీపేనిర్మలో
దకాకాపితరంగిణీప్రసహతి - తత్రీరేనానావిధకుసుమఫలభరితవిటపికుల
సంకులంవనమేకమవశ్యత్ - మధ్యేచతస్యసముత్తుంగగౌపురవరణరవణీ
యందేవతాయతనమద్రాక్షీత్ - దృష్ట్వాచ తత్రనదీజలమవగాహ్యతమా
లయమలంకుర్వాణందేవంప్రణమ్యతతోపవివేశ - తత్రాంతరేవైదేశికా

శ్వత్వారస్సమాగత్యరాజసమీపే సముపవిశిశుః - తతో రాజాతానప్రా
క్షీత్ - యాయంకుతస్సమాగచ్ఛథ - తత్రకశ్చిదువాచ - పూర్వదేశాదా
గచ్ఛాముః - రాజా - తత్రకిమద్భుతమపశ్యత - తేప్రోచుః - స్వామికమహా
దపూర్వం లోచనగౌచరవకరవామ - యత్ప్రణాళహస్తే గృహీత్వావ
యమాగచ్ఛాము - రాజా - తత్కింకధయత - పురుషాః - తత్రదేశేభేతాశపు
రీనామవర్తతే - తత్రశోణిగప్రియానామదేవతాస్తి - తత్రత్యామహోజ
నారాజాచ ప్రతినంపత్సరస్వనునోరథపూరణార్థం తస్యైపురుషోపహా
రంప్రయచ్ఛుతి - నిస్త్రిణది నేకోపివై దేశికస్సమాయాతియది - తమేవదేవ
తాయాఃపురఃఫళమివసమర్పయంత - వయహపితస్త్విన్నేవది నేమార్గవశాత్త
న్నగరంప్రాప్తాః తత్రత్యాఅస్మానుపహర్తుమయతీవత - తాంప్రవృత్తింక
ర్ణాకర్ణికయానిశవ్యవయం ప్రాణత్రాణసారాయణాఃకథమపిపలాయన
మేవశరణంమన్వానాస్సమాగతాస్తః - పతన్తహదాశ్చర్యమస్మాభిర్దృష్టంత
చ్చుత్వా రాజావిక్రమస్తత్రగత్వా దేవతా యతనమతీభయంకరం విలో
క్యదేవతాంనమస్కృత్యాస్తాపీత్ * బ్రాహ్మీవారిరుహేందు సౌమ్యవద
నామాహేశ్వరీలయాకామారీరిపువర్గ నాశనకరీచక్రాయుధావైష్ణవీవా
రాహీఘనఘోరఘుర్ఘురరవావైష్ణవద్రీచవజ్రాయుధా చాముండాగణనా
థరుద్రసహితారక్షంతుమాంమాతరః || ఇతస్తత్వాతత్రరంగమంటసహధి
శిశ్యై - తస్త్రిణాసమయేకశ్చిద్దీపవదనోవై దేశికో మహాజనైర్వాద్యపురస్సరమ
నీయత - రాజాపితందృష్ట్వా స్వమనసివిచారయత్స్త్రి - ఆయమేవదేవతాబలి
నిమిత్తంమహాజనైస్సమానితః-తతోదీనవదనోదరిదృశ్యతే - అస్త్రిణాసమయే
మమశరీరందత్వాముంమోచయిష్యామి - ఇదంశరీరంశతంబద్ధాణిస్థిత్యాపిన
ర్వథానాశమేవయాస్యతి - అతస్త్వదేహవ్యయేనాపిధర్మంకీర్తించసమార్హ
యిష్యామి - ఉక్తంచ * చలాలక్ష్మీశ్చలూః ప్రాణాశ్చలోదేహూపియా
వనమ్|చలంచలశ్చసంసారఃకీర్తిర్ధర్మశ్చనిశ్చలః||తథాచ*అగ్ధాఃపారదచంచ
లాగిరినదీవేగౌపమంయావనం మానుష్యంజలవీచి బిందుచవలంపేనోపహం
జీవితమ్|ధర్మయోగకరోతినిశ్చలమతిస్త్వగ్ధార్మలోఽస్థుటనంపశ్చత్తాపయా
తోజరాపరిణతశ్శౌకాగ్నినాదహ్యతే || పవంచితార్యరాజాతాన్తహోజనామ
వాచ - అయందీనవదనః - కుత్రకిమర్థంనీయతే - జనాః - అముందేవతాబలి
నిమిత్తంసయామః - రాజా - కింకారణం - జనాః - దేవతానేనపురుషోపహారే

ణతుష్టాసత్యస్తాన్ననోరధంప్రారయిష్యసి- రాజా- భోమహాజనాఅయమత్యం
తమల్పతనుః- పరంభీతశ్చ- అస్యశరీరోపహారేణదేవతాయాః కానామతు
ష్టిర్భవిష్యతి- తస్మాదముంముంచతుభవంతః- అహమేవతదధ్యంమమశరీరం
దాస్యామి-అహంపుష్టంగోస్తి- మమమాంసోపహారేణదేవతాసంతుష్టాభవి
ష్యతి- అతోమాంసయతేతిభణిత్యా రాజాతంవిమోచయత్వాస్వయమేవదే
వతాయాస్సమక్షంగణ్యాస్వఖడ్గంకంఠేవకారి- భావదేవతామండలాగ్ర
నూక్యస్యజగాద- భూమహాసత్త్వతవదాద్యేనైర్యేణచసంతుష్టాస్తి- ప
రంవృణీష్వ- రాజా- దేవియదిమమప్రసన్నాస్సిత్యధ్యప్రభృతిపురుష
మాంసోపహారంపరిత్యజ- దేవతావ్యంగీచకార- తస్మాదహాజనారాజానమ
వదత్- మహీపాలత్వంనిజసుఖనిరభిలాషస్సకారార్థమేవపరంభావంహసి
మహాద్రుమభవతథాహి * స్వసుఖనిరభిలాషోభిష్యసేలోకహేతోః ప్రతి
దిసమథవాతేసృష్టిరేవంపిధైవఅనుభవతిహిమూర్ధ్నాపాదపస్త్రప్రముష్టం
శమయతిపరితాపంఛాయయాస్వాశ్రితానామ్ || తతోరాజాపితదనుజ్ఞాం
గృహీత్వానిజనగరమగమత్- ఇనాంకధాంకధయత్వాసాలభంజికారాజా
నమబ్రవీత్-ధారానగరధురంధరత్వయ్యేషమాదార్యంవిద్యతే- తచ్చుత్వా
రాజా తూష్ణీంబభూవ. .... *

ఇశ్యస్తా వింశోఖ్యానంసమాప్తమ్.

౨౯. ఏవహివిక్రమభూషకస్తైచిద్వందినేదరిద్రాయ |

రత్నా స్యష్టాకోశా ద్దదావితీయం నృపంబ్రాతే.

భూయోపినమాగతం భోజరాజమపరా వ్యాజహర - నెదమఖిష్టాతు
మర్హతిభవాత్- శ్రూయతాంరాజత్- ఏకదావిక్రమారో-రాజారాజస్య
కుమారైస్సంసేవ్యమానస్సభాయా ముపవివేశ - తదాకశ్చనస్తతి పాతకస్స
మాగత్యప్రణమ్య * యావద్ద్వీపీతరంగావహతిసురనదిజాహ్నువీపుణ్యతో
యం యావన్నాకాశమాగ్నేతపతిదిసకరో భాస్కరో లోకపాలః | యావ
ద్వజ్రేంద్రసీలస్ఫటికమణి మయంవిద్యతేమేరుశృంగంతావత్పుత్రైస్సపా
త్రైస్సన్వజనపరివృతో భుంక్తు రాజ్యంనృపాల || ఇత్యుక్త్వాసోషీత్ * య
థాతోయంసమాకాంక్షా మయూరోగ్రీష్టపీడితః | నిరీక్షతేధజీమూతంత

ధాహంతవదర్శనమ్ || అహంతుషిమ వన్నికటాద్భవతః క్రిందిసమాకన్య
 దూరాదాగతోస్తి * కర్పూరాదపతైరివాదిపతృతుండాదపిస్వర్నదీకన్య
 లాదపితైతకాదపిచలతాంతాద్యగంతాదపి | మారోన్ముక్తకళంశంశంకరశి
 రశ్మీతాంశుఖండాదపి శ్వేతాభిస్తంకిరిభిగ్ధవళితానప్తార్ణవామెదన్ || * దే
 వదేవతరుచ్చాయామా శ్రితోస్తిమహీపతే | కిన్నామఖలుదైన్యమైథస్యో
 నాన్యోస్తిమద్భుజి || * దేవసర్వస్వదాతారంభవంతంశశ్యతోమమ | గాహ
 తేహృదయంబూపంతం పదాన్యశిరోవణిమ్ || రాజా - కస్తైస్తరిణదీధీమాగ
 తః - వందీ - దేవ అస్త్రితైరిస్యాందిశిహిమవత్సర్వతోత్తరిదిగ్భుగైజంబీరన
 గరేధనేశ్వరోనామరాజాస్తి సతావకర్ణి నాందారిద్యృమఃఖింపాన్యతా
 ధనవతీకారోతి - పదాతేనధనేశ్వరేణమాఘశుగ్ధ సప్తమ్యాంసంతపూ
 జావిహితా - తత్రదానార్థనష్టాదశకౌటిసువర్ణంపరికల్పితవాక్ - పవమా
 దార్యగుణగరిష్టస్యరాజాజాగర్తి - అస్తికదేశేదేవపకపవతాద్యశోద్భుప్తః-త
 స్యవచనంశ్రుత్వా రాజాభాండానికి మాహూయావాదీత్ - అమంపం
 దిసంభండాంసీత్వామహాగ్న్యాగిరత్నానిదర్శయ - తతోయంయావంతివాం
 శతి - తావంతిరత్నానిగృహ్లాం - తథాకోశాధ్యక్షస్తంభండాంసీత్వాది
 వ్యాన్యనేకరత్నాన్యదర్శయత్ - స్తుతిపారకౌపిస్తేష్టితానిరత్నానియథే
 ప్తంగృహీత్వాపరిపూర్ణమనారథోరాజసమీపమాగత్యభివేక్ష - భోదేవత
 వప్రసాదాదహంశనపతిర్జాతోస్తి - నవాపినిధయోమమహస్తేప్రాప్తాశ్చవ
 మహారాజహిరణ్యగర్భాదియోపభవత్తులాన్నాధిరోహంతి - తథాహి * వే
 ధావేదమయోఽష్ట్యోవిందోపిగదాధరః | శంభుశ్శూలీవిషాదీచదేవః కేనోప
 మీయతామ్ || ఇతిస్త్రుత్వాబ్రహ్మయ్యుద్భవేత్యాశిషమభిధాయనిజనివాసమ
 యాసీత్. ఇతికథాంకథయిత్వాసాలభంజికారాజానమబ్రవీత్ - భోరా
 జకీమాకర్ణితమాదార్యంవిక్రమార్కస్య-రాజాతూష్ణింబభూవ. .... *

ఇత్యేకోనస్త్రింశోఖ్యానం సమాప్తమాసీత్

౩౦. ఇంద్రజాలవిదుషప్రవీణతాంభూమిజానిరవలోక్యవిస్మితః |

పాండ్యభూపతిసమర్పితంధనందత్రవానితితువక్రిసాంప్రతమ్.

అథభూయోపిధరా సనమధిరోఘ మభిలషమాణమన్యాసాల భంజి
 కాభణత్ - మహీపాలవిక్రమస్యోదార్యంత్వయికిందిద్యతే - రాజా - భో

సాలభంజికేద్యశంతత్ - సాబ్రవీత్ - రాజకామ్రాయతాం - ఏకదావిక్ర
మస్సుకలసామంతరాజకుమారైరుపసేవ్యమానస్సింహాసనమధ్యాస్త - తత్ర
చకశ్చిదేంద్రజాలి స్సమాగత్యరాజానంసమస్కృత్యజగాద - దేవస్కలక
ాభిస్సృతవసమీపమాగత్య బహువింద్రజాలికానిజలాఘవ మదర్శయన్
కల- సామతావదిదమేకంలాఘవంతత్రభవాప్రసన్నైనచేతసావిలోకయ
తు - రాజా - నేదానీమవసరోస్తాకం- స్నానసమయస్సంప్రాప్తఃశ్వేప్ర
భాతేద్రక్ష్యామః - అథవరెద్యుఃప్రభాతేరాజావిక్రమస్తత్కాలోచితం
సర్వమనుస్తానజాతంవిధాయ ప్రియబాంధవైస్సహ శరీరవృత్తింనిర్వర్త్యవ
స్త్రాభరణగంధమాల్యాద్యైరలంకృతస్సుకలసామంతమహీకాంత హితపు
రోహితసేవితమృగ్ధర్మాభిధానంసభాభవనమవగాహ్య తదిదమమరపరిబృథ
ప్రసాదసమాసాదీతమాసనమాస్థాయతమేంద్రజాలికమాహ్వపయత్ -
వింద్రజాలికౌమహాకాయో మహాత్మశ్రుభిర్దేదీప్య మానవదనో దక్షిణ
హస్తేఖడ్గంధ్యత్వాతిమనోహరరూపలావణ్యప్రేక్షణీయాం కామపికమ
లలోచనాంపరిగృహ్య రాజాస్థానమండపంప్రవిశ్యరాజానంప్రణమ్యతిష్ఠౌ-
తదాసర్వేపసామాజికా స్సవిన్ద్యమద్రాక్షుః - అప్రాక్షుశ్చకౌ భ
వాకాకుతస్త్యభి- వింద్రజాలికః- అహంమహేంద్రసేవకఃకదాచిత్స్వా
మినాశప్రోభామండలేతిస్థామి - ఇయంమమప్రియసీ- అద్యస్సర్వేదేవానాం
పూర్వదేవానాంచమహద్భుతంప్రవర్తతే- అహంతత్రగచ్ఛామి- అయం
తురాజావిక్రమాదిత్యః పరనారీస-బాహుదరభిర్యశ్రౌవంతోహమస్య
సవిధేప్రియామిమాం నిక్షిప్యధ్ధాన్ధంగమిష్యామి - తచ్చుత్సాహరాజావి
క్రమాదిత్యః పరమాద్భుతభరితహృదయఃకథమప్యరరీచకార - సోపివిక్ర
మహస్తేప్రణయినీంసమర్ప్యతంప్రణవ్యర్పుటితి గగనముత్పపాత - తావ
దాకాశేరేరేమారయఘాతయేతి ఘోరతరావాగభూత్ - అథసర్వేపి స
భ్యాయుగపదున్నమితవదవాస్సుకౌతుకమవశ్యక్ - తదనంతరం మహూర్త
మాత్రే రాజసమక్షందృఢమప్ప్రినిపీడితకృపాణోరుధిధారారూపితో బా
హురేకోదివఃపపాత- తతోరాజావిలోక్యసభ్యానవాదీన్నహాసయంవీరిన్సం
గ్రామేప్రతిభతైర్మృపాత్యత - తస్మైకస్సఖిణ్ణోబాహురత్రపతితః - ఏ
వంవదత్యేవరాజనికబంధోన్యవతత్ - సమనంతరమేవశిరోపతదదృశ్యత తం
వృష్ట్యపావనితాసకరుణంజగాద - భోదేవమమ భర్తారణాంగణేయధ్ధం వి
ధాయశత్రుభిర్నిహతః - తస్యేదంశరీరంసఖిణ్ణోబాహుశ్శిరశ్చ- మమప్రా

ణప్రియంయావదమర్యోనవృణ్వతేతావదహం గమిష్యామి - మమాగ్ని నీ
యతాం - ఏనంతస్యావచనంశ్రుత్వా రాజాబ్రవీత్ - అయిపుత్రికిమర్థమ
గ్నిం ప్రవేక్ష్యసిత్వా మహంతనయా మివ పరిపాలయామి యతాశ్చ శరీ
రం - వనితా - దేవకి మభిధీయతే యదిర్థమే తచ్ఛరీరం సమే స్వామీ
దశామిమా మనుభవతి దేవతదేతచ్ఛరీరం కస్యకృతేరయోమి - దేవోపే
వం మావాదీత్ - యతఃప్రమదాఃపతివర్తగా ఇతిస్వసిద్ధోయంపంధాః -

తథాహి * శశినాసహయాతికామదీనహ మేఘేనతటిత్పూతీయతే | ప్ర
మదాఃపతివర్తగాఇతిప్రతిపన్నం హివిచేతవైరపి || తథాచప్రృతిః * మృ
తేభర్తరియానారీసమారోహేద్ధృతానమ్ | సారుండతీసమాప్రోక్తా స్వర్గ
లోకేమహీతలే||తథా* యావచ్ఛాగ్నౌమృతేపత్యభార్యాత్కృతంప్రదా
హయేత్ | తావన్నుంచతీసోదేహంస్త్రీగరిన్దాకదంచన||మాతృకంపితృకం
చైవయత్రచైవప్రదీయతే | కులశ్రయంపునాత్యేషా భర్తారం యానుగ
చ్ఛతి || తథాచ. * తిస్రఃకోట్యోర్ధ్వకూటీచయానిరోమాణిమానవే | తా
వతాగ్రంబంసేత్స్వర్ణేభర్తారంయానుగచ్ఛతి || * వ్యాశగ్రాహీ యథా
వ్యాశంచిత్రాదుర్ధరతేజలాత్ | తథాస్త్రీపతిమధ్యత్యసహతేనైవమోదతే||
* దుర్వృత్తంవాసువృత్తంవాసర్వవాపరతంతిథా | భర్తారంతారయత్యే
షాభార్యారత్నేషునిష్ఠితా || రాజకపతిహీనాయాజీవితేప్రయోజనం నకి
మపిదృశ్యతే - ఉక్తంచ * దీనాయాఃపతిహీనాయాః కింనార్యాజీవితేఫ
లమ్ | శ్శశానవటవత్తస్యాశ్శరీరంనిష్ప్రయోజనమ్ || కించ * అతిబంధుత
యానారీబహుపుత్రగజైర్భృతా | భోజ్యాభవతిసానారీపతిహీనాతపస్వి
నీ || తథాచ * గంధైర్కాలైస్తథాధూపైర్వివిధైర్భూషణైరపి | వాసాభి
శ్యయనైశ్చైవవిధవాకిం కరిష్యతి || * నాతంత్రీవాద్యదేవీణానాచక్ర
యాతివైరధః | నావతిస్సఖిమాహ్నతిసారీబంధుశత్రైరపి|| * మితందదాతిహిపి
తామితంమాతామితంసుతః | అమితస్యతుదాతాతంభర్తారంకానపేజయేత్ ||
* పరివ్రాజ్యసనీవృద్ధోప్యాధితోపకలస్తథా | పతితఃకృపణోవాపిస్త్రీణాం
భర్తాపరాగతిః|| * నాస్తిభర్తృసమోబంధుర్నాస్తిభర్తృసమస్సహృత్ |
నాస్తిభర్తృసమోనాథోనాస్తిభర్తృసమఃప్రియః|| * వైధవ్యసదృశం దుః
ఖంస్త్రీణామన్యన్నవిద్యతేధన్యానాయోషితామన్యేమియతేభర్తరగ్ర
తః|| ఇత్యేవముక్త్వాసాహుతాశనదానాయరాజ్ఞఃపాదయోఃసపాతరాజా

పతస్యాఃపతిభక్తివచిత్రంవచనంశ్రవణసాత్కృత్యాకరుణారసాద్ధాంతః
 రణశ్రీఖిందాదిభిశ్చితాంవిరచయ్యతామనుజజ్ఞేసాపిరాజ్యస్సకాశాదను
 జ్ఞాంప్రాప్యభర్తృశరీరేణసహపావకంప్రవివేశ - తతస్సుర్యోపిసంకుచి
 తకరసహస్రశ్చరమగిరిశిఖరగహ్వరమవజగాహే - అధరాజాపిసాయంత
 నంకర్మజాతంనిర్వర్త్యక్రమేణశావనైషీత్ - అథప్రభాతాయాంత్ర
 యామాయాముదయ మహీధరశేఖరాయితతనాతిగ్నభానారాజా సింహా
 సనోపవిష్టస్సకలసామంతసంహతిప్రణతీర్యావదంగీకర్వన్నాస్తతావత్సవీ
 రోయథాపూర్వంఖడ్గహస్తోదేదీప్యమాన విగ్రహాలానభస్తలాదవతీర్వ
 రాజ్ఞః కంఠేసురతరుకుసుమనిర్మితాంపరిమళలుబ్ధమధుకిరసికురుంబ నిరంత
 రామన్తూనాందివ్యమాలాంసమర్పయమహేంద్రసందేశంతస్మై నివేద్యనా
 నావిధప్రథనానుబంధాఃకథాః కథయితుముపచక్రమే - తతస్సర్వాపిసభా
 విస్మితాబమావ - తదావీరోపదత్ - అహమితోనిర్దీప్తస్వర్గంగతోస్థికిల - త
 త్రదేవానాందైత్యానాంచమహాః సంగ్రాహఃప్రపుత్రః - తత్రచ మ
 యాబహవోదానవానిపాతితాః - కేచనకాందిశీకాఆసక - ఏవంసంగ్రా
 మేసకామపవసంవృతైదేవస్సహస్రలోచనస్సప్రసాదమ్నా మవలోక్యజ
 గాద - అయేవీరదిరాద్భుతోసి - ఏతావంతంకాలంకుత్రస్థితోసి - తతోవాది
 షం - ప్వామినశ్యాపాదేతావంతినానిభూలోకేస్థితోస్తి - అద్యస్వామినో
 దైత్యైస్సహముద్ధంప్రాప్తమాకర్ణ్యసహాయార్థమాగతోస్తి - తదాపరం
 ప్రసన్నచిత్తో మహేంద్రఅయేవీరఇదింప్రథమమ్నఃప్రవృత్తమలోకం మాగచ్ఛ
 తాత్ - సంప్రతితవాహంప్రసన్నోస్తి - గృహాణకంకెవలయమితిస్వకరా
 వ్యతికంకణమున్మచ్చమహస్తైస్వయమేవాకలయాంచకారపునరహంవ్య
 జ్ఞాపం - భోస్వామికాహమత్రాగచ్ఛకావిక్రమార్కభార్యాంగిష్ఠిప్యా
 గతోస్తితాంగృహీత్వార్పుడిత పునస్సమాగమిష్యామిదేవ పాదమూలమితి
 సమాగతోస్తి - తత్కర్వమేప్రేయసీప్రేవ్యతాం - రాజాతద్వచనంశ్రుత్వా
 విస్తయంగత్వాతూష్ణీంబభూవ - వింద్రజాలికః - రాజకీమితీజోషమా
 స్యతే - తదాసభ్యఃకశ్చిదాహ - తవభార్యాగ్నింప్రవిష్టా - వింద్రజాలికః -
 హంతకిమేతత్ - తతఃపరస్పరవదనానిలలోకయంతోగ్నైరతరీ భూతాస్తూ
 ణ్ణీమాసక - తదావింద్రజాలికః - భోరాజవతంస పరదారసహూదర
 స్సకలార్థిలోకకల్పతరురితి మహతీంకీర్తిమాసాద్యమమప్రాణప్రియామం
 తఃపురేసంగోప్యకిమర్థం తూష్ణీంస్థితోసి - కిమేతదవచరితం - ఇత్యుక్తవతిత

స్నేహ - రాజాసంకుచితమనాశ్శుద్ధాంశవరాణా సౌవిదల్లానాపూయ్యావాదీ
త - సౌవిదల్లాసృత్యం బ్రూత- కినుస్యదయితాంతర్వర్తత- సౌవిదల్లా-స్వా
మిన్నస్తజ్జనవ్యాదెవ్యాసల్లపంలీసుఃమాప్తే- రాజా - తర్వ్యత్రానయత-
తతస్తేమహాప్రసాదఇతిసర్వరిమంతఃపురంప్రవిశ్యతామానిన్యః - రాజా
తాంద్యస్త్వేసానాజితైస్సహవ హంతంవిస్తయమవాప- అత్రాంతరేనవిర
భిన్సిత్యాస్తేష్టిత్ - జయిన హారాజ సకలమహీపాలమకుట కోటిమణికిర
పాటలితపాదపీఠ జయనిర్గళ దామోదగ ధారాపూరప్లవ మాననభలనూ
ర్గణ విక్రమవసుంధ రాధురంధర అహమైంద్రజాలికః మయైతదింద్రణ
లవిద్యాలాఘవందర్శితం- రాజాపరమాశ్చర్యతరంగి తాంతరంగోబభూవ-
తస్మిన్సమయేభాండారిక ఆగత్యోవాచ- భోస్వామిపాండ్యరాజేనస్వా
మినేకరఃప్రేషితః- రాజా కింప్రేషితం- భాండారికః- దేవ * అష్టాహ
టఃకోటయస్త్రినవతిన్దుక్తాపలానాం తులః పంచాశన్నదగంధలుబ్ధమధుణా
ధౌరంధరాస్సింధురాః! అశ్వనాం త్రిశతంచతుర్దశరధాఃపణ్యాం గనానాం
శతంహ్యేతద్విక్రమభూమిపాలభవతస్తత్పాండ్యరాజ్ప్రేషితమ్||తతోరా
జాసర్వమైంద్రజాలికాయదీయతామిత్యాదిదేశ- తదాతేనతత్సర్వంతస్మై
దత్తం - ఇమాంకధాంకధయిత్యాసాలభంజికాభోజరాజమబ్రవీత్ - భో
రాజన్నీదృశమాదార్యంవిద్యతే చేదుపవిశ- తచ్చుత్వాభోజరాజోప్రీడిత
స్తూష్ణింగృహంగతః. . . . . *

ఇతిత్రింశోఖ్యానం సమాప్తమాసీత్.

30. అత్రాయంమతీకాశలాద్విలసతోభేతాశతస్వామ్యుతిం
దూరేపోహ్యతతశ్చహంతుమనసందిగ్వాససంసంహరణ|
భేతాశం స్వవశం వదంచ కలయ న్నహ్నేచ సిద్ధిః పరాః
ప్రాప్యోద్దామయశాశ్శశాసవసుధామిత్యేవమాభాషతే.

పునరప్యేకదా రాజాసింహో సనమారోఢుమాజగామ - తామస్వా
పాంచాలికాజగాద - భోమహీవల్లభ విక్రమార్క-సదృశమేవవహేరిమ
హేంద్రేణదత్తాదేశమిదమాసనం తదీయామంగళగుణాస్త్యయ్యపియది
కామముపవిశ - రాజాభోసాలభంజికేకధయతస్యభవ్యగుణా - ప్రతి

మా - రాజకీయతా - విక్రమార్క - రాజ్యంకుర్వ త్వేక దాకశ్చిద్దిగం
 బరతిగత్య * శ్రీ శోదదాతుభగవాన్ భక్తానాం వస్సుమీహితమ్ | యద్భక్తి
 శ్శుకతా మేతిముక్తికన్యాకరగ్రహే || * ధ్యానవ్యాజముపెత్తవంతయసి
 కామున్మిల్యచతుఃక్షణంపశ్యానంగళ రాతురంజనమముం రక్షప్రభోత్వంన
 చేత్ | మిధ్యాకారుణికోసినిర్మలతరస్వత్తోస్తికౌన్యః పుమానిత్యేవంస
 వధూజనైరభిహితోదేవోజనఃపాతువః || * యచ్ఛాపగాశ్రీస్సదనం సురా
 నాంయన్తంమరాపద్మభువోముఖాః | యత్త్రాశిరంభోధరపానభూమిద్దేవస్స
 భూయాద్భవతాంశివాయ || * ఏకంధ్యాననిమిలనాన్మకుళితంచతుర్ద్వితీ
 యంపునః పార్వత్యావదనాంబుజేమదలసద్భృంగాయశంయస్యవై | అన్య
 ద్వారవికృష్టచాపమదనేక్రోధానలోద్దిపితంశంభోర్నంగళదంసమాధిసమయే
 నేత్రత్రయంపాతువః || ఇత్యాశివముత్పారాజ్ఞోహస్తేఫలమేకమదాత్ - అ
 థరాజనిర్దిష్టమాసనమధ్యాసీనోవా చమేవముదంచయామాస - రాజన్నహం
 మార్గ శీర్షచతుర్దశిదివసేత్తశానెహవనం కరిష్యామి - భవాన్విపరోపకారి -
 మహాసత్త్వాధికస్తద్భవతుమామకహవనసహకారి - రాజా - మయాకింకర్త
 వ్యం - దిగంబరః - మహాత్మశానస్యానతిదూరేశమీపాదపమూలైకశ్చిచ్ఛేతా
 ల్లోపరివర్తతే - సత్త్వయామానేసమానేతవ్యః - రాజా ఓమిత్పురీచ
 కార-క్షుపణకః - కృష్ణచతుర్దశ్యాంపూమాద్రవ్యాణిసంగృహ్యమహాత్మశా
 నవాటమగాహత - రాజాపిక్వపాణపాణిర్మహాత్మశానంవివేశ - తత్రచది
 గంబరోభేతాశపరిగ్రహార్థం శమీమహిరుహ మదర్శయత్ - తేనచమా
 ర్గేణభూరుహంతంప్రాప్యభేతాశంస్కంధే గృహీత్వాత్మశానమార్గేసమా
 గచ్ఛతిభూపాలేభేతాలోజగాద-భోరాజన్ - మార్గశ్రమాపనయాయకా
 పికధాకధ్యతాం - రాజామానభంగభయాత్త్రాష్టింజగామ - పునర్భేతాశః
 కధాంసకధయసి - మానభంగభయాన్నజల్పసి - తర్హ్యహంకథయామి - కధా
 వసానేమమప్రశోత్తరంజ్ఞాత్వాపిమానభంగభయాన్నకథయిష్యసిచేత్త
 వశిరస్సహస్రధావలివ్యతీభణిత్యాకధాంకథయితుమా రేభే - భోరాజన్
 శ్రూయతాందక్షిణేనహిమవంతంవింధ్యవతీనామనగరీ - తత్రసువిచారోనా
 మరాజావసత్ - తస్యపుత్రోజయత్యేనః - సమకదాభేటనాయమహదర్ణ్య
 మవగాహ్యతత్రకరిణమేకందృష్టౌతేమనుభావక సుదూరమతిపపాత - అథ
 కథంచిన్నగరమార్గముపలక్యమందంమందమెకాకీసమాగచ్ఛకమధ్యేకామ
 పితరంగిణీమద్రాక్షీత్ - తత్రతేరేశ్చిద్భూత్వాహోనుతివన్నతిష్ఠత్ - రా

జపుత్రస్తత్సవిపావంగ త్వావదత్ - భో బ్రాహ్మణయావదహంజలంపిబామి
 అముమశ్వంగృహణ- బ్రాహ్మణః కింతవ ప్రేక్ష్యోహమశ్వంగృహీతుం- త
 తప్తేనకశయా తాడితో బ్రాహ్మణోరుదన్ రాజసమీప మాగత్యసర్వంవృ
 త్తాంతం వేదయామాస- సరాజాపితచ్చుత్వారోషారుణలోచనఃపుత్రం
 స్వదేశాన్నిర్వాసయితుమియేష- తస్మిన్నవసరేనచివః ప్రామా - దేవరా
 జ్యభారోద్వహనయోగ్యంకుమారంకిమితి దేశాన్నిర్వాసయసి నైతమచిగ
 మ్మన్యే తదారాజాసభేసముచితమేవేదమస్యమన్యే- యద్బ్రాహ్మణంకశ
 యాజఘాన-బుద్ధిమతాపురుషే బ్రాహ్మణద్వేషోనకార్యః- ఉక్తంచ* ని
 విపంభతుయేత్వాన్జ్ఞానిక్రీడేత్వన్నగైస్సహ! నన్ద్యాద్యోగిబృందానిబ్ర
 హ్మద్వేషంనకారయేత్ || భోమంత్రాకింత్వయానశ్రుతాపురాణాని-పు
 రా బ్రాహ్మణశాపాదీశ్వరస్యలింగంవహతి - తథాచ * అత్యున్నతపదం
 ప్రాప్తఃపూజ్యంనైవావమానయేత్ | నహువశ్యత్రతాం ప్రాప్తశ్చుప్త
 తోగస్త్యావమానతః|| అతా బ్రాహ్మణాస్సర్వేపిపూజనీయాః- ఉక్తంచ
 *ద్విజాశ్చ నావమంతవ్యాన్తైలోక్యేశ్వరపూజితాః | దేవవర్జ్యుజనీయా
 స్తేదానమా నార్చనాదిభిః|| యైఃకృతస్సర్వభయోగ్నిరపేయస్సహపాహు
 ధిః| త్తయీచసకృతశ్చంద్రఃకోనప్తోవిప్రకోపనాత్ || యితస్సోమంసదా
 శ్శంతిహవ్యానిత్రదివోః సః| కవ్యానైవపితంకింభూతమధికంతతః| ఉద
 చ|| *యేపూజితాస్సురాస్సర్వేమనుష్యాశ్చైవభారతతపోవ్రతధనాయేచ
 కస్త్రాజగతినార్చయేత్ || *పూర్వపీతస్సముద్రోయైర్వింధ్యోయైర్వినిశా
 తితః| యైశ్చాపిదేవతాఃపుష్టాఃకింభూతమధికంతతః| *యఏవం దేవమన్విచ్ఛే
 దారాధయితుమవ్యయమ్| సర్వోపాయైఃప్రయత్నేనసంతోషయసుద్వి
 జాః || తథాచ - ద్వారవత్యాం భగవతా కృష్ణేనావృత్తిం * శ్శుం
 తంశవంతంపరుషంవదంతం యోబ్రాహ్మణం నార్చయ తేతథామాం| సహ
 వకృద్బ్రహ్మదవాగ్నిమధ్యే వధ్యశ్చదంభ్యశ్చనచాస్త్రదీయః || కించ * య
 శ్చమాంసరయాభత్యాహ్యోరాధయితుమచ్ఛతి | తేనపూజ్యాద్విజాస్సహ్య

గేవంతుష్టో భవామ్యహమ్ || ఇశ్యుక్త్వాపునరాహ అనేనదురాత్మ నాయే
 నహస్తేన బ్రాహ్మణస్తాడితఃతస్యచ్ఛేద ఏవ ప్రతీకార ఇతికరచ్ఛేదం నిర్జినా
 యతావదేవ బ్రాహ్మణస్సమాగత్యతం రాజానమఘాణీత్ - భోరాజకాను
 తోబాలిశస్త్రధాకృతవాక్ - అద్యప్రభృతీదృశమనుచితంసకుర్యాత్ - అద్యో
 యమపరాధోమర్షణీయః - అహంపునర్నగ్నయామ్యేనం - ఇతితస్యవచనం
 శ్రుత్వా రాజాస్వపుత్రంవిససర్జ - బ్రాహ్మణోపియథాగతమగాత్ - ఇతి
 కథాంకథయిత్వాభేతాళః ప్రాహ-యఃజానాసిబ్రాహ్మి- అనయోఃబ్రా
 హ్మణభూపాలయోఃగుణాధికకః - రాజాభూపాలఏవగుణాధికః - తస్మై
 త్వామానభం గౌజాతఇతిభేతాళశ్శనితరుమాజగాను - రాజాపిపునస్త
 త్రగత్వాతంసుంధేసమా రోష్యయావదాజగామతావత్పునరపి కథాంకథ
 యతిస్త - ఏవంవిధాఃకథాఃపంచవింశతీఃకథయామాస తతోభేతాళోవిక్ర
 మస్యబుద్ధికౌశలంకథాగ్రహపైదగ్ధ్యంకృపారసౌదార్యాది మాంశ్చగుణా
 నిరీక్ష్యతస్మిన్ప్రసన్నోభూత్వావిక్రమమవాదీత్ - భోరాజన్నయందిగం
 బరస్తాస్వాంహంతుంప్రయతతే-రాజా-కథమివ- భేతాళః-యదాత్వంమాం
 తత్రనయిష్యసి- తదాసఏవంత్యాంవదిష్యతిభోరాజకాత్వమతిశ్రాంతోసి-
 ఇదాసీమిదమగ్నికుండంప్రదక్షణీకృత్యదండవత్ప్రణమ్యజస్థానంగచ్ఛ - ఇ
 త్యుక్తస్త్యంప్రణామంకర్తుంనమ్రోభవిష్యసితదాదిగంబరఃఖడ్గైసభవంతం
 ప్రహృత్యతావకేనమాంసేనహిమామంకృత్వా పూర్ణాహుతిం విధాయ
 తత్రహిమామేబ్రహ్మణంమాంకృత్వాసర్వమేవేదంకర్తృబ్రహ్మర్షణంకరి
 ష్యతి- ఏవంక్రియమాణేస్యదిగంబరస్యాణిమాద్యప్తసిద్ధయోభవిష్యంతి - వి
 క్రమః- సఖేమహాంకరవాణి- భేతాళః- త్వమేవంకురు యదానదిగంబర
 స్తాస్వాంసమసుర్తుమాదెక్ష్యతితదాలహంసార్వభౌమః - సర్వేరాజానౌ
 మామేవ ప్రణమంతిమయాప్రణామకదాపినకృతః - తదహంనజానైప్రధ
 మంప్రణామమనుస్థాయదర్శయ అనంతరమహంకరిష్యామితి బ్రాహ్మితత
 స్సయదాప్రణామంకర్తుంనమ్రోభవిష్యసితదాత్వంతస్యశిరశ్చింధి- అహం
 తవబ్రహ్మభూత్వాహాననఃపూరయిష్యామి- తవాష్టేమహాసిద్ధయోవశం

వదాభవిష్యంతి-ఇత్యుక్తో రాజా తదైవకృతవాణితతో భేతాశస్వయంసర్వ
 ర్వహవనందిగంబరస్యశిరః పూర్ణాహుతింకృత్వా సర్వంబ్రహ్మర్షణం ఏ
 థాయ- అణిమాద్యష్టసుహాసిద్ధి రాజసాత్కృత్వా జగాదభౌ విక్రమార్క-
 మహీపాలతవాహంప్రస మో స్త్రివరంవృణోష్వ- రాజా- యదిమమప్రస
 నోజాతోసితర్హీమందిగంబరంసముద్ధర- యదాహంతవస్తరిమ్యామి- తదా
 త్వమాగంతుమర్హసి - సతధేతిప్రతిజ్ఞాయదిగంబరంసమధ్యత్యజనివేశం
 ప్రవివేశ - రాజావిక్రమోపితస్తేదిగంబరాయతా అష్టసుహాసిద్ధీర్దత్వా
 స్వనగరంవివేశ. ఇతికథయంత్యాం సాలభంజికాయాంభోజరాజసృత్యమా
 హాభవతీనాహంవిక్రమార్కస్యశతతమీంకలామద్వామి ముదైవాయముగ్య
 మోమయాబహువారమకారి - ఇతివిరరామ. .... *

ఇత్యేక త్రింశాఖ్యానంసమాప్తమ్.

౩౨. శ్రీభారాపురధూర్వాహే గుణగౌ భోజక్షమావల్లభే భూ
 యోపిస్పృహయా సమేత్యశనకైరారోధు ముత్కంఠితే |
 సాటోపంప్రతిమానివార్యచరమాసింహాసనేజాగ్రతీ ము
 ఖ్యాన్విక్రమ తాజశేఖర గుణానాఖ్యాతి లోకోత్తరాణ్

శ్రీభోజరాజేజ్ఞాత్వాపిపునరాగతేచరమాసాలభంజికాజగాద-హం
 తకథమియంతేదురాశా - నివృత్తకామోపిపునరాగతోసి - అద్యాపిసమాక
 ర్ణయశ్రీవిక్రమార్కగుణాణ్ - భోజః - అయిసాలభంజికేక్షమస్వ - భూ
 యోపికథయంత్యచారిత్రంగుణాంశ్చ - సాలభంజికా - భోరాజక్షమా
 యతాం - తస్యవిక్రమార్కస్యనదృశంకమపిసవశ్యామి - యః కాష్టమయఖ
 డ్దేనచతురకూపారపరిక్షిప్తక్షితితలగతాన్నరపటికావిజిత్యనిస్సవత్సంరాజ్యం
 కృతవాణ్ - యఃపరేషాంశకింనిరాకృత్యాత్మశకంవర్తయామాస - సమస్త
 దుర్జననిరాకరణం సమస్తయాచకలోకానాందుర్గతిహరణం అవగ్రహనిర
 సనంచైతత్సర్వమపివిక్రమో మహిమండలెనిరవశేషం కృతవాణతతస్త
 మఃపురుషోనాస్తి - పవంవిధనత్వసాహసాదార్యదైర్యాదిగుణాస్త్వయివి
 ద్యుతేయది సింహాసనేస్థిన్నవవిశ - తచ్చుత్వా రాజాయాష్టిమవతస్థే.

ఇతివిక్రమార్కచరిత్రేసింహాసనసోపానస్థసాలభంజికాప్రో
కోపాఖ్యానేషుద్వాత్రింశోఖ్యానం సమాప్తమాసత్.

అత్రాంతరేకాచనపుత్రికాచిత్రార్పితమివత్రసాభరాదవస్థితం
భోజమవాదీత్ - భోభోజరాజభవానపి విక్రమార్కప్రతీకాశిత్యేవమ
న్యై - యతోయువాంద్వాపవినరనారాయణాత్మధారిణౌ - ఇదానీంత్యత్తఃప
రిపవిత్రచరిత్రస్సుకలకలాప్రవీణశ్శౌర్య దార్యాదిసుగుణ భూషణోరా
జానాస్తి - అతస్తవప్రసాదాదస్తాకంద్వాత్రింశతః పుత్రికాణాంపాపవ
రిహారోజాతః శాపాద్విముక్తాస్త్యః - తదాభోజః - కథంవశ్శా పోజాతఃత
స్మాల్లంకథయ - పుత్రికా కథయత్ - భోరాజకశ్రూయతాం - వయం
ద్వాత్రింశత్సుగాంగనాఃపార్వత్యావయస్యాః - తస్యావరమప్రేమాస్మ
దీభూతాఃప్రత్యేకమస్తాకంనామధేయానిశ్రూయంతాం - సుకేశీ ప్రభా
వతీ సుప్రభా ఇంద్రసేనా అనంగజయా ఇందుమతీ కురంగనయనా లా
వణ్యవతీ కామకారికా చంద్రికా విద్యాధరీ ప్రబోధవతీ నిరుపమా హరి
మధ్యా మదనసుందరీ విలాసరసీకా మన్తధజీహనీ రతిలీలా మదనవతీ చి
త్రరేఖా సురతగహ్వరా ప్రియదర్శనా కామోన్నాదినీ చంద్రరేఖా
హంసప్రబోధా కామశరోన్నాదినీ సుఖసాగరా మదనమోహినీ చంద్ర
ముఖీ లావణ్యలహరీ మరాళగమనా జగన్మోహినీచ - పతావయమేకీదా
బుత్రాసీరజతలీలాతలై సముపవిష్టాః కిమపిమపిసల్లపత్యంతస్సుఖమాన్త -
అదాపరమేశ్వరస్సానందోస్తామరాగరమణీయాంద్యుష్టాన్యవేశయత్ - త
త్రాంతరే - ణిగృష్టా దేవీపార్వతీనకోపాస్తా నేవమశవత్ - సత్యః - భ
సత్యైర్దీవాః - పుత్రికాభూత్వావాసవ సింహాసనేతిష్ఠంత్యత - తతోస్తాభిః
ప్రణిపత్యవాపావసానం యాచితాదేవీకృపారసాద్ద్రింతఃకరణాస్తాన వ
గత్ - కలియగేచక్రమాదిత్యస్తత్సింహాసనమింద్రలోకాకృష్ణమిం నేవ్య
ది తదాత్సేన్మనఃపిష్టస్రక్ రాజయాడానుగీర్షహానివద్వాణిరాజ్యం పరి
పాలయన్ - తస్మిన్సరిలోకగతేకీర్షక స్పృహ్యవిత్రత్రేత్రేతదాసనం సచి

వానివేళయివ్యంతి - తతఃకతిపయైర్దివసైస్తద్భోజరాజహస్తగతం భవిష్యతి - తతస్తన్నగరంసీత్వాప్రతిషాప్యతదారోఘం యదాభోజభూపాలస్సమాయాస్యతిభవతీభిస్సహ సల్లావంకరిష్యతిచ - తదావిక్రమార్కచరిత్రం భోజరాజాయకధయతయాయం శాపాద్విమోక్ష్యధ్యై - ఇతినిజవృత్తాంతముత్త్వాపునరపి భోజమవదత్ - భోరాజ్జనయంప్రసన్నాస్తః - వరంవృణోష్య - తదాభోజః - మమకిన్నామాపేక్షణీయంసంపూర్ణకామోస్మి - తథాపిపరోపకారార్థంకిమపిమయాప్రార్థ్యతే - యేమర్త్య ఏతచ్ఛరిత్రం శృణ్వంతిలిఖంతి వాతేషాం ప్రాధప్రతాపకీర్తిదైర్యదార్యాదిగుణాః ప్రవర్థంతాం - ఏతచ్ఛరిత్రమాకల్పమవిచ్చిన్నం మహిమండలేవర్తతాం - శ్రోత్వాశ్శాంభూతప్రేతపిశాచశాకినీధాకినీమారీయక్షరాక్షసాదిభ్యోజయంమనాగపిమాభూత్ - వ్యాఘ్రభల్లూకప్రముఖశరారునికరాదపిభీతిర్జాజాయతాం - ఇతిప్రాధ్నితాస్సాలభంపికాయధాభిలషితమస్త్వితరాజ్జీవరందత్వాసర్వాఅపివరిగృహీతమరసుందరీవిగ్రహో దివముత్పేతుః.

తతోభోజరాజస్తస్మింహాసనం విచిత్రహాటకానర్హనవమణిఖచి
తప్రాసాదశిఖరేసంస్థాప్యతదుపరిపరమేశ్వరం నిధాయదేవంసిం
హాసనంచప్రేదితమర్చయన్ సుఖేన మహీగనుచిరం శశాస.

శ్రీమతోవిక్రమార్కస్యచరిత్రం మహిమోత్తరమ్ |
ద్వాత్రింశత్పాదైః ప్రోక్తంసమాప్తిమగమతరామ్.

సటవిటగాయకయోషాజ్యోతిషముఖకన్దరాణి యదినస్యః | వే
యాకరణకిరాతాదపశబ్దమ్మగాఃక్వయాన్తిసన్ద్రప్తాః || ..... *

తస్మిచ్ఛారుపయోధరా సువదనాశ్యా మామనోహరిణీ | నీతాని
మృదుణేనకేనచిదహలూదేశాన్తరాదాగతా | ఉత్పజ్జోచితయావి
నాదయితయాకింజీవనాపేక్షయా | భిక్షోలేదయితాస్తికిం సహిన
హిప్రాణప్రియాపక్షికా || ..... *

పశ్చాన్ననస్యసుకవేర్ణజమాంహైర్నృపశ్రియా | పారణా లభ్య
తేకాపిసర్వత్రైవోపవాసినః || ..... *

తిష్ఠతుగుణావమర్కస్త్రీణా మాలోకనాదిభిస్సార్థం | దోషాసు
చిన్తనార్థాత్పుతరపిదూరికిరోతివైరాగ్యమ్ || ..... *

జాతిరహితేవసంలేపల్లవపరపుష్టమథుపసంక్రాంతే | అవమా
నాదివమందంపవమానశ్చలతిమదనదాక్షిణ్యాత్ || ..... *

లతాంపుష్పవతీంస్పృష్టౌస్సాతోవిమలవారిషు | పునస్సర్వన
శంకీవమందంచలతిమారుతః || ..... *

లావణ్యంక్వసుయోషితాంసభసికేసంచారమాతస్వతే | కాపా
ముచ్చతరాభవంతినినదాః క్వక్రీడతోదంవతీ | కేమస్వంప్రకటిచ
కారభగవాన్ శ్రీరాఘవఃపారుషం | యఃప్రశ్నోత్తరమధ్యవర్ణ
ఘటితోదేవోముదేవోస్తునః || ..... *

నాశ్చదుర్జనజిహ్వోచప్రతికూలప్రసారిణీ | ప్రతారణీయాలో
కానాందారుణాకేననిర్మితా || ..... *

అదాక్షిణ్యాదతీవోగ్రాఃపవనా ఇవదుర్జనాః | గురూసపిప్రతి
క్షేప్తుంప్రయతంతేక్షమాభృతః || ..... *

ఆవరితోషాద్విదుషాంససాధుమన్యేప్రయోగవిజ్ఞానమ్ | బలవద
పిశిక్షితానామాత్మనృప్రత్యయంచేతః || ..... *

